

LETNO POROČILO 2011

APEK

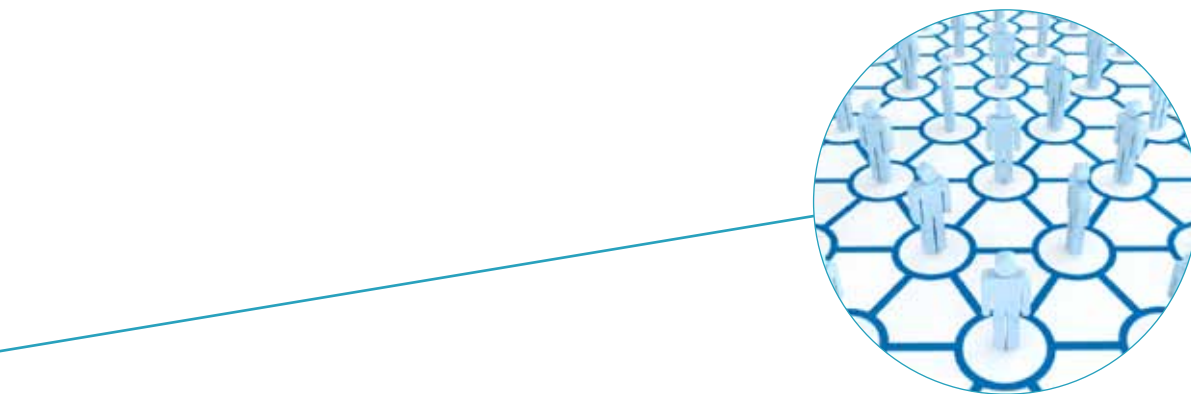
KAZALO

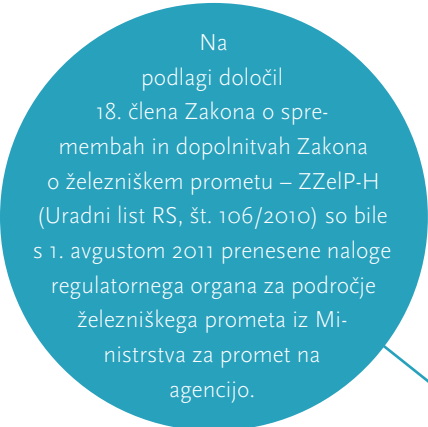
1	PRAVNA PODLAGA	9
2	PREDSTAVITEV AGENCIJE	11
2.1	Poslanstvo in strateški cilji agencije	11
2.2	Organizacijska struktura agencije	12
2.3	Svet za elektronske komunikacije in Svet za radiodifuzijo	13
2.3.1	Delo agencije za Svet za elektronske komunikacije	13
2.3.2	Delo agencije za Svet za radiodifuzijo	13
3	TELEKOMUNIKACIJE	15
3.1	Številski prostor	16
3.2	Trg mobilne telefonije	18
3.2.1	Regulacija trga	22
3.3	Trg fiksne telefonije	22
3.3.1	Regulacija trga	27
3.4	Trg širokopasovnega dostopa	27
3.4.1	Regulacija trga	31
3.5	Zakupljeni vodi	32
3.5.1	Regulacija trga	33
3.6	Televizija	34
3.6.1	Regulacija trga	34
3.7	Konvergenca storitev	34
3.8	Nadzor trga telekomunikacij	36

4	ELEKTRONSKI MEDIJI	39
4.1	Radio	39
4.1.1	Dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti	40
4.2	Avdiovizualne medijske storitve	41
4.2.1	Dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti	43
4.3	Medijska učilnica	44
4.3.1	Mediji in javna sfera v dobi globalizacije	44
4.3.2	Politika EU in regulacija pomožnih storitev digitalne TV	44
4.3.3	Priporočila za zaščito otrok in mladoletnikov pred potencialno škodljivimi programskimi vsebinami	44
4.4	Strokovni nadzor radijskih in televizijskih programov	45
4.4.1	Oglaševalske vsebine	45
4.4.2	Avdiovizualna dela	48
4.4.3	Lastna produkcija in označevanje ponovitev programskih vsebin	50
4.4.4	Zaščita otrok in mladoletnikov pred spremljanjem potencialno škodljivih vsebin v televizijskih programih	50
4.4.5	Nadzor nad dovoljenji za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti	51
5	RADIJSKI SPEKTER	53
5.1	Upravni postopki, javni pozivi ter razpisi na področju fiksni in mobilni storitev	53
5.1.1	Širokopasovni brezžični dostopovni sistemi (BWA)	53
5.1.2	Satelitske zveze in SNG/OB	54
5.1.3	Fiksne zveze (mikrovalovne zveze)	54
5.1.4	Večpredstavnostni večtočkovni distribucijski sistem (MMDS)	54
5.1.5	Privatne mobilne radijske komunikacije (PMR)	54
5.2	Upravni postopki za pridobitev radioamaterskega dovoljenja	54
5.3	Radijska dovoljenja za ladijske in letalske radijske	54
5.4	R&TTE oprema	55
5.5	Stanje na področju fiksni zvez	55
5.6	Novi tehnološki trendi	57
5.7	Tehnološko nevtralni pristop k bolj učinkoviti uporabi radijskega spektra	57
5.8	Optimalna raba spektra za digitalno radiodifuzijo	57
5.9	Trg radiokomunikacij - Radio	58
5.10	Trg radiokomunikacij - Televizija	58
5.11	Reševanje problematike z Italijo	59
5.12	Optimalna raba UHF in FM spektra	60
5.13	Testiranje novih tehnologij za digitalno televizijsko oddajanje	60
5.14	Nadzor radiofrekvenčnega spektra	61
5.14.1	Gradnja in vzdrževanje merilnega sistema	62

6	POŠTA	63
6.1	Vpliv liberalizacije na trg poštnih storitev	63
6.2	Analiza trga poštnih storitev	64
6.2.1	Kratek povzetek rezultatov analize	67
6.3	Kakovost prenosa poštnih pošilk	68
6.4	Analiza cen in rokov prenosa	71
6.5	Merjenje zadovoljstva uporabnikov s poštnimi storitvami	71
6.5.1	Splošna javnost	72
6.5.2	Poslovna javnost	72
6.6	Cenovna regulacija	73
6.7	Nadzor trga poštnih storitev	75
7	ŽELEZNICE	77
7.1	Razvoj trga storitev v železniškem prometu	77
7.2	Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznikov v tovarnem prometu	78
7.2.1	Prevoznik Slovenske železnice – Tovorni promet d.o.o.	79
7.2.2	Prevoznik Rail Cargo Austria AG	80
7.2.3	Prevoznik Adria Transport d.o.o.	81
7.3	Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika v potniškem prometu	82
7.3.1	Prevoznik Slovenske železnice – Potniški promet d.o.o.	82
7.4	Uporabnina za dostop na javno železniško infrastrukturo	84
7.5	Ureditveni ukrepi	84
8	REŠEVANJE SPOROV IN PRITOŽB	85
8.1	Spori na področju elektronskih komunikacij	85
8.1.1	Uporabniški spori	85
8.1.2	Medoperaterski spori	88
8.2	Spori na področju poštnih storitev	89
8.2.1	Spori med uporabniki in izvajalci poštnih storitev	89
8.2.2	Spori med izvajalci poštnih storitev	90
9	ZAŠČITA KONČNIH UPORABNIKOV	91
9.1	Izvajanje Uredbe o gostovanju	91
9.2	Enotna evropska številka za klice v sli »112«	91
9.3	Številke za storitve z družbeno vrednostjo »116 xxx«	92
9.4	Portali www.apek.si , www.komuniciraj.eu in http://dvb-t.apek.si	92
9.5	Klicni center (o8o 2735)	92

10	INSTITUCIONALNO UPRAVLJANJE	95
10.1	Normativna ureditev področij dela	95
10.2	Zagotavljanje javnosti dela agencije	95
10.3	Upravljanje s kadri	96
10.4	Informacijska podpora	98
10.5	Sodelovanje s slovenskimi in mednarodnimi institucijami	99
10.6	Vodenje evropskega projekta SEE Digi.TV	99
11	POVZETEK GLAVNIH AKTIVNOSTI AGENCIJA V LETU 2011	101
12	RAČUNOVODSKO POROČILO	103
12.1	Računovodski izkazi agencije	104
12.2	Računovodske usmeritve	110
12.2.1	Nepremičnine, naprave, oprema	110
12.2.2	Amortizacija	110
12.2.3	Neopredmetena sredstva	110
12.2.4	Obveznosti	110
12.2.5	Terjatve	110
12.2.6	Rezervacije	110
12.2.7	Prihodki	110
12.2.8	Finančni odhodki, finančni prihodki	110
12.3	Pomembnejša razkritja računovodskih informacij	110
12.3.1	Osnovna sredstva – skupina kontov 00 do 05	110
12.3.2	Kratkoročna sredstva	111
12.3.3	Kratkoročne obveznosti	112
12.3.4	Lastni viri in dolgoročne obveznosti	112
12.3.5	Izvenbilančna sredstva in obveznosti	112
12.3.6	Prihodki	112
12.3.7	Plačila za uporabo radijskih frekvenc	114
12.3.8	Plačila za uporabo števil	114
12.3.9	Plačila za izvajanje poštnih storitev	114
12.3.10	Odhodki – skupina kontov 46	114
12.3.11	Presežek prihodkov nad odhodki	114
12.3.12	Prihodki in odhodki po načelu denarnega toka	115
12.4	Dogodki po dnevu Balance stanja	115
	REVIZORJEVO POROČILO	116

Na
podlagi določil
18. člena Zakona o spre-
membah in dopolnitvah Zakona
o železniškem prometu – ZZelP-H
(Uradni list RS, št. 106/2010) so bile
s 1. avgustom 2011 prenesene naloge
regulatornega organa za področje
železniškega prometa iz Mi-
nistrstva za promet na
agencijo.

PRAVNA PODLAGA

V skladu s 16. členom Sklepa o ustanovitvi Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 30/01, 52/02 in 80/04) daje Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljevanju besedila agencija) Vladi Republike Slovenije v soglasje in v seznanitev Državnemu zboru Republike Slovenije Letno poročilo agencije za leto 2011, sestavljeno iz poslovnega poročila in računovodskega poročila.

Na podlagi določil 18. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o železniškem prometu – ZZelP-H (Uradni list RS, št. 106/2010) so bile s 1. avgustom 2011 prenesene naloge regulatornega organa za področje železniškega prometa iz Ministrstva za promet na agencijo. Na tej pravni podlagi je bil spremenjen in dopolnjen akt o ustanovitvi agencije ter njegovi notranji akti o delovanju in organizaciji.

Agencija je v letu 2011 opravljala svoje naloge na podlagi:

- Zakona o elektronskih komunikacijah, v nadaljnjem besedilu ZEKom, (Ur. l. RS, št. 13/07 – uradno prečiščeno besedilo in 102/07-ZDRad);
- Zakona o medijih, v nadaljnjem besedilu ZMed, (Ur. l. RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 69/06/ZOIPub in 36/08/ZPOmK);
- Zakona o Radioteleviziji Slovenija, v nadaljnjem besedilu ZRTVS-1 (Ur. l. RS, št. 96/05, 109/05-ZDavP-1B in 105/06-odl. US);
- Zakona o digitalni radiodifuziji, v nadaljnjem besedilu ZDRad (Ur. l. RS, št. 102/07);
- Zakona o poštnih storitvah, v nadaljnjem besedilu ZPSto-2, (Ur. l. RS, št. 51/2009 in 77/2010);
- Zakona o železniškem prometu, v nadaljnjem besedilu ZZelP-H (Uradni list RS, št. 106/10).

PREDSTAVITEV AGENCIJE

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije je neodvisen organ, ki ureja in nadzira trg elektronskih komunikacij, upravlja in nadzira radiofrekvenčni spekter v Sloveniji, opravlja naloge na področju radijskih in televizijskih dejavnosti, ureja in nadzira trg poštnih storitev in storitev železniškega prometa v Sloveniji.

Na področju elektronskih komunikacij je naloga agencije zagotavljanje pogojev za učinkovito konkurenco ter upravljanje radiofrekvenčnega in številskega prostora, s čimer agencija omogoča enakopravno delovanje operaterjev na trgu elektronskih komunikacij. Cilj agencije so sodobne in cenovno dostopne elektronske komunikacijske storitve, ki zadovoljujejo potrebe uporabnikov.

Na področju radiodifuzije je naloga agencije upravljanje radiofrekvenčnega spektra in izvajanje nadzora programskih vsebin na način, ki zagotavlja pluralnost radiodifuznih medijev in vsebin.

Na področju poštnih storitev agencija sledi ciljem zagotavljanja univerzalne storitve, varstva pravic uporabnikov in spodbujanja konkurence na trgu poštnih storitev. Pri tem agencija deluje pregledno in zagotavlja, da v podobnih okoliščinah ni diskriminacije med izvajalci poštnih storitev in uporabniki poštnih storitev.

Na področju železniškega prometa agencija spremlja konkurenco na trgih železniških prevoznih storitev ter ukrepa, če ugotovi kršitve svobodne konkurence ali kršitve predpisov o določanju vlakovnih poti in uporabnine.

Agencija deluje v skladu z veljavno zakonodajo in predpisi. Svoje naloge opravlja javno, pregledno, na prijazen način ter v korist končnih uporabnikov in širše javnosti.

2.1 Poslanstvo in strateški cilji agencije

Poslanstvo agencije je spodbujanje konkurence, zagotavljanje enakopravnega delovanja operaterjev elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev, izvajalcev poštnih storitev ter prevoznih storitev v železniškem prometu, upravljanje radiofrekvenčnega spektra in številskega prostora, nadzorovanje vsebin radijskih in televizijskih programov ter varovanje pravic uporabnikov tako v Republiki Sloveniji kot v Evropski uniji. Cilji agencije so ustvarjanje pogojev za ponudbo storitev po meri uporabnikov, urejen in enoten evropski trg, enake pravice državljanov Evropske unije ter spodbujanje kulturne, jezikovne in vsebinske raznolikosti radijskih in televizijskih programov ter ostalih avdiovizualnih medijskih storitev.

Strateški cilji agencije so:

- zagotavljati pogoje za kakovostne storitve po primerni ceni;
- zagotavljati dostopnost univerzalnih storitev vsem prebivalcem Slovenije po dostopnih cenah in neodvisno od geografske lokacije;
- ščititi interese uporabnikov storitev, vključno z zaščito tajnosti in zaupnost elektronskih komunikacij;
- zagotavljati učinkovito konkurenco na trgu;
- zagotavljati in pospeševati učinkovitost in tekmovanje med ponudniki storitev;
- spodbujati razvoj in uvajanje novih storitev in tehnologij za višjo kakovost življenja in razvoj

gospodarstva z zagotavljanjem pogojev za nove investicije;

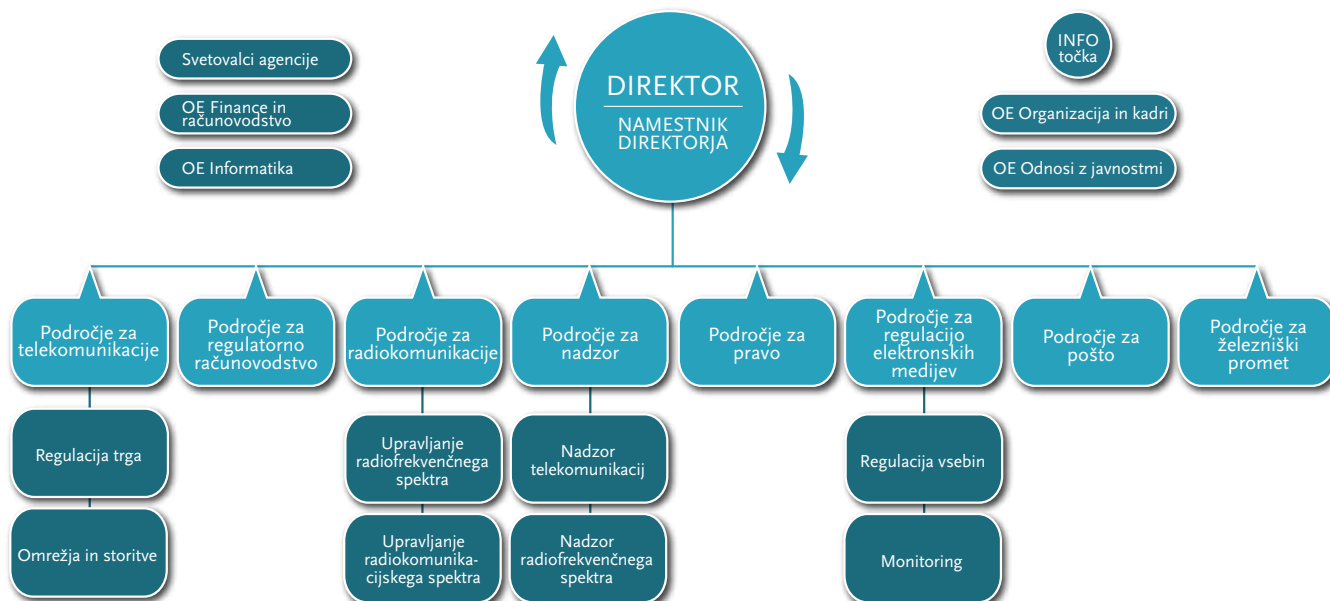
- zagotavljati in nadzirati učinkovito rabo radiofrekvenčnega spektra in številskega prostora;
- spodbujati razvoj in krepitev radijskih in televizijskih programov ter omogočati razširjanje programskih vsebin in multimedijskih storitev prek najrazličnejših platform, da bodo najširši javnosti dostopne na katerikoli napravi, ki omogoča njihov sprejem;
- v skrbi za zaščito interesov javnosti glede programskih vsebin ter za zagotavljanje enakih pogojev za delovanje izdajateljev radijskih in televizijskih programov ter ponudbe ostalih avdiovizualnih vsebin strokovno nadzirati izvajanje programskih zahtev in omejitev radijskih in televizijskih programov in obveznosti ostalih ponudnikov avdiovizualnih vsebin;
- zagotavljati delovanje elektronskih komunikacij in uporabo radiofrekvenčnega spektra za nudenje storitev v času izrednih razmer ter ščititi nacionalne interese države;
- zagotavljati in nadzirati pravičen in enakopraven dostop do javne železniške infrastrukture in s tem povezanih storitev;
- zagotavljati javnost svojega dela,
- vzdrževati in nenehno izboljševati sistem upravljanja, ki zagotavlja, da agencija svoje naloge izvaja uspešno, učinkovito, kakovostno in v skladu z veljavno zakonodajo.

2.2 Organizacijska struktura agencije

Vlada Republike Slovenije je v letu 2011 - kot posledico Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o železniškem prometu (Uradni list RS št. 106/2010), ki v 18. členu določa, da Agencija za pošto in elektronske komunikacije od Ministrstva za promet prevzame naloge regulatornega organa in zaposlene na Ministrstvu za promet - sprejela spremembi dveh ustanovnih aktov agencije in sicer Sklep o spremembi Sklepa o ustanovitvi agencije in spremembo Statuta agencije.

Agencija je dobila nove pristojnosti na podlagi dveh novih zakonov: Zakona o železniškem prometu in Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah. Zato ter zaradi potreb po učinkovitejšem delovanju, je agencija v svoje notranje organizacijsko delovanje vpeljala poleg prejšnjih petih še tri nova področja: Področje za regulatorno računovodstvo, Področje za železniški promet in Področje za regulacijo elektronskih medijev.

Po vpeljanih spremembah agencija opravlja svoje poslanstvo v okviru osmih področij ter štirih organizacijskih enot. Področja so: Področje za telekomunikacije, Področje za radiokomunikacije, Področje za pošto, Področje za nadzor, Področje za pravo, Področje za regulatorno računovodstvo, Področje za regulacijo elektronskih medijev in Področje za železniški promet. Organizacijske enote pa so naslednje: OE Organizacija in kadri, OE Finance in računovodstvo, OE Informatika in OE Odnosi z javnostmi, ki nudijo podporo celotni agenciji.

Slika 1: Organigram Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS

2.3 Svet za elektronske komunikacije in Svet za radiodifuzijo

Delo agencije za Svet za elektronske komunikacije (SEK) in Svet za radiodifuzijo (SRDF) je pogojeno z zakonsko določenimi nalogami. Agencija za delovanje obeh svetov zagotavlja finančna sredstva ter strokovno in administrativno podporo.

2.3.1 Delo agencije za Svet za elektronske komunikacije

Svet za elektronske komunikacije je po ZEKom zadolžen za spremljanje in svetovanje pri usmerjanju trga elektronskih komunikacij. Do meseca junija 2011 se je SEK sestel na treh rednih sejah. Poleg aktualnih tem je na omenjenih sejah obravnaval še četrletna poročila agencije ter Letno poročilo agencije za leto 2010, h kateremu je podal pozitivno mnenje. Konec junija 2011 je dotedanjim članom SEK potekel 5 letni mandat. Novo izvoljeni člani so se prvič sestali septembra 2011.

Do konca leta 2011 so opravili 5 rednih sej in 2 korespondenčni seji. Na sejah so po ustaljenem redu obravnavali četrletna poročila agencije, sooblikovali spremembo zakonov, ki vključujejo uporabo telekomunikacijskih storitev, sodelovali so pri pripombah na osnutek Zakona o elektronskih komunikacijah ter obravnavali Program dela in finančni načrt agencije za leto 2012, na katerega so podali pozitivno mnenje. Poleg 11 članov SEK so se sej aktivno udeleževali tudi predstavniki agencije in Direktorata za informacijsko družbo.

2.3.2 Delo agencije za Svet za radiodifuzijo

Svet za radiodifuzijo (SRDF) je neodvisno strokovno telo, ki sodeluje v postopkih, ki jih vodita agencija in Ministrstvo za kulturo (MK). V letu 2011 je SRDF opravil 11 rednih in eno korespondenčno sejo, na katerih so sodelovali tudi predstavniki agencije, Ministrstva za kulturo, izdajatelji medijev ter druga zainteresirana javnost.

Po dogovoru z MK in SRDF je agencija v letu 2011 nadaljevala konec leta 2010 začeto delo na oblikovanju drugega predloga Strategije razvoja radijskih in televizijskih programov v Republiki Sloveniji. Agencija je sicer v skladu z novelo Zakona o medijih iz 2006, ki je prenesel pristojnost za oblikovanje predloga strategije iz SRDF na agencijo, pripravila predlog strategije že leta 2008, vendar tedaj kljub široki javni podpori ni prejela soglasja SRDF k predloženemu besedilu.

Omenjeni dokument agencije je kljub umanjkanju soglasja SRDF postal podlaga za oblikovanje politik v povezavi z regulacijo radia in televizije in je služil tudi za izhodišče posameznih rešitev v okviru prenove medijske zakonodaje (npr. predlog uvedbe koncesij za programe posebnega pomena). V letu 2011 pa je bil osnova za oblikovanje novega predloga strategije, k oblikovanju katerega je agencija pristopila v sodelovanju z MK in SRDF. V procesu nastajanja novega dokumenta je tako agencija nastopala v dveh vlogah: kot regulator, ki je po zakonu dolžan predlagati strategijo, in kot organ, ki med drugim zagotavlja tehnično, strokovno in administrativno podporo za delovanje SRDF. Do maja 2011 je agencija sodelovala na štirih delovnih sestankih predstavnikov sveta, ministrstva in agencije ter pripravila že šesto različico dokumenta, ki je upoštevala tudi pripombe ministrstva. Vendar je na majski seji SRDF zavrnil predlog agencije, ker da v njem manjkajo vrednote, vizija in poslanstvo medijev, zato je sklenil, da je delo treba nadaljevati na eni od predhodnih različic, ki jo je pripravil SRDF in od katere se je agencija zaradi poseganja na področja izven njenih pristojnosti distancirala. Agencija je tako na nadaljnjih sestankih sodelovala samo še v smislu strokovne podpore sveta.

Dan pred junijsko sejo SRDF so sodelujoči v delovni skupini od predsednika prejeli dopolnjen predlog strategije, ki ga je nato svet na seji spre-

jel. Odločil se je tudi, da pred sprejemom končne različice opravi javno razpravo. Po izteku javne razprave in obravnavi pripomb je SRDF na septembrski seji izrazil pričakovanje, da bo agencija predlog dokumenta, ki ga je sprejel SRDF, kot svoj predlog strategije poslala SRDF v soglasje. Agencija je pojasnila, da je to v nasprotju s 109. členom Zakona o medijih, po katerem mora predlog strategije pripraviti agencija, SRDF pa dati nanj soglasje. Ob tem je tudi opozorila na nujnost upoštevanja načela zavor in ravnovesij, po katerem organ ne more dati soglasja na dokument, ki ga je sam sprejel. Predlagala je še, naj SRDF predloženi dokument sprejme kot predlog, ki bo podlaga za sprejem strategije po 109. členu Zakona o medijih. Strategija, ki jo mora predlagati agencija, mora slediti strokovnim standardom in vsebovati tudi na aktualne podatke oprt del. Svet je nato na oktobrski seji predložil v sprejem dokument s spremenjenim naslovom (Ocena stanja na področju radiodifuzije in predlogi Državnemu zboru za izboljšanje stanja) in ga sprejel v skladu s svojimi pristojnostmi iz 12. alineje 100. odstavka Zakona o medijih.

TELEKOMUNIKACIJE

V uradni evidenci agencije je bilo v letu 2011 prijavljenih 146 operaterjev elektronskih komunikacij, ki so končnim uporabnikom zagotavljali storitve mobilne telefonije, širokopasovnega dostopa do interneta, fiksne telefonije, zakupa dostopovne infrastrukture, prenosa radiodifuznih vsebin do končnih uporabnikov ter drugih storitev. V letu 2011 se je v register na novo vpisalo 12 operaterjev, medtem ko jih je bilo 18 izbranih.

Slika 2: Število v uradno evidenco vpisanih operaterjev oziroma ponudnikov storitev po posameznih pomembnejših storitvah na dan 31. december 2011

STORITEV	ŠTEVILO
Dostop do interneta	
Ozko pasovni dostop	18
Širokopasovni (xDSL, FTTH, radijski, kabelski, satelitski, ...) dostop	76
Kabelski dostop	43
Kabelski operaterji	68
Govorne storitve v javnem mobilnem omrežju	12
Operaterji	4
Ponudniki storitev (VMNO)	8
Fiksna javna govorna telefonija	
Operaterji mednarodne fiksne govorne telefonije	23
Operaterji nacionalne fiksne govorne telefonije	22
Operaterji zakupljenih vodov	45
Operaterji storitev z dodano vrednostjo	24

Vir: APEK, 2012

V preteklem letu je bilo v uradni evidenci agencije prijavljenih 93 sprememb na podlagi obvestil, na osnovi katerih je agencija izdala potrebna potrdila in izpise iz uradne evidence. Med pomembnejšimi spremembami v uradni evidenci agencije v letu 2011 je pripostavitev družbe Mobitel d.d. njeni povezani družbi Telekom Slovenije d.d., kar je bilo v uradni evidenci agencije zabeleženo na dan 13.7.2011.

3.1 Številski prostor

Tako kot v predhodnih dveh letih, je bilo tudi v letu 2011 opaziti precej manjše povpraševanje operaterjev po dodelitvi geografskih in negeografskih števil, ki so namenjene javno dostopnim telefonskim storitvam na fiksni lokaciji, ter števil za mobilna omrežja. Zaradi sprememb posameznih določb pravilnika o plačilih za uporabo dodeljenih elementov oštevilčenja in ustreznim povišanjem števila točk, so bili operaterji vzpodbujeni k racionalnejši uporabi virov. Tako se je konec leta 2011 občutno povečal obseg vrnjenih elementov oštevilčenja.

Zadnji dan leta 2011 je bilo v uradno evidenco agencije vpisanih 34 operaterjev in drugih subjektov, ki so jim bili v preteklosti dodeljeni različni elementi oštevilčenja. Minulo leto je bil v evidenco vpisan le en nov operaterjev z dodeljenimi viri oštevilčenja, eden pa je bil zaradi združitve iz nje izbrisan. Izdano je bilo 27 novih odločb o dodelitvi elementov oštevilčenja, 12 odločb o razveljavitvi oziroma prenehanju ali delnem prenehanju odločb, 1 odločba pa je bila spremenjena po uradni dolžnosti. Ob koncu leta 2011 je bilo tako skupno število izdanih in še veljavnih odločb o dodelitvi elementov oštevilčenja 264.

V skladu z odločbo Evropske komisije o rezervaciji nacionalnega območja oštevilčenja »116«, ki je namenjeno usklajenim storitvam z družbeno vrednostjo, je agencija v letu 2011 po izvedbi predpisane postopka javnega poziva dodelila že tretjo številko – 116111.

V primerjavi z letom 2010 se je v letu 2011 število vseh prenosov telefonskih števil zmanjšalo za približno 1 %. Tako je bilo po podatkih upravitelja centralne baze prenesenih števil v letu 2011 opravljenih skupno 131.588 prenosov števil od tega 75.499 mobilnih in 56.004 prenosov fiksnih števil. Od uvedbe prenosljivosti v začetku leta 2006 je bilo skupaj opravljenih že 682.594 prenosov števil.

Slika 3: Obseg dodeljenih oziroma vrnjenih elementov oštevilčenja v letu 2011

VRSTA ELEMENTOV OŠTEVILČENJA	DODELJENO V LETU 2011	VRNJENO V LETU 2011	STANJE DODELJENIH ELEMENTOV OŠT. NA DAN 31.12.2011
Geografske številke	10.000	-	5.591.000
Negeografske številke (v mobilnih omrežjih)	400.000	-	7.900.000
Negeografske številke (VOIP številke)	20.000	30.000	2.270.000
o8o številke (brezplačne storitve)	591	10	4.851
o9o številke (premijske storitve)	50	10	3.030
o88 številke (dostop do posebnih omrežij)	-	3	39
o89 številke (daljinsko glasovanje)	-	-	210
10PQ kode (predpone za izbiro operaterja)	-	1	4
NDC kode (nacionalne smerne kode)	4	3	33
DPC kode (kode nacionalne signalizacijske točke)	13	-	140
ISPC kode (kode mednarodne signalizacijske točke)	-	2	35
98MN kode (usmerjalne kode)	-	4	23
MNC kode (koda mobilnega omrežja)	1	-	5
Št. skrajšanega izbiranja	4	12	27
Št. izdajateljeve oznake	-	-	4
Kode podatkovnih omrežij	-	-	1
Kode nestandardne opreme	-	-	1

Vir: APEK, 2012

3.2 Trg mobilne telefonije

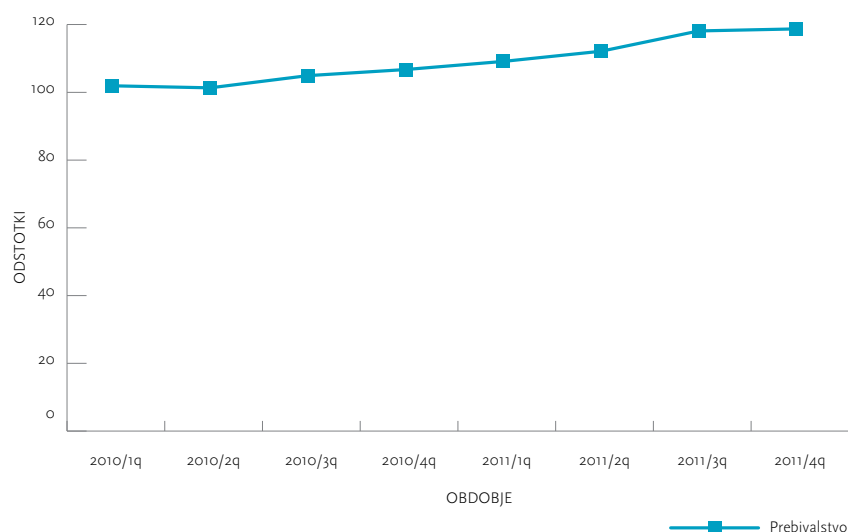
Značilno za vse ponudnike mobilnih storitev je, da so v letu 2011 precej poudarka namenili podatkovnim storitvam, tako da so te postale končnim uporabnikom v Sloveniji dostopnejše. Dejstvo je, da v svetu mobilnih storitev podatkovne storitve pomembno pridobivajo na deležu v primerjavi s tradicionalnimi govornimi in sporočilnimi storitvami. Mobilni operaterji in ponudniki storitev tako vse bolj postajajo ponudniki dostopa do širokopasovne povezave. Poleg tega je večina mobilnih operaterjev začela ponujati mobilne televizije.

Iz raziskave »Mesečni izdatki gospodinjstev za storitve elektronskih komunikacij za mesec oktober 2011«, ki jo je agencija s pomočjo zunanjega izvajalca izvedla meseca novembra 2011, je raz-

vidno, da uporablja mobilne podatkovne storitve 21 % gospodinjstev. Raziskava »Uporaba storitev s področja elektronskih komunikacij in zadovoljstvo uporabnikov« pa kaže, da storitve mobilne telefonije uporablja 90 % anketirancev. 69 % anketirancev ve, katere storitve jim omogoča njihovo naročniško oziroma predplačniško razmerje za storitev mobilne telefonije, med njimi pa jih več kot polovica uporablja zgolj osnovno storitev.

Konec leta 2011 je stopnja penetracije¹ aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo znašala 105,5 %, kar je za 2,0 % točke več v primerjavi s koncem leta 2010. Nadaljnjo rast penetracije je mogoče pričakovati zaradi uporabe SIM kartic v različnih napravah (različnih merilnikih in števcih, alarmih, modulih za sledenje vozilom in tovoru, klicnih centrih in podobno).

Slika 4: Penetracija aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo

Vir: APEK, 2011

¹Agencija meri penetracijo aktivnih mobilnih uporabnikov. To so uporabniki, ki imajo kot naročniki veljavno pogodbo in so kot predplačniki vsaj enkrat v zadnjih treh mesecih opravili ali prejeli klic, poslali SMS ali MMS sporočilo oziroma uporabljali podatkovne storitve. Agencija za izračun stopnje penetracije poleg omenjenih podatkov upošteva vsakokratne podatke števila prebivalstva, kot jih poroča Statistični urad Republike Slovenije.

Leto 2011 je z največjim tržnim deležem 51,8 % aktivnih uporabnikov mobilne telefonije zaključila družba Telekom Slovenije, čeprav je njen tržni delež skozi leto upadal. Druga po vrsti je z 29,5 % tržnim deležem zaključila leto družba Si.mobil. Njen tržni delež se je v primerjavi s preteklim letom povečal za 0,3 % točke. Porast tržnega deleža sta v letu 2011 beležili tudi družbi Tušmobil - za 2,2 % točke v primerjavi s preteklim letom - in T-2 za 0,4 % točke v primerjavi s preteklim letom. Tržni delež družbe Debitel (4,4 %) je v primerjavi z istim obdobjem ostal nespremenjen, enako velja za Izi mobil (2,5 %). Kot aktivni uporabniki operaterjev so upoštevni tako naročniki kot tudi predplačniki.

Slika 5: Deleži aktivnih uporabnikov mobilne telefonije po operaterjih

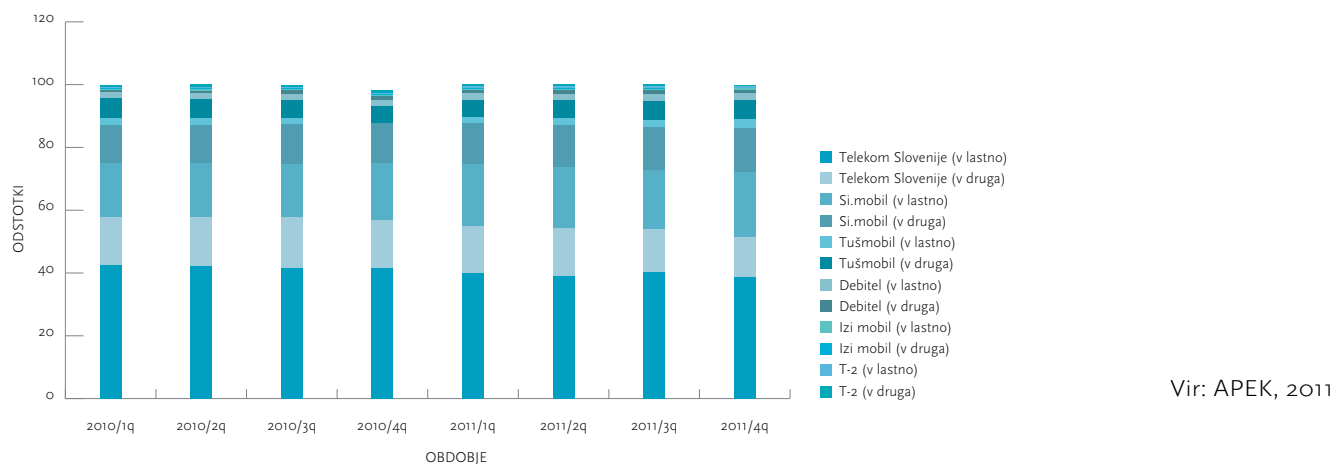

Vir: APEK, 2011

	2010/1q	2010/2q	2010/3q	2010/4q	2011/1q	2011/2q	2011/3q	2011/4q
Telekom Slovenije	56,1	56,1	55,4	54,7	53,9	53,4	52,6	51,8
Si.mobil	28,1	28,2	28,6	29,2	29,6	29,6	29,2	29,5
Tušmobil	8,2	7,8	7,8	7,9	8,1	8,6	9,7	10,1
Debitel	4,4	4,4	4,4	4,4	4,5	4,4	4,4	4,4
Izi mobil	2,3	2,4	2,5	2,5	2,6	2,6	2,6	2,5
T-2	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,5	1,7

Pogled na podatke skozi leto 2011 kaže, da ima družba Telekom Slovenije največji tržni delež posredovanega govornega prometa tako v lastno kot tudi v druga omrežja. Takoj za njo je po tržnem deležu posredovanih klicev znotraj lastnega in v druga omrežja družba Si.mobil. Z nižjimi tržnimi deleži posredovanega govornega prometa jima po vrsti sledijo družbe Tušmobil, Debitel, Izi mobil in T-2.

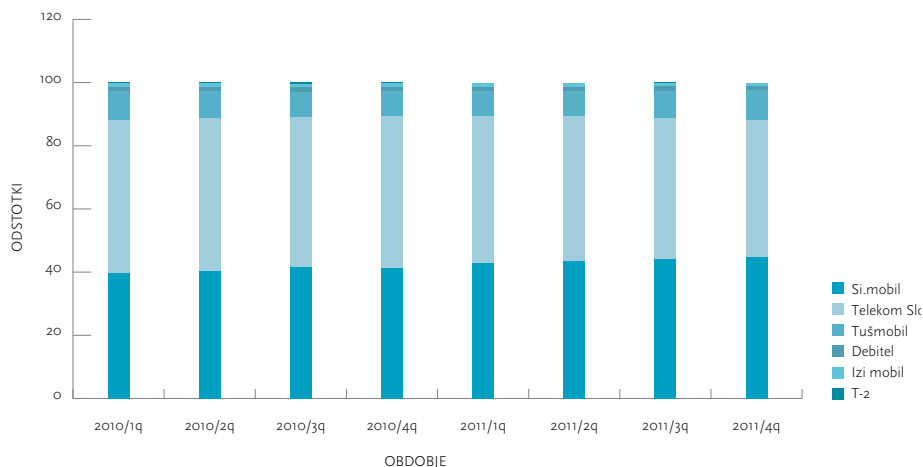
Slika 6: Deleži posredovanega govornega prometa po operaterjih

	2010/1q	2010/2q	2010/3q	2010/4q	2011/1q	2011/2q	2011/3q	2011/4q
Telekom Slovenije (v lastno)	42,4	42,2	41,7	41,5	40,1	39,0	40,3	38,8
Telekom Slovenije (v druga)	15,4	15,6	16,0	15,3	14,9	15,2	13,5	12,7
Si.mobil (v lastno)	17,2	17,0	17,0	18,1	19,5	19,5	19,1	20,5
Si.mobil (v druga)	12,0	12,3	12,6	12,9	13,1	13,4	13,5	14,1
Tušmobil (v lastno)	2,3	2,2	2,0	2,0	2,2	2,3	2,4	2,8
Tušmobil (v druga)	6,4	6,0	5,7	5,3	5,3	5,5	6,0	6,3
Debitel (v lastno)	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	2,1
Debitel (v druga)	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0
Izi mobil (v lastno)	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Izi mobil (v druga)	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3
T-2 (v lastno)	0,3	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
T-2 (v druga)	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,6

Med mobilnimi operaterji na slovenskem trgu imata v letu 2011 družbi Si.mobil in Telekom Slovenije najvišja deleža poslanih SMS sporočil. Vodilno mesto glede na poslana SMS sporočila je v letošnjem letu prevzela družba Si.mobil, skladno z velikostjo tržnih deležev končnih uporabnikov pa ji sledijo ostali operaterji.

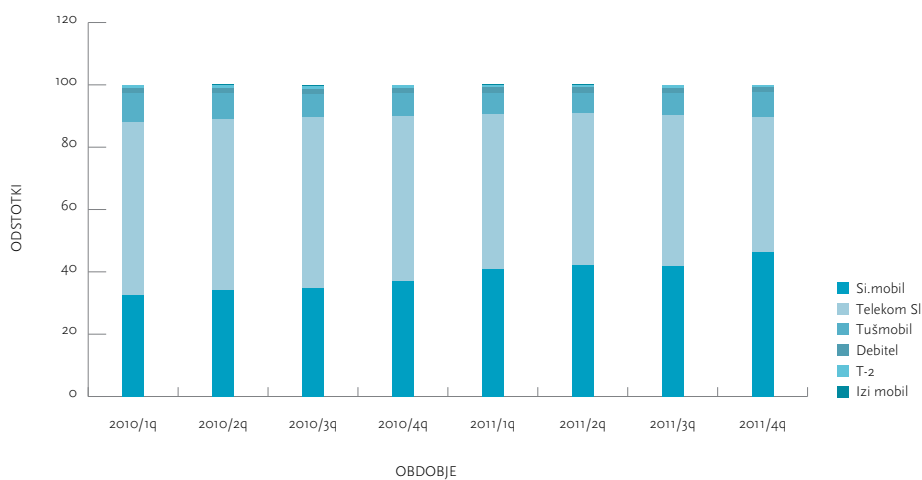
Slika 7: Deleži poslanih SMS sporočil po operaterjih

Vir: APEK, 2011

Enako sliko kažejo tudi deleži poslanih MMS sporočil, ki prav tako sovpadajo s tržnimi deleži končnih uporabnikov pri posameznih operaterjih.

Slika 8: Deleži poslanih MMS sporočil po operaterjih

Vir: APEK, 2011

3.2.1 Regulacija trga

V letu 2011 agencija na trgu mobilne telefonije ni pripravila novih analiz upoštevni trgov, saj sta veljavni obstoječi odločbi regulacije trga zaključevanja mobilnih klicev in posredovanja mobilnih klicev. Na podlagi veljavnih regulatornih odločb agencije na upoštevni trgu 7 »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« so v letu 2011 vsi štirje infrastrukturni operaterji dvakrat prilagodili cene zaključevanja klicev. Za družbi Telekom Slovenije in Si.mobil veljajo simetrične cene, ki se dvakrat letno od izhodiščne stroškovno naravnane »LRIC plus« cene postopoma približujejo k ciljni »čisti LRIC« ceni, ki znaša 0,0324 €, dosežena pa bo 1.1.2013. Navedeno polletno približevanje k »čisti LRIC« ceni velja tudi za družbi Tušmobil in T-2, ki do 1.1.2013 še lahko zaračunavata asimetrične cene zaključevanja klicev v razmerju do družb Telekom Slovenije in Si.mobil, pri čemer se je asimetrija družbi Tušmobil v letu 2011 znižala iz faktorja 1,4 na 1,3, v začetku leta 2012 pa bo znašala 1,2. Asimetrija je družbi T-2 v letu 2011 predstavljala 1,5, v začetku leta 2012 pa bo znižana na faktor 1,4. Vsi navedeni mobilni operaterji so skladno z regulatornimi obveznostmi v svojih vzorčnih ponudbah za medomrežno povezovanje (Reference Interconnection Offer - RIO) objavili vsakokratno znižanje cen za zaključevanje govornih klicev v svoja mobilna telefonska omrežja.

S postopnim zniževanjem cene, ki se nadaljuje tudi v letu 2012, ostajajo cene zaključevanja govornega klica v mobilnem omrežju stroškovno učinkovite. Tako je cena zaključevanja govornega klica v mobilnem omrežju družbe Telekom Slovenije in družbe Si.mobil na dan 1.1.2011 znašala 0,0438 EUR na minuto brez DDV. Na dan 1.7.2011 se je cena obema znižala na 0,0409 EUR na minuto brez DDV. Cena zaključevanja govornega klica v mobilnem omrežju družbe Tušmobil je na

dan 1.1.2011 znašala 0,0613 EUR na minuto brez DDV, cena zaključevanja govornega klica v mobilnem omrežju družbe T-2 je v istem obdobju znašala 0,0657 EUR na minuto brez DDV. Na dan 1.7.2011 se je cena zaključevanja govornega klica v mobilnem omrežju družbe Tušmobil znižala na 0,0532 EUR na minuto brez DDV, cena zaključevanja govornega klica v mobilnem omrežju za T-2 pa na 0,0614 EUR na minuto brez DDV.

3.3 Trg fiksne telefonije

Fiksna telefonija še vedno predstavlja pomemben del trga elektronskih komunikacij, saj predstavlja historično osnovno telekomunikacijsko storitev. Rast je zaradi zasičenosti trga upočasnjena, vendar fiksno telefonijo še vedno lahko uvrščamo med pomembne tržne segmente zaradi velikega števila inertnih uporabnikov, ki še niso prešli na storitve, ki zahtevajo omrežja nove generacije.

Klasično fiksno telefonijo vse bolj nadomešča IP telefonija, kar je razvidno iz trenda rasti deleža IP telefonije na račun klasične fiksne telefonije. Slednji predstavlja upravljana IP telefonija substitut predvsem zaradi glavnih področij, ki so vključena v regulatorni vidik, in sicer: oštevilčenje, prenosljivost številke in dostop do storitev klica v sili, obveznosti medomrežnega povezovanja in povezave med dvema koncema (end to end connectivity). Vsak upravljani IP telefonski priključek ima dodeljeno telefonsko številko iz javnega številskega prostora in omogoča IP telefonsko storitev kot upravljano govorno telefonijo, za katero je značilno, da je zagotovljena njena kakovost. Struktura številke iz nacionalnega načrta oštevilčenja je definirana v priporočilu ITU-T E.164. Oštevilčenje po E.164 igra posebno vlogo, saj omogoča prejetje klicev iz tradicionalnih telefonskih omrežij. Zato je IP telefonija javno dostopna telefonska storitev. Javno dostopna telefonska storitev je v ZEKom opredeljena kot storitev, ki je na voljo javnosti in zajema oddajanje in sprejemanje no-

tranjih in mednarodnih klicev ter dostop do storitev klica v sili preko števil, ki so za te storitve določene v načrtu oštevilčenja in lahko vsebuje, kadar je to primerno, eno ali več naslednjih storitev: zagotavljanje pomoči posredovalca, zagotavljanje službe za dajanje informacij o naročnikih, zagotavljanje imenikov, zagotavljanje javnih telefonskih govorilnic, zagotavljanje storitev pod posebnimi pogoji, zagotavljanje posebnih zmogljivosti za uporabnike-invalidne ali uporabnike s posebnimi socialnimi potrebami oziroma zagotavljanje storitev preko negeografskih števil. Operaterji IP telefonije praviloma ponujajo v cenovno ugodnih paketih v kombinaciji z drugimi elektronskimi komunikacijskimi storitvami kot so širokopasovni dostop do interneta, IP televizija in mobilna telefonija. Omenjeno dejstvo je eden izmed najpomembnejših razlogov za spremembo razmerja med klasično in IP telefonijo.

Trg IP telefonije se v Sloveniji razvija zelo hitro. Storitve klasične telefonije je v nasprotju z IP telefonijo cenovno in tehnološko nekonkurenčna in glede na to, da ni konvergenčna storitev, je operaterji ne ponujajo v paketih storitev. Na naraščajoči trend IP telefonije tako pomembno vplivajo kombinirane ponudbe elektronskih komunikacijskih storitev operaterjev.

V raziskavi »Mesečni izdatki gospodinjstev za storitve elektronskih komunikacij za mesec oktober 2011«, je bilo ugotovljeno, da PSTN telefonski priključek uporablja 56 % anketirancev, 21 % anketiranih uporablja IP priključek, 17 % pa ISDN. Storitve klasične telefonije bi bilo za IP telefonijo

pripravljeno zamenjati 20 % gospodinjstev, 52 % gospodinjstev pa se za zamenjavo ne bi odločilo. Med ponudniki fiksne telefonije izstopa družba Telekom Slovenije s svojo blagovno znamko Siol, ki pokriva kar 65 % gospodinjstev, sledijo pa mu Telemach z 12 %, T-2 z 10 % in Amis s 6 %. Dobri dve tretjini gospodinjstev še ne razmišlja o odpovedi fiksne telefonskega priključka zaradi uporabe mobilne telefonije. Na splošno lahko rečemo, da so uporabniki PSTN fiksne telefonije med najbolj inertnimi in kot takšni zelo ranljivi za morebitne anomalije na trgu.

Iz rezultatov raziskave »Uporaba storitev s področja elektronskih komunikacij in zadovoljstvo uporabnikov«, pa je razvidno, da 9 % anketiranih uporablja storitve fiksne telefonije, vendar pa je uporaba nekoliko upadla v primerjavi z lanskim letom, ko je bila 96 %. 42 % jih ne bi želelo prekiniti svojega naročniškega razmerja za fiksno telefonijo. Storitve fiksne telefonije najpogosteje uporabljajo zaposleni in upokojeanci.

Na področju fiksne telefonije so še vedno največje spremembe tehnološke narave povezane z vedno večjo penetracijo širokopasovnega dostopa do interneta in posledično rasti števila IP telefonskih priključkov.

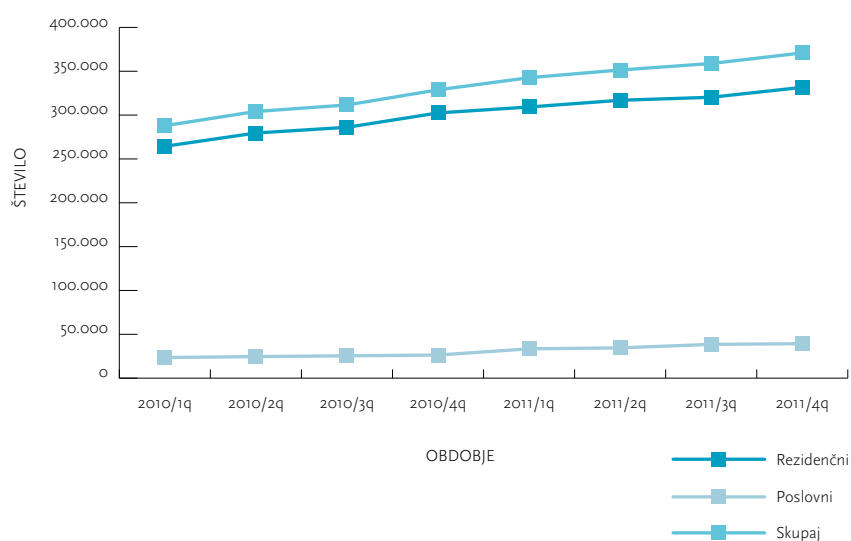
Iz prikaza deležev telefonskih priključkov po tehnologijah je razviden trend rasti deleža priključkov IP telefonije skozi celo leto 2011. Konec leta je tržni delež dosegal 46,6 %, kar je za 5,4 % točke več kot pred enim letom.

Slika 9: Deleži telefonskih priključkov po tehnologijah

Vir: APEK, 2011

Slika 10: Rast IP telefonskih priključkov

Vir: APEK, 2011

Zgornji graf prikazuje rast rezidenčnih in poslovnih IP telefonskih priključkov. Konec leta 2011 je bilo vzpostavljenih 370.903 IP telefonskih priključkov, kar je za 12,8 % več v primerjavi z zadnjim četrtletjem 2010.

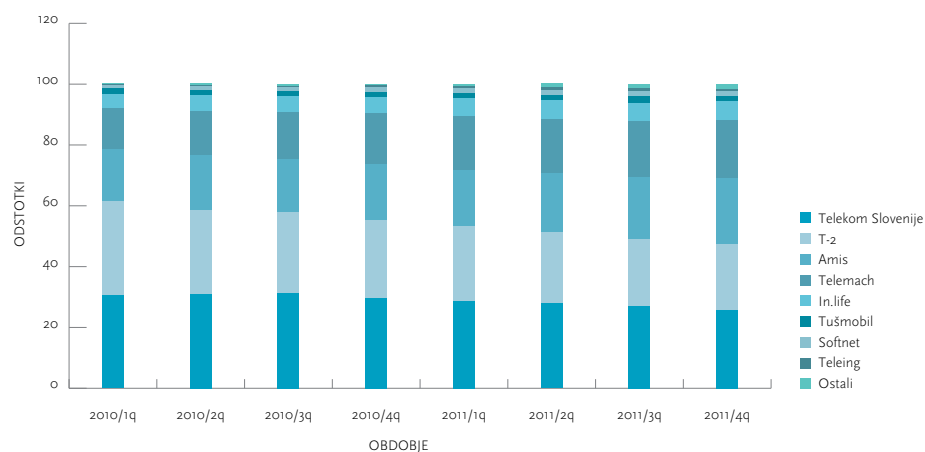
Slika 11: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije (po številu priključkov)

Pogled na podatke o tržnih deležih operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, kaže, da ima tudi konec leta 2011 najvišji tržni delež po številu IP telefonskih priključkov družba Telekom Slovenije, ki je opazovano obdobje zaključila z 39,4 % tržnim deležem, kar je za 3,3 % točk manj v primerjavi z zadnjim četrtletjem 2010. Tržni delež družbe Telemach je skozi celo leto 2011 naraščal. Družba je opazovano obdobje zaključila z 22,2% tržnim deležem, kar je za 2,2 % točk več kot zadnje čet-

tletje leta 2010. Sledi jima družba T-2 s 17,1 % tržnim deležem, kar je manj za 1,5 % točke gledano od konca leta 2010 in Amis z 10,4 % tržnim deležem, kar je več za 1,1 % točko gledano od konca leta 2010. Preostalim družbam: In.life (za 1,1 % točke), Softnet (za 0,5 % točke), Teleing (za 0,2 % točke) in Tušmobil (za 0,1 % točke) so se tržni deleži povečali, medtem ko se tržni delež skupini ostalih alternativnih operaterjev ni spremenil.

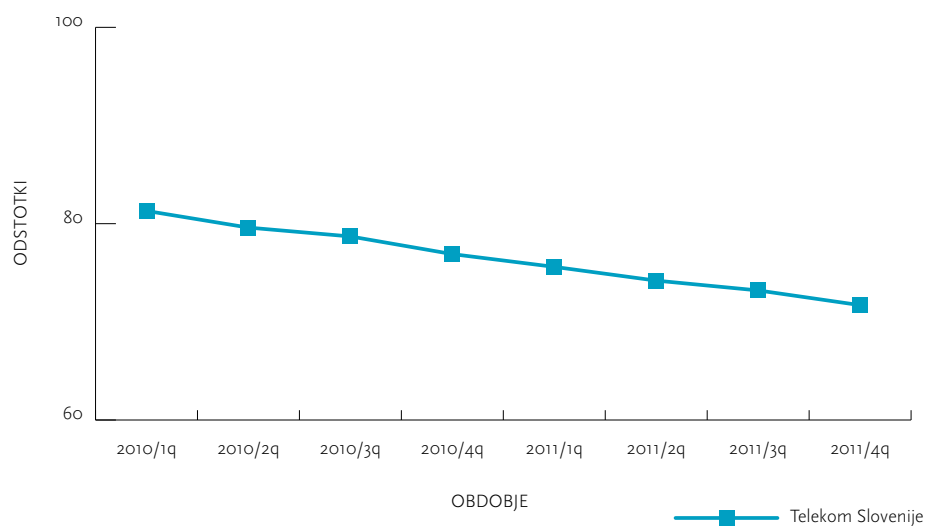
Slika 12 : Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije (po govornem prometu)

Vir: APEK, 2011

Z najvišjima tržnima deležema govornega prometa iz naslova storitve IP telefonije sta leto 2011 zaključili družbi Telekom Slovenije in T-2. Družbi Telekom Slovenija se je tržni delež v letu 2011 zmanjšal za 3,9 % točke, medtem ko se je družbi T-2 zmanjšal za 3,8 % točk.

Slika 13: Tržni delež družbe Telekom Slovenije na trgu fiksne telefonije glede na število priključkov na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji

Vir: APEK, 2011

Družba Telekom Slovenije je leto 2011 zaključila s 71,7 % deležem števila priključkov na trgu fiksne telefonije glede na število priključkov na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji. V primerjavi s predhodnim obdobjem je njen delež manjši za 1,5 % točke, gledano od konca leta 2010 pa za 5,2 % točki. Trend upadanja števila priključkov na trgu fiksne telefonije družbe Telekom Slovenije se tako nadaljuje.

3.3.1 Regulacija trga

Zaradi predvidene regulacije maloprodajnega trga »Dostop do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji (maloprodajni trg)« je agencija v letu 2011 začela z delom na cenovnem delu regulacije upoštevne trga. Izvedla je odprti postopek javnega naročila – »Izdelava modela z metodo cenovne kapice za izračun naročnine za dostop do javnega telefonskega omrežja«, da bi tako dobila ustrezen model za cenovno regulacijo. Na tem upoštevne trgu je namreč možno vzpostaviti tri metode cenovne regulacije. Čeprav se zmanjšuje število končnih uporabnikov na trgu fiksne telefonije, še posebno tistih na PSTN dostopu, pa je zaradi tistih uporabnikov, ki vztrajajo na tej tehnologiji, treba regulirati tudi ta trg. Zato je bila že leta 2007 družbi Telekom Slovenije, kot operaterju s pomembno tržno močjo na tem trgu, naložena metoda cenovne kapice za izračun naročnin za priključke PSTN, ISDN BA ter priključke ISDN PA. Z metodo cenovne kapice so bile cene naročnin določene do vključno 2011. Tako ob koncu leta 2011 mesečna naročnina za PSTN priključek znaša 10,74 €, mesečna naročnina za ISDN BA priključek znaša 14,69 €, mesečna naročnina za ISDN PA priključek pa 243,23 €. Z novo odločbo bo zagotovljeno, da bo povečanje cene postopno.

Agencija je z javnim naročilom izbrala družbo Deloitte, ki bo za prihodnje obdobje vključno do leta 2015 izračunala cenovno kapico za naročnine PSTN, ISDN BA in ISDN PA priključkov, ter naroč-

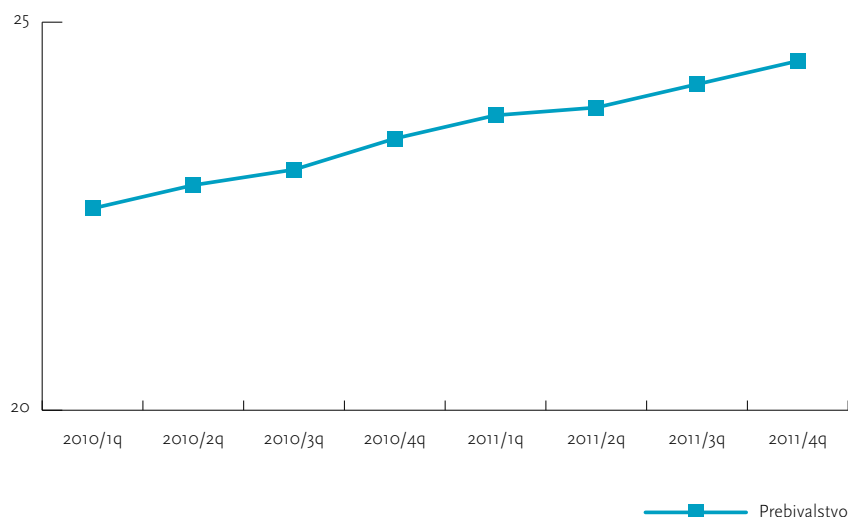
nino za VoIP priključke. Cenovna kapica je metoda, s katero se cene regulira tako, da se omejuje njihovo letno povečanje oziroma znižanje, vse za zaščito potrošnikov pred previsokimi maloprodajnimi cenami. Glavna prednost oblikovanja cen z metodo cenovne kapice je učinkovitost upravljanja storitev, saj ima operater močno spodbudo za zmanjševanje stroškov.

Na medoperaterskem upoštevne trgu 7 »Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji« so v letu 2011 družbe Amis, In.life, Telemach, Tušmobil in T-2 na podlagi odločb iz leta 2008 in v skladu s cenovnimi obveznostnimi, ki jih kot operaterji s pomembno tržno močjo na tem trgu imajo, s 1.1.2011 uveljavile simetrično ceno 0,0095 € za zaključevanje klicev v svojem javnem telefonskem omrežju na fiksni lokaciji. Cene zaključevanja klicev navedenih operaterjev na medoperaterskem nivoju so tako enake najnižji izračunani ceni zaključevanja klicev družbe Telekom Slovenije, ki je izračunana na podlagi lastnega modela agencije, ki temelji na metodi dolgoročnih prirastnih stroškov (LRIC) in pristopu od spodaj navzgor, prav tako na podlagi odločbe iz leta 2008, ki tudi družbo Telekom Slovenije določa kot operaterja s pomembno tržno močjo na tem trgu.

3.4 Trg širokopasovnega dostopa

Digitalna agenda evropske komisije predvideva sedem ciljev za doseganje ustrezne razvitosti informacijske družbe, med katerimi sta tudi dostop do hitrega in ultrahitrega interneta ter digitalna pismenost in dostopne spletne storitve za vse državljanke. Iskanje možnosti za investiranje v omrežja novih generacij se kaže v rasti števila priključkov širokopasovnega dostopa, ki omogoča storitve dostopa do interneta, IP telefonije, IP televizije in multimedijских storitev, ki postajajo vedno pomembnejše vsebine, do katerih dostopajo končni uporabniki.

Slika 14: Penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta glede na prebivalstvo

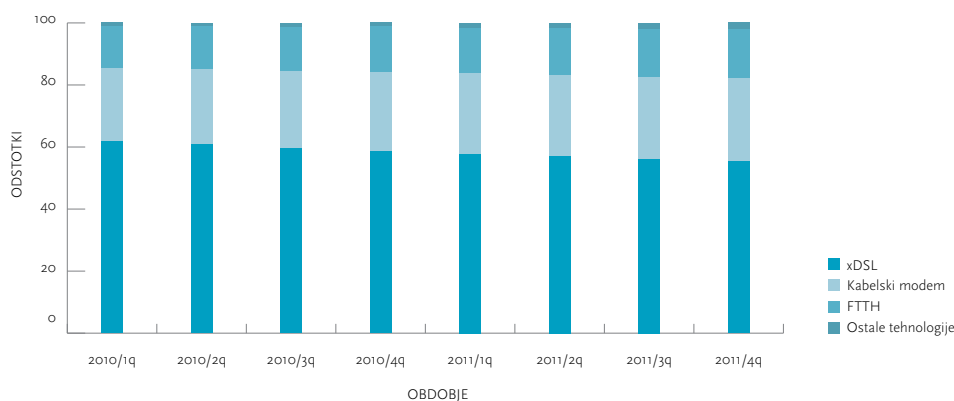

Vir: APEK, 2011

Po podatkih raziskave »Uporaba storitev s področja elektronskih komunikacij in zadovoljstvo uporabnikov« anketiranci uporabljajo dostop do interneta v 77 % z namenom iskanja informacij, za pregled in pošiljanje elektronske pošte jih internet uporablja 76 %, za spremljanje novic pa 68 %. Le 39 % anketiranih internet uporablja za potrebe na delovnem mestu.

V Sloveniji so storitve širokopasovnega dostopa dostopne preko bakrenega omrežja, kablanskega koaksialnega omrežja, fiksnega brezžičnega omrežja, mobilnega brezžičnega omrežja, zakupljenih vodov in optičnega omrežja. Vse bolj se uveljavljajo brezžične tehnologije, predvsem mobilne, saj se pojavljajo vedno boljši standardi, ki omogočajo vedno večje prenosne hitrosti.

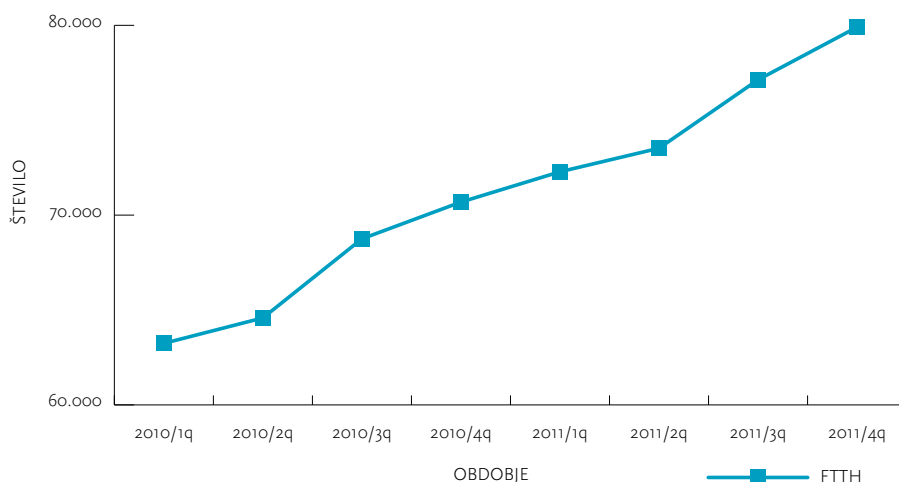
Slika 15: Gibanje deležev fiksni širokopasovnih tehnologij

Vir: APEK, 2011

Širokopasovni dostop na fiksni lokaciji se še vedno najpogosteje zagotavlja prek xDSL tehnologij, ki uporabljajo bakrene krajevne zanke javnega telefonskega omrežja ali prek kabelskih omrežij. Vse več pa je tudi optike, ki je glede na predvidene zahteve storitev HD video prenosov in TV kanalov, visoke grafične kakovosti internetnih iger ter pričakovanega razvoja 3D tehnik, nedvomno preferenčna tehnologija omrežij nove generacije.

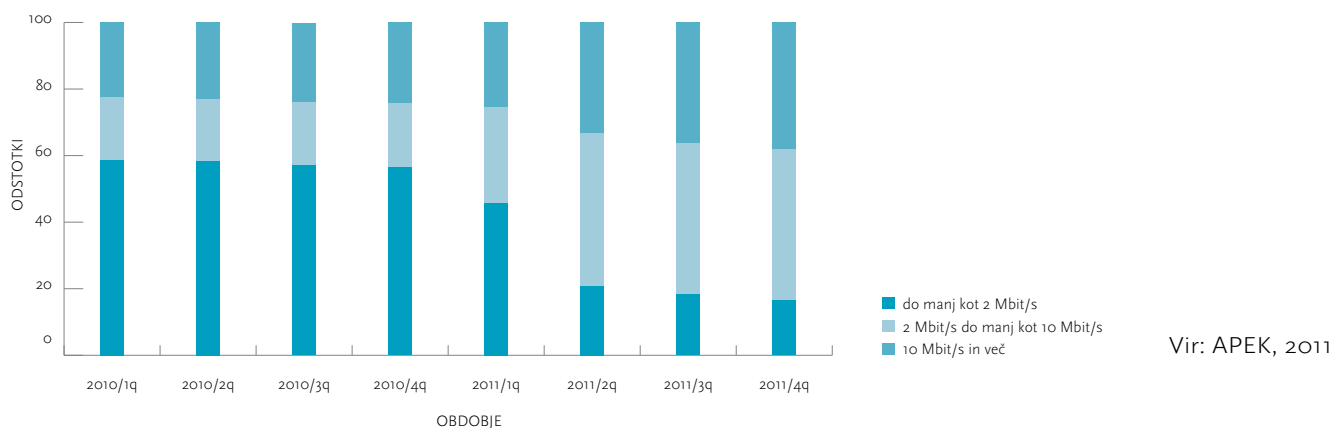
Slika 16: Rast števila priključkov preko optike do doma (FTTH)

Vir: APEK, 2011

Končni uporabniki iščejo možnosti za dosegljivost širokopasovnega dostopa do interneta neodvisno od njihove lokacije, kar prispeva k vedno bolj raznoliki izbiri načinov dostopa do interneta.

Slika 17: Deleži priključkov fiksne širokopasovnega dostopa do interneta glede na hitrost dostopa

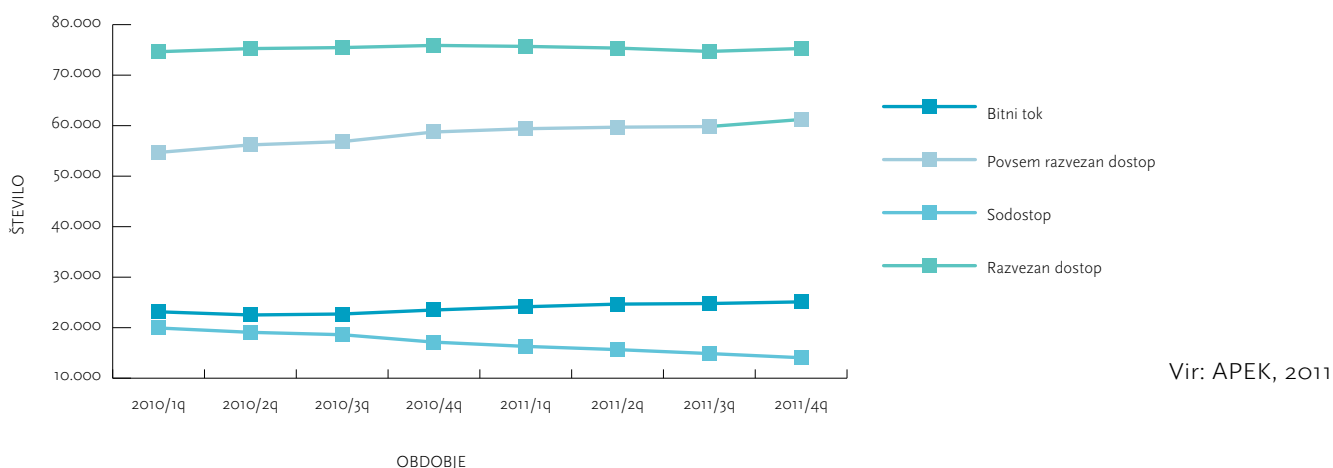
	2010/1q	2010/2q	2010/3q	2010/4q	2011/1q	2011/2q	2011/3q	2011/4q
do manj kot 2 Mbit/s	58,6	58,4	57,0	56,4	45,8	20,8	18,3	16,4
2 Mbit/s do manj kot 10 Mbit/s	18,8	18,6	19,2	19,3	28,6	45,8	45,3	45,5
10 Mbit/s in več	22,6	23,0	23,7	24,3	25,6	33,5	36,4	38,1

Na dvig prenosnih hitrosti širokopasovnega dostopa do interneta so pomembno vplivale tudi akcije nekaterih operaterjev, ki so svojim končnim uporabnikom brezplačno dvignili hitrosti dostopa do interneta glede na njihove naročniške pakete.

Na podlagi regulatorne odločbe agencije je operaterjem omogočen širokopasovni dostop do bakrenega in optičnega omrežja družbe Telekom

Slovenije po posameznih priključkih. Tako je operaterjem, ki nimajo svojega lastnega omrežja ali pa ga imajo le deloma zgrajeno, omogočeno nudenje širokopasovnih storitev končnim uporabnikom na celotnem ozemlju države. Zaradi konkurenčnosti na maloprodajnem trgu, imajo končni uporabniki večjo možnost izbire tako glede vrste, kvalitete in cene storitev.

Slika 18: Število medoperaterskih širokopasovnih priključkov glede na tip dostopa

3.4.1 Regulacija trga

Konec marca 2011 je agencija na podlagi predhodno opravljene analize upoštevne trga 4 »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« izdala odločbo², s katero je določila družbo Telekom Slovenije za operaterja s pomembno tržno močjo na tem upoštevne trgu in ji naložila naslednje obveznosti: obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, obveznost zagotavljanja preglednosti, obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, obveznost ločitve računovodskih evidenc. S tem je operaterjem, ki nimajo svojega optičnega omrežja, omogočeno, da lahko končnim uporabnikom ponujajo tudi najnaprednejše storitve na maloprodajnem trgu preko optičnega omrežja. Optična omrežja namreč omogočajo večje prenosne zmogljivosti in s tem posredno tudi boljšo kvaliteto storitev.

Agencija je predvsem zaradi nadgrajevanje obstoječe bakrene dostopovne infrastrukture z optičnimi vlakni in zaradi tehnološke primerljivosti storitev, ki jih je mogoče zagotavljati prek obeh oblik dostopa ter z namenom preprečitve, da bi družba Telekom Slovenije ponovno monopolizirala dostop do omrežja in s pomočjo postopne nadgradnje bakrenega omrežja z optičnim izrinila konkurenco s trga, kot del navedenega upoštevne trga poleg bakrene vključila tudi optično infrastrukturo.

Tako je družba Telekom Slovenije skladno z navedeno regulatorno odločbo dolžna v okviru obveznosti dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe zagotoviti dostop do bakrene krajevne zanke, podzanke in optične krajevne zanke, hišne napeljave, optičnega delilnika, jaškov, kanalizacije in

neosvetljenih optičnih vlaken ter aktivne ethernet (ali druge oblike) povezave.

Agencija želi z naloženimi obveznostmi cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva ponovno spodbuditi investiranje, zlasti v gradnjo optičnega omrežja, ki predstavlja glavno gonilo razvoja trga elektronskih komunikacij. Zato se je agencija v okviru obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva odločila, da se stroškovna metodologija dolgoročnih inkrementalnih stroškov (v nadaljnjem besedilu: LRIC) za storitve dostopa do bakrenega dostopovnega omrežja ohrani ter da se stroškovna metodologija LRIC naloži tudi za storitve dostopa do optičnega dostopovnega omrežja skupaj s cenovno metodo prepovedi škarij cen. Tako je agencija na podlagi lastne metode LRIC za dostop do bakrenega dostopovnega omrežja z odločbo določila ceno povsem razvezanega dostopa in ceno sodostopa, medtem ko je družbi Telekom Slovenije naložila, da oblikuje in uveljavi cene dostopa do optičnega dostopovnega omrežja na osnovi lastnih stroškov v skladu z metodologijo LRIC. Agencija je tudi odločila, da se cene ostalih storitev, ki se zaračunavajo pri zagotavljanju storitev dostopa do bakrenega oziroma optičnega dostopovnega omrežja, oblikujejo in uveljavijo na podlagi stroškovne metodologije LRIC.

Na podlagi navedene regulatorne odločbe agencije je družba Telekom Slovenije začela omogočati dostop do njenega optičnega omrežja alternativnim operaterjem, kar že uporablja družba Amis, ki je v drugi polovici začela s trženjem širokopasovnih storitev prek optičnega omrežja družbe Telekom Slovenije. Svoje storitve so preko optičnega omrežja družbe Telekom Slovenije začeli ponujati tudi nekateri drugi manjši operaterji.

Hkrati z analizo dostopa do omrežne infrastrukture je agencija analizirala upoštevni trg 5 »Ši-

²http://www.apek.si/sl/izrek_odlocbe_z_a_upostevni_trg_4

rokopasovni dostop (medoperaterski trg)« in ugotovila, da je družba Telekom Slovenije tudi na tem upoštevnom trgu operater s pomembno tržno močjo. Maja 2011 je agencija izdala izrek odločbe³, s katero je določila družbo Telekom Slovenije za operaterja s pomembno tržno močjo na tem upoštevnom trgu ter ji naložila naslednje obveznosti: obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, obveznost zagotavljanja preglednosti, obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, obveznost ločitve računovodskih evidenc.

Agencija je tudi kot del tega upoštevnega trga vključila dostop prek optičnega omrežja družbe Telekom Slovenije. Glavni razlog za takšno odločitev je dejstvo, da bi v primeru nereguliranega optičnega omrežja ter zamenjave bakrenih zank z optičnimi lahko ravnanje operaterja s pomembno tržno močjo ponovno privedlo do položaja naravnega monopola, saj bi lahko operaterji, ki so že investirali v dostop z bitnim tokom ostali brez dostopa do svojih končnih uporabnikov.

Ponudba veleprodajnih storitev družbe Telekom Slovenije sledi »investicijski lestvi«, kar pomeni, da operaterji, ki na začetku investirajo najmanj, uporabljajo hrbtenično IP/MPLS omrežje družbe Telekom Slovenije, nadalje se lahko priključijo na nivoju BRAS, mogoče pa bi bilo izvesti tudi priključitev neposredno na posamezni DSLAM. Iz tega lahko sledi prehod na razvezavo krajevne zanke preko zakupa skupne lokacije in do zakupa celotnega frekvenčnega pasu krajevne zanke (povsem razvezan dostop) ali le dela tega pasu (sodostop). Z naložitvijo obveznosti dostopa z bitnim tokom družbi Telekom Slovenije je omogočeno ponujanje širokopasovnih, govornih ter storitev IP televizije tudi operaterjem, ki na trg še le vstopajo in še ne načrtujejo investicij v infra-

strukturo, ali pa v svojem poslovnem modelu ne načrtujejo podvajanje infrastrukture.

Agencija je z izdajo te odločbe družbi Telekom Slovenije za oblikovanje veleprodajne cene za mesečno zakupnino navideznega kanala za širokopasovni dostop naložila metodo cenovnega nadzora »maloprodajna cena minus«, ter ji hkrati naložila tudi obveznost prepovedi škarij cen za pakete s širokopasovnim dostopom. Agencija je družbi Telekom Slovenije naložila tudi obveznost stroškovnega računovodstva po metodologiji LRIC za dopolnilne storitve, ki drugim operaterjem omogočajo, da se storitev širokopasovnega dostopa sploh lahko učinkovito izvede (predvsem povezave do lastnih naprav), v vmesnem obdobju za te storitve pa je naložila obveznost stroškovne naravnosti cen (t.j. do 1.9.2011). Prav tako je agencija za vse ostale storitve pri zagotavljanju storitev širokopasovnega dostopa z izdajo te odločbe naložila obveznost stroškovnega računovodstva na podlagi metodologije LRIC.

3.5 Zakupljeni vodi

Zakupljene vode operaterji omrežij in ponudniki storitev ter druge organizacije uporabljajo kot osnovno prenosno infrastrukturo, na kateri so zgrajene njihove storitve, veliki poslovni uporabniki pa jih uporabljajo kot sredstvo za medsebojno povezovanje svojih izpostav po svetu in prenos internetnih glasovnih in podatkovnih informacij. Zakupljeni vodi, kot vrsta elektronskih komunikacijskih zmogljivosti, uporabniku omogočajo transparentne prenosne povezave in dogovorjeno podatkovno hitrost, ki v odvisnosti od zahtev uporabnika in uporabljene tehnologije omogoča podatkovno hitrosti od 64 kbit/s in vse tja do 2,5 Gbit/s med omrežnimi priključnimi točkami brez funkcije avtomatske usmerjevalne komutacije, ki bi bila uporabniku na voljo kot del funkcij zakupljenega voda. Glede na uporabljeno tehnologijo in prenosni medij lahko zakupljene vode delimo na analogne in

³http://www.apek.si/sl/izrek_odlocbe_zakupstevni_trg_5

digitalne. Analogni zakupljeni vodi, ki so realizirani z uporabo sukanih bakrenih paric in modemi, ki predstavljajo aktivno komunikacijsko opremo, omogočajo majhne prenosne hitrosti in se uporabljajo praviloma za prenos govora. Digitalni zakupljeni vodi pa so realizirani s PDH, SDH ali ethernet transportnimi protokoli.

Ena od vrst zakupljenih vodov so dostopovni deli zakupljenega voda, ki predstavljajo del, ki poteka od lokacije operaterja (ali njegove opreme) do končnega uporabnika (last mile). Dostopovni deli zakupljenih vodov lahko hkrati predstavljajo dele delnih zakupljenih vodov (part circuit ali part line), ki predstavljajo povezavo med prostori uporabnika in točko medomrežne povezave drugega (alternativnega) operaterja na vozlišču glavnega operaterja. Delni zakupljeni vodi so obravnavani kot specialna vrsta medoperaterskih zakupljenih vodov, ki jih alternativni operater lahko uporabi za zagotavljanje storitev končnemu uporabniku. Sestavljeni so iz dostopovnega dela (povezava uporabnika s prvim vozliščem glavnega operaterja) in segmenta hrbteničnega dela (povezava med vozlišči glavnega operaterja).

Operaterji, ki želijo tržiti storitve prenosa podatkov, potrebujejo ustrezno pasovno širino, ki omogoča ta prenos podatkov. Zato na medoperaterskem trgu zakupijo dostopovne dele zakupljenih vodov, ki so lahko izvedeni preko različnih infrastruktur, kot so bakreno dostopovno omrežje, kabelsko omrežje, optično omrežje ali denimo brezžično omrežje. V zadnjem času se operaterji vse bolj poslužujejo tudi ethernet omrežja, ki je trenutno med najbolj aktualnimi tehnologijami za izgradnjo lokalnih omrežij.

Ethernet zaradi svoje enostavnosti in omogočanja velikih prenosnih zmogljivosti postaja prenosna komunikacijska tehnologija 21. stoletja. Za ethernet je značilno, da ni sinhroni transportni protokol

ter ne omogoča predvidljivih transportnih karakteristik, kot na primer SDH (Synchronous Digital Hierarchy). Ethernet predstavlja družino omrežnih tehnologij, ki vključuje prvotno razviti ethernet, Fast ethernet in Gigabit ethernet. Podatkovna hitrost etherneteta je odvisna od uporabljenega medija (sukane bakrene parice/optična vlakna) od 10Mbit/s (ethernet), pa vse tja do nekaj 10Gbit/s (Gigabit ethernet). Osnovna enota etherneteta je okvir (frame), katere struktura je skoraj identična za vse hitrosti etherneteta od 10Mbit/s do 10Gbit/s. S pomočjo hitrega tehnološkega razvoja, velike razširjenosti in predvsem cenovne ugodnosti pa se v zadnjem času pojavlja kot standardna tehnologija za izgradnjo visoko propustnih mestnih omrežij. S prihodom 10-gigabitne ethernet tehnologije, postaja ethernet vedno večji konkurent klasičnim zakupljenim vodom.

3.5.1 Regulacija trga

Agencija je v drugi polovici leta 2011 ponovno izvedla analizo upoštevne trga zakupljenih vodov, ki je bila dana v javno obravnavo decembra 2011. Analiza je pokazala, da ima na predmetnem upoštevem trgu pomembno tržno moč še vedno družba Telekom Slovenije.

V zvezi z že navedeno prisotnostjo in pomembnostjo etherneteta in upoštevajoč dejstvo, da se je s spremembo regulatornega okvirja razširilo tehnološko nevtrarno poimenovanje analiziranega upoštevne trga, je agencija kot del trga vključila dostopovne dele zakupljenih vodov in ethernet.

Agencija je v okviru navedene analize za družbo Telekom Slovenije predlagala naložitev obveznosti, ki bodo zagotavljale učinkovito konkurenco na tem trgu: obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, obveznost zagotavljanja preglednosti, obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, obveznost ločitve računovodskih evidenc.

Agencija bo po zaključeni javni obravnavi in končanem upravnem postopku predvidoma v prvi polovici leta 2012 izdala družbi Telekom Slovenije regulatorno odločbo na tem upoštevnom trgu.

3.6 Televizija

Televizija se je zaradi svoje priljubljenosti pri končnih uporabnikih razširila na prenosne poti sodobnih tehnologij. Končni uporabniki od ponudnikov vse bolj pričakujejo razgibane programske sheme, kakovostno in zanesljivo storitev ter napredne dodatne storitve. Prihod digitalne in IP televizije je omogočil tudi prenos programov v tehniki visoke ločljivosti, obenem pa tudi druge storitve, ki gledalcu uporabniško izkušnjo naredijo še prijetnejšo.

Razvoj televizije spodbuja tudi dejstvo, da se spreminja kultura gledanja televizije. Uporabniki imajo vedno več možnosti različnega dostopanja do novic in aktualnih informacij (televizija, časopisi, internet, izmenjava novic na socialnih omrežjih...), ki jih zanimajo. Tako postaja internet kot vir novic in dostopa do zabave vedno bolj priljubljen. Istočasno imajo uporabniki na razpolago vedno manj časa, zato si ga racionalneje prerazporejajo tako, da poiščejo najbolj ustrezen vir zelenih vsebin skladno s svojimi potrebami in interesi, takrat ko imajo čas. Na takšen način se prosto odločajo, kdaj, kje in na kakšen način bodo dostopali do vsebin. Obenem si zaradi hitrega tempa življenja ter posledično pomanjkanja prostega časa prilagajajo tudi ogled filmov, razvedrilnih oddaj, športnih dogodkov in podobno. Temu operaterji digitalne televizije sledijo z omogočanjem interaktivnosti kot je denimo video na zahtevo, storitev snemanja programov, storitev časovnega zamika (kasnejše predvajanje TV vsebin) in podobno.

3.6.1 Regulacija trga

Agencija regulira veleprodajni trg prizemne radiodifuzije od leta 2006. Takratna regulacija medoperaterskega trga analognega prenosa radiodifuzne

vsebine do končnih uporabnikov je bila leta 2008 razširjena tudi na digitalni prenos radiodifuzne vsebine, saj je to zahteval prehod na digitalno prizemno oddajanje televizijskih programov, ki je v letu 2011 popolnoma nadomestil analognega. Na tem trgu je bil za operaterja s pomembno tržno močjo z analizo ugotovljen in z regulatorno odločbo določen javni zavod RTV Slovenija, ki ima naložene obveznosti dostopa do storitev oddajanja in dostopa do oddajniške infrastrukture, obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, obveznost zagotavljanja preglednosti, (vključujoč objavo vzorčne ponudbe za operatorski dostop), obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva ter obveznost ločitve računovodskih evidenc. Cenovna regulacija temelji na popolnoma alociranih historičnih stroških (FAC HCA).

Na podlagi navedene regulatorne odločbe agencije je omogočeno operaterju MUX-B, družbi Nor-kring, da pod reguliranimi pogoji dostopa do lokacij in oddajniške infrastrukture javnega zavoda RTV Slovenija za oddajanje TV programov preko lastnega MUX-B, obenem pa je tudi izdajateljem TV programov omogočeno, da pod reguliranimi pogoji dostopajo do kapacitet MUX-A, s katerim upravlja javni zavod RTV Slovenija.

Agencija je v načrt dela v letu 2011 vključila tudi ponovno analizo predmetnega trga, vendar je z regulacijo predmetnega upoštevne trga potrebno počakati na konec nadzornega postopka nad pravilnostjo postavljenih cen operaterja s pomembno tržno močjo. Poleg tega trg ni več predviden za predhodno regulacijo v regulatornem okviru iz leta 2009, zato bo ob začetku postopka regulacije najprej treba narediti preizkus treh meril, ki bo pokazal ali je regulacija tega trga sploh še potrebna.

3.7 Konvergenca storitev

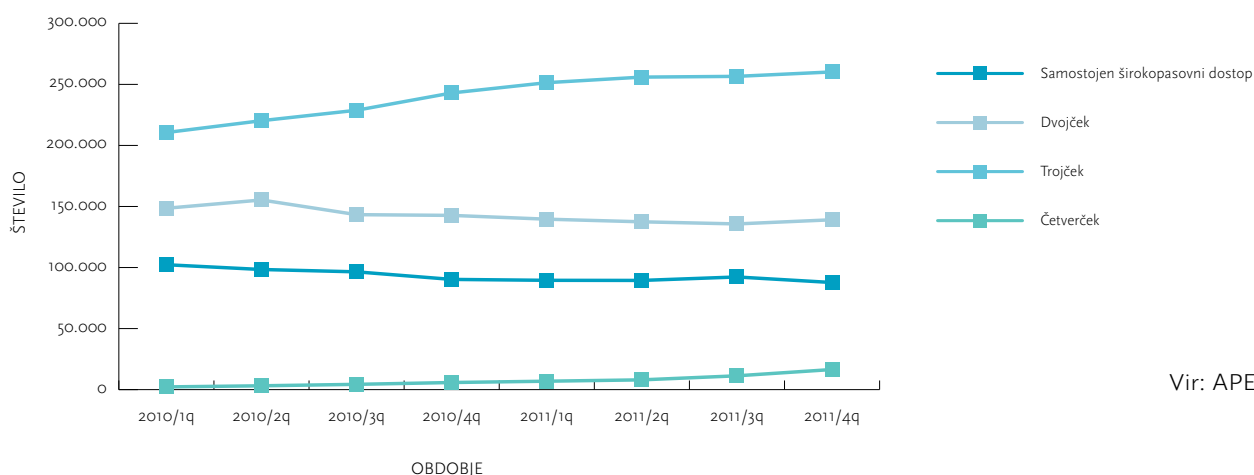
Na trgu elektronskih komunikacij je bilo mogoče v letu 2011 opaziti nadaljevanje trenda konvergence.

S konvergenco v splošnem označujemo zbliževanje obstoječih omrežij za prenos govora, omrežij za prenos podatkov in omrežij za prenos radiodifuznih vsebin. Spremlja jo tudi integracija oziroma zlivanje storitev, oboje pa predstavlja eno od najpomembnejših tendenc globalnega razvoja elektronskih komunikacij. Pod vplivom konvergence so se na trgu začele pojavljati nove storitve oziroma produkti, obstoječe pa se nadgrajujejo in postajajo dostopne najširšemu krogu končnih uporabnikov, ki se zavedajo prednosti, ki jih konvergenca skupaj z uvajanjem novih tehnologij prinaša, kar ustvarja dodatno povpraševanje na trgu. Prav tako pa so se na konvergenco odzvali tudi operaterji, ki vlagajo znatne napore v razvoj novih tehnologij in storitev, kar je po eni strani posledica povečanega povpraševanja, po drugi strani pa je posledica želje po utrditvi tehnološkega in ekonomskega položaja na trgu.

Konvergenca storitev operaterjem omogoča, da končnim uporabnikom ponujajo t.i. pakete storitev. Tako rezidenčni kot tudi poslovni uporabniki, predvsem manjša podjetja, vse bolj povprašujejo po paketih storitev v veliki meri zaradi cenovno ugodnih ponudb operaterjev, saj je cena paketa

storitev praviloma nižja od seštevka cen posameznih konvergenčnih storitev, ki jih operater lahko ponuja samostojno in ima ceno oblikovano za vsako storitev posebej. Naročnik ima za različne kombinacije konvergenčnih storitev (IP telefonija, širokopasovni dostop do interneta, televizija, mobilna telefonija) v paketih sklenjeno pogodbo z enim operaterjem, za katerega mu ta izda enoten račun. Poslovni uporabniki zato pakete vidijo kot način zniževanja stroškov elektronskih komunikacijskih storitev. Poslovanje podjetij je tako stroškovno učinkovitejše in tudi uspešnejše, saj imajo v paketih na voljo različne storitve elektronskih komunikacij, ki so lahko obogatene z informacijskimi rešitvami, obenem pa so v paketih praviloma cenejše. Uporaba storitev fiksne telefonije, dostopa do interneta, televizije in celo mobilne telefonije v paketih je cenejša tudi za rezidenčne uporabnike, ki se v današnjem času negativne gospodarske rasti trudijo znižati stroške družinskega proračuna. Posledično se zvišujejo deleži paketnih storitev, predvsem trojčkov in četverčkov. Tako so paketi končnim uporabnikom tako rezidenčnim kot tudi poslovnim (kamor v tem primeru štejemo predvsem manjša podjetja) sredstvo za zniževanje stroškov elektronskih komunikacijskih storitev.

Slika 19: Rast števila paketov storitev⁴

Vir: APEK, 2011

⁴Paketi storitev prikazani v grafu vključujejo storitve v naročniškem razmerju, ki pa jih končni uporabniki lahko kupijo kot paket ali kot del posamezne storitve pri določenem operaterju.

Podatki nam kažejo, da se na trgu vedno bolj uveljavlja paketna ponudba, ki predstavlja že 82,6 % delež gospodinjstev. V primerjavi s koncem leta 2010 se je delež zvišal za 1,3 % točke.

3.8 Nadzor trga telekomunikacij

Agencija v okviru postopkov nadzora ugotavlja, ali operaterji elektronskih komunikacijskih storitev spoštujejo obveznosti, ki so jim naložene z ZEKom in na njegovi podlagi sprejetimi predpisi, splošnimi akti in posamičnimi akti oz. ukrepi, ki jih je sprejela agencija. Če agencija preko pooblaščenih oseb v postopku nadzora ugotovi, da je prišlo do kršitev prej navedenih pravnih predpisov, od kršitelja zahteva odpravo ugotovljenih nepravilnosti, v okviru postopka o prekršku pa kot prekrškovni organ izda ustrezno odločbo o prekršku.

Agencija je v letu 2011 vodila postopke nadzora nad izvajanjem z odločbami naloženih obveznosti operaterjem s pomembno tržno močjo, obveznosti zagotavljanja storitve klica na enotno evropsko številko za klice v sili »112«, obveznosti zagotavljanja tajnosti, zaupnosti in varnosti elektronskih komunikacij ter drugimi obveznostmi, naloženimi z ZEKom oz. s splošnimi in posamičnimi akti, sprejetimi na njegovi podlagi.

V letu 2011 je po uradni dolžnosti vodila 245 inšpekcijskih postopkov, od tega jih je bilo 113 začelih v poročevalnem obdobju. Konec leta 2011 je v reševanju še 111 zadev. Ob tem je potrebno upoštevati dejstvo, da je ugotavljanje dejanskega stanja mnogokrat tehnično zahtevno in obsežno, ter da ZEKom v postopku nadzora predvideva minimalni 30 dnevni rok, da se zavezanec o zadevi izreče ali nepravilnosti tudi sam odpravi.

Agencija je v letu 2011 izvedla obsežen postopek nadzora na trgu 18. v okviru katerega je pregledala in z odločbo zahtevala odpravo nepravilnosti zavezančevega cenika reguliranih storitev. Agencija je

nemudoma po zaključku tega postopka uvedla novega v okviru katerega preverja nov cenik zavezanca, ki ga je ta uveljavil z dnem 1.6.2011. Agencija je izvedla tudi postopek nadzora na trgu 15. V njem je ugotavljala pravilnost zaračunavanja veleprodajne storitve za operaterje ponudnike storitev/preprodajalce s strani zavezanca in ugotovila, da so cene skladne z odločbo, saj so oblikovane tako, da med cenami veleprodajnih in maloprodajnih storitev ne prihaja do prenizke razlike (škarij cen). Konec leta 2011 pa je agencija uvedla še en postopek nadzora na istem trgu, v okviru katerega preverja izpolnjevanje vseh ostalih, cenovnih in necenovnih obveznosti naloženih zavezancu z regulatorno odločbo. Ta postopek bo končan v začetku leta 2012.

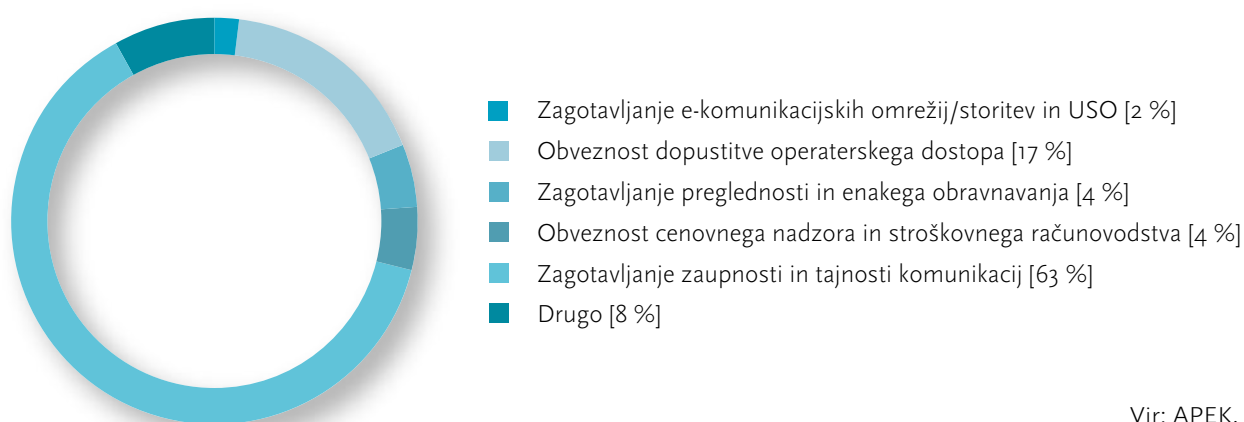
Agencija je velik poudarek posvetila tudi ugotavljanju izpolnjevanja obveznosti dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe na trgu 11. V minulem letu je začela postopek nadzora, v katerem ugotavlja, na kakšen način in v kakšnih časovnih rokih zavezanec obvešča operaterje o odpravi napak. Analizira tudi roke, ki jih pri odpravljanju napak dosega zavezanec, ter še zlasti ali pri tem prihaja do nezakonite diskriminacije.

Zelo veliko postopkov nadzora (63 %) je bilo s področja zagotavljanja tajnosti in zaupnosti komunikacij. Večji del nadzora na tem področju so predstavljale prijave neželenih komunikacij. Čedalje več je prijav neželene elektronske pošte, katerih število vsako leto drastično narašča (za 31% v primerjavi z 2010). Enako ugotavljajo tudi Tržni inšpektorat RS in Informacijski pooblaščenec RS, s katerimi si agencija trenutno še deli pristojnosti na tem področju. Področje neposrednega trženja namreč trenutno urejajo vsaj štirje zakoni, kar ustvarja zmedo in ni v prid pravni varnosti. Smiselno je da se področje neposrednega trženja ne glede na medij (elektronska ali navadna pošta, telefon,...) zaradi doseganja pravne varnosti uredi enotno –

v enem sistemskem zakonu. Prav zaradi tega se pripravljajo pomembne spremembe na področju zakonodaje, zaradi katerih agencija pridobiva vidnejšo vlogo pri reševanju te problematike.

Narašča tudi število pobud za izvedbo postopka prekrška zaradi zlorabe številka za klic v sili, ki jih agenciji posreduje policija. Tako se je v letu 2011 njihovo število povzpelo na 18.

Slika 20 : Nadzor telekomunikacij v letu 2011

Vir: APEK, 2011

Bolj striktno se je agencija v letu 2011 lotila reševanja problema nepošiljanja zahtevanih potrebnih podatkov za redno spremljanje stanja o razvoju trga elektronskih komunikacij. Tako je agencija uvedla več nadzornih postopkov zoper operaterje, ki ji po 126. členu ZEKom niso posredovali četrtnih ali letnih poročil. Zoper vztrajne kršitelje je agencija uvedla tudi postopek po zakonu o prekrških.

Agencija je zaradi ugotovljenih kršitev ZEKom in obveznosti, naloženih z regulatorno odločbo, proti enemu operaterju in njegovi odgovorni osebi začela postopek o prekršku.

ELEKTRONSKI MEDIJI

4.1 Radio

Agencija je konec leta 2011 z analizo poslušnosti radijskih programov v Sloveniji ter analizo njihovih poslušalcev pridobila podatke o poslušnosti radijskih programov na ravni celotne Slovenije in po regijah ter primerjalne podatke s preteklimi obdobji. Agencijo so zanimali predvsem vzorci poslušanja in profili različnih radijskih poslušalcev (spol, starost, izobrazba) ter trendi ali spremembe pri poslušanju radia. Analizi sta izvedla zunanja izvajalca: družba Valicon in Inštitut za raziskovanje trga in medijev Mediana.

Ključne ugotovitve analize, ki jo je za agencijo pripravila družba Valicon:

- V Sloveniji je leta 2010 70 % dnevnih poslušalcev radijskih postaj, to je po oceni okoli 1.080.000 celotne slovenske populacije stare od 15 do 75 let. Na tedenski ravni je teh poslušalcev še nekoliko več – 79 % oziroma 1.220.000. V zadnjih petih letih (od 2006 do 2010) in tudi v 1. polletju 2011 je slika zelo podobna.
- Po demografskih značilnostih se tako dnevno kot tudi tedensko radijsko občinstvo bistveno ne razlikuje od demografske strukture celotne slovenske populacije stare od 15 do 75 let, kar je posledica visokega deleža radijskega občinstva.
- Med tistimi, ki niso dnevno radijsko občinstvo, nadpovprečno izstopajo mladi (15 do 20 let), posledično šolajoči (osnovnošolci in srednješolci ter študentje), nezaposleni. Glede na velikost naselja izstopa Ljubljana, glede na regijo pa Gorenjska in Goriška.
- Velikost dnevnega radijskega občinstva je po regijah različna. V letu 2010 ima največji delež dnevnega radijskega občinstva Dolenjska (79 %), najnižji delež pa Goriška (58 %). Gorenjska pa je regija, ki od leta 2006 do 2010 počasi izgublja dnevno radijsko občinstvo.
- Radijske postaje se med seboj razlikujejo glede na tip subjekta: ločimo javne in komercialne radijske postaje. V letu 2010 je kar polovica slovenske populacije stare od 15 do 75 let dnevno posluša izključno samo komercialne radijske postaje. Desetina je dnevnih poslušalcev izključno samo javnih radijskih postaj, medtem ko slaba desetina dnevno posluša komercialne in javne radijske postaje.
- Delež dnevnih poslušalcev izključno samo komercialnih radijskih postaj se povečuje (iz 42 % v letu 2006 na 51 % v letu 2010). Na drugi strani pa se počasi niža dnevna poslušnost izključno samo javnih radijskih postaj.
- Radijske postaje pa se med seboj razlikujejo tudi glede na pokritost: ločimo lokalne in nacionalne radijske postaje. V letu 2010 je dobra tretjina slovenske populacije stare od 15 do 75 let dnevno poslušala izključno samo lokalne radijske postaje. Dobra petina je dnevnih poslušalcev izključno samo nacionalnih radijskih postaj, medtem ko dobra desetina dnevno posluša lokalne in nacionalne radijske postaje.
- Radijsko občinstvo v povprečju posluša radio 3 ure na dan.
- Nekaj več kot polovica občinstva posluša radio doma, nekaj manj 44 % v avtu, v službi radio doseže 18 % občinstva.
- Skoraj 70 % radijskega občinstva radio posluša vse dni v tednu. Gledano po dnevni je po-

slušanost radia višja med tednom, nižja med vikendi.

- Skoraj 70 % radijskega občinstva meni, da je kvaliteta radijskih vsebin danes boljša v primerjavi z nekaj let nazaj.
- Vsak četrty (25 %) radijski poslušalec med poslušanjem radia preklopi na drugo radijsko postajo.

Ključne ugotovitve iz analize, ki jo je za agencijo pripravil Inštitut za raziskovanje trga in medijev Mediana:

- Največjo poslušanost med posameznimi radijskimi formati dosegajo komercialne radijske postaje, sledijo javni programi.
- V splošnem se poslušanost za vse radijske postaje skupaj ohranja (med leti 2007 in 2009 je nekoliko padala, v zadnjih dveh letih pa ponovno narasla).
- Doseg komercialnim radijem od leta 2007 do 2011 konstantno raste (z največjim porastom v letu 2011), javnim radijskim programom pa nekoliko pada.
- Poleg spremljanja radijskega programa preko klasičnega radijskega sprejemnika – naprave, ki jo uporablja velika večina poslušalcev (96 % v letu 2011), v zadnjih letih narašča tudi delež poslušalcev, ki radijski program spremlja preko interneta in na mobilnih telefonih.
- Vzorec poslušanja radia je podoben vzorcu na nacionalni ravni in v posameznih regijah. Razlike med regijami se pojavljajo le v obsegu poslušanja. Prvi vrhovi v poslušanosti so v jutranjih urah, ko se večina ljudi zbudi, pelje v službo, šolo. Rating okoli 8. ure zjutraj preseže 20 % in v takšnem obsegu zdrži približno do 13. ure, ko začne padati. Zadnji vrh je zabeležiti okrog 16. ure, ko se ljudje vračajo domov. Nadalje rating konstantno pada, vse do 1.00 ure ponoči in ostane nekaj ur na najnižjem ratingu.
- Med poslušalci radia je slabih 50 % moških in

dobrih 50 % žensk. Struktura po spolu se med letom 2007 do 2011 ni bistveno spremenila.

- Tudi starostna struktura poslušalcev radia v Sloveniji se v zadnjih petih letih ni značilno spreminjala.
- Izobrazba povprečnega poslušalca radia se od leta 2007 do 2011 ni spremenila. Največji delež poslušalcev (več kot polovica) ima srednješolsko izobrazbo, slaba tretjina jih ima dokončano ali nedokončano osnovno šolo, približno 13 % pa jih ima visokošolsko izobrazbo, kar je primerljivo z izobrazbeno strukturo celotne slovenske populacije v starosti od 15 do 75 let.
- Zabeležili smo trend večanja deleža poslušalcev z višjimi dohodki v letih od 2007 do 2011. Delež poslušalcev z nizkimi dohodki (do 650 EUR) je leta 2007 znašal 36 % do leta 2011 pa je upadel na 21 %.

4.1.1 Dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti

V letu 2011 je agencija na podlagi Zakona o medijih obravnavala 21 upravnih zadev s področja dovoljenj za izvajanje radijske dejavnosti, od katerih je bila ena zadeva prenesena iz leta 2010, 20 zadev pa je bilo novih. Devet upravnih postopkov je bilo začelih na zahtevo stranke, 12 pa po uradni dolžnosti. V leto 2012 se bo preneslo reševanje enega upravnega postopka.

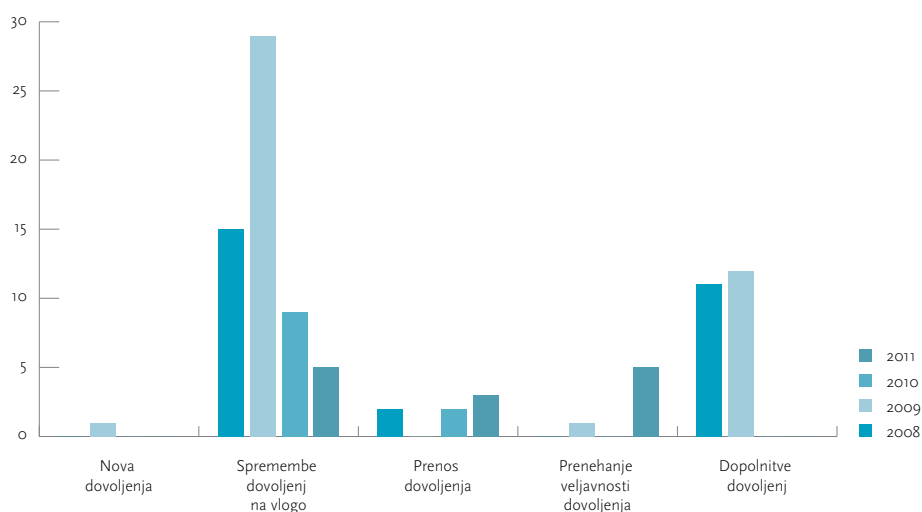
Pri analizi podatkov o izdanih dovoljenjih za izvajanje radijske dejavnosti je agencija v letu 2011 zaznala bistveno povečanje števila radijskih programov, ki so prenehali delovati, saj je izdala pet ugotovitvenih odločb o prenehanju veljavnosti dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti. Ta podatek lahko kaže na slabo ekonomsko stanje na trgu.

V letu 2011 se je število vlog za spremembo dovoljenja nekoliko zmanjšalo. V teh primerih je šlo večinoma za spremembe dovoljenj za izvajanje

radijske dejavnosti, pri čemer se osnovne programske zahteve iz dovoljenj niso bistveno spremenile.

Konec leta 2011 je bilo v Sloveniji 73 izdajateljev radijskih programov, ki so imeli skupaj 94 dovoljenj za izvajanje radijske dejavnosti.

Slika 21: Dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti izdana v letu 2008, 2009, 2010 in 2011

Vir: APEK, 2011

4.2 Avdiovizualne medijske storitve

Na področju avdiovizualnih medijskih storitev se soočamo s korenitimi spremembami, ki so opazne na ravni uporabniške izkušnje, odražajo pa se tudi v številnih raziskavah. Te kažejo spremenjajoče se trende na področju spremljanja televizije in hkrati dajejo slutiti, da bomo v prihodnosti izpostavljeni nizu novih medijskih praks. Premiku mora ustrezno slediti tudi zakonodaja.

V novembru 2011 je bil sprejet Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS), ki v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktivo 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev. S tem zakonom je implementirana Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki naj bi odpravljala prepreke za vzpostavitev enotnega evropskega trga.

S sprejetjem ZAvMS so se povečale tudi pristoj-

nosti agencije na področju elektronskih medijev, saj ji je bila podeljena pristojnost za samostojen upravni in inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakona. Pomembna novost, ki jo uvaja ZAvMS, je tudi širitev regulacije na nelinearne medije, to je avdiovizualne medijske storitve na zahtevo. Za agencijo to pomeni, da bo izvajala nadzor tudi nad programskimi zahtevami in omejitvami teh medijev, hkrati pa mora sprejeti splošni akt, ki bo urejal sistem priglasitve avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, ter vodenje uradne evidence ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo. Agencija je na novo zavezana voditi tudi uradno evidenco imetnikov dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti.

Zakon kot novost uvaja tudi letno plačilo na podlagi veljavnega dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti oziroma vpisa v uradno evidenco ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo. Ta pristojbina bo namenjena kritju stro-

škov, ki jih ima agencija z izvrševanjem pooblastil po ZAvMS.

Agencija intenzivno pripravlja podzakonske akte, ki jih predvideva ZAvMS in bodo pričeli veljati v letu 2012. Skladno z določili ZAvMS mora na novo vzpostaviti inšpekcijski nadzor nad ponudniki AVMS in vsebinami v elektronskih medijih ter temu prilagoditi tako kadrovske kot tehnične zmogljivosti, ki jih bo treba povečati zaradi dodatne regulacije in nadzora ZAvMS na zahtevo. Le tako bo mogoče zagotoviti učinkovite ukrepe ter po potrebi oblikovati morebitne predloge za prilagoditev zakonodajnih okvirov razvoju na področju avdiovizualnih medijskih storitev.

Po podatkih opravljene raziskave AGB Nielsen Media Research so televizorji v slovenskih gospodinjstvih vedno mlajši, kar pomeni, da je bilo v letu 2011 v Sloveniji le še za slabih 37 odstotkov televizorjev starejših od petih let, medtem ko obenem upada tudi delež gospodinjstev brez televizije, saj ta predstavlja le še 0,4 odstotke. Sodobna tehnologija tako danes uporabniku omogoča dostop do novih privlačnih oblik spremljanja televizije. Sodobni »pametni televizor« vedno bolj postaja osrednji komunikacijski element, saj uporabniku omogoča spremljanje klasične televizije, dostop do vsebin na zahtevo in dostop do internetnih vsebin, ob tem pa mu številne aplikacije omogočajo tudi neposredno komunikacijo z družino in prijatelji. Sama tehnologija je torej tista, ki bo konceptualno spremenila uporabniško izkušnjo spremljanja televizije. Po podatkih raziskave je lepo razvidno, da je bila stopnja rasti digitalizacije slovenskega televizijskega prostora izredno visoka, v letu 2011 namreč kar 86-odstotna. Najbolj strmo narašča število uporabnikov IP TV (v primerjavi s siceršnjim upadom satelitske TV in digitalne prizemne TV; ter nekoliko manj kabelske televizije), saj je v letu 2011 ta način prenosa televizijskega signala dosegel že 40-odstotno

pokritost gospodinjstev. Uporabniki pa so predvsem mlajši od 50 let. Nasprotno so uporabniki digitalne prizemne televizije pretežno starejši.

Tako se število potencialnih uporabnikov vseh storitev, ki jih ponuja »pametna televizija«, strmo povečuje (ob dejstvu, da je v letu 2011 ravno tako prišlo do padca spremljanja televizijskih vsebin prek računalnika z internetnim dostopom). Kljub temu velja opozoriti na dejstvo, da se ustaljene navade spremljanja televizije še vedno spreminjajo bolj počasi, tako recimo prednosti, ki jih ponuja IP TV, v obliki snemalnikov, naročanja vsebin ipd., predstavlja komaj 0,02-odstotni delež načina spremljanja televizije, medtem ko prevladujoči, 92,88 odstotni delež še vedno predstavlja linearni način spremljanja televizije.

Kako pomemben segment življenja posameznika predstavlja televizija, zgovorno ponazarja tudi podatek, da povprečni slovenski gledalec nameni gledanju televizije več kot tri ure na dan. Čeprav ta podatek Slovenijo še vedno uvršča na rep lestvice o gledanosti televizije (v skupino so bile uvrščene tudi države, kot so: Srbija, Makedonija, Madžarska, ZDA, Grčija, Hrvaška, Poljska, Italija, VB, Turčija, Irska in druge svetovne države). Večinski delež gledalcev predstavlja osebe, ki so starejše od 55 let, najmanj pa naj bi televizijo spremljale osebe med 15-im in 34-im letom starosti. Zanimiv pa se zdi podatek, ki ga bo agencija upoštevala pri načrtovanju nadzorov v prihodnje, da naj bi se v zadnjem obdobju povečeval delež gledanosti tekom celega dne (upoštevajoč podatek, da naj bi pretežni delež gledalcev po 21. uri predstavljali ljudje z višjo izobrazbo).

Čeprav se navade slovenskega gledalca, kot že omenjeno, spreminjajo bolj počasi, bo tudi on v prihodnosti soočen z drugačno uporabniško izkušnjo, ko bo prek televizijskega sprejemnika lahko dostopal do številnih vsebin, ki ne bodo klasične televizijske narave. Ker se po podatkih zgornje

raziskave 70 odstotkov televizijskih sprejemnikov nahaja v dnevnih prostorih, to pomeni, da bodo številne neregulirane vsebine, tj. internetnega vira, prosto dostopne veliki množici uporabnikov, tudi najranljivejšim skupinam. Vloga kreatorjev medijske politike se bo zato na tem mestu reflektirala v tendenci po zagotavljanju ustreznih prijemov, ki bodo ohranjali jasno ločnico med linearnimi, nelinearnimi in internetnimi vsebinami, torej regulacijo v klasičnem pomenu besede in vsebinami, ki do zdaj niso bile regulirane.

4.2.1 Dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti

V letu 2011 je agencija na podlagi Zakona o medijih obravnavala 27 upravnih zadev s področja dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti. Od tega je bilo 20 upravnih postopkov začeti na zahtevo stranke, 7 postopkov pa je agencija začela po uradni dolžnosti. V leto 2012 se bo preneslo reševanje še treh upravnih postopkov.

Pri analizi podatkov o izdanih dovoljenjih za izvajanje televizijske dejavnosti, je agencija ugotovila, da se je v letu 2011 nadaljeval trend povečevanja števila televizijskih programov v Sloveniji, saj je agencija izdala le nekoliko nižje število dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti za nove televizijske programe (7 dovoljenj) kot v preteklem letu (8 dovoljenj). To pomeni, da je kljub prenehanju delovanja štirih televizijskih programov, število

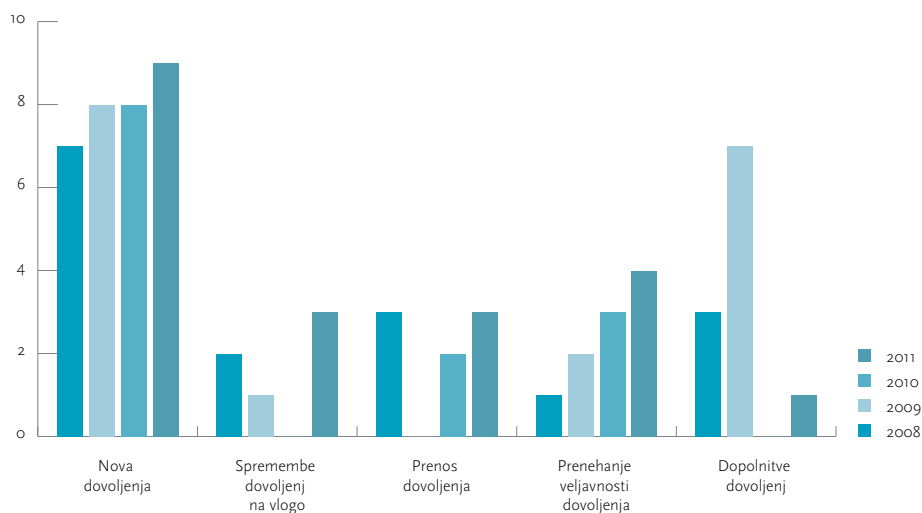
televizijskih programov dejansko v porastu.

Agencija je v letu 2011 izdala štiri ugotovitelne odločbe o prenehanju veljavnosti dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti. Ob tem ugotavlja trend rasti števila televizijskih programov, ki so prenehali delovati, bodisi zaradi finančne krize zadnjih nekaj let ali drugih razlogov. V letu 2010 je narastlo število vlog za spremembo dovoljenja. Posledično je bilo izdanih več novih, spremenjenih dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti. V teh primerih je šlo za spremembe dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti, pri čemer se osnovne programske zahteve iz dovoljenj niso bistveno spremenile. Izdano pa je bilo tudi eno spremenjeno, z dodatnimi programskimi zahtevami dopolnjeno dovoljenje za izvajanje televizijske dejavnosti, ki izhajajo iz programskih pogojev posameznih javnih razpisov za dodelitev radijskih frekvenc za opravljanje digitalne radiodifuzije.

Konec leta 2011 je bilo v Sloveniji 66 izdajateljev televizijskih programov, ki so imeli skupaj 85 dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti.

Agencija je tudi v letu 2011 ugotovila, da imetniki dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti agenciji vedno ne sporočajo sprememb podatkov o imetniku dovoljenja ali imenu programa, kar bi lahko vodilo do neažurnih podatkov v posameznih dovoljenjih.

Slika 22: Dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti izdana v letu 2008, 2009 in 2010

Vir: APEK, 2011

4.3 Medijska učilnica

Projekt »Medijska učilnica« je zasnovan kot niz predavanj s področja medijev in informacijsko-komunikacijskih storitev. Agencija občasno povabi k sodelovanju domače in tuje strokovnjake, ki so zaposleni na agenciji ter zainteresirani javnosti pripravljeni približati teoretske temelje ter problematizirati vprašanja, ki se navezujejo na delo agencije.

4.3.1 Mediji in javna sfera v dobi globalizacije

Uvodno predavanje v okviru projekta Medijska učilnica je izvedel redni profesor na Fakulteti za družbene vede in član SAZU dr. Slavko Splichal. Predavanje z naslovom »Mediji in javna sfera v dobi globalizacije« je bilo namenjeno sodobni tematizaciji vprašanj iz širšega okvira pristojnosti agencije.

4.3.2 Politika EU in regulacija pomožnih storitev digitalne TV

Drugo predavanje je bilo namenjeno predstavitvi politike Evropske unije v povezavi z regulacijo pomožnih storitev tehničnih platform digitalne televizije. Predavanje z naslovom »EU policy and regulation of technical platform services« je izvedla dr. Kristina Irion, profesorica s Srednjeevropske

univerze (CEU) v Budimpešti, ki se ukvarja zlasti z regulacijo in politiko avdiovizualnih medijev in elektronskih komunikacij ter z vprašanji s področja varovanja zasebnosti in varstva osebnih podatkov. Dr. Kristina Irion se je v predavanju posvetila pristopom k regulaciji pomožnih storitev za televizijske programe, kot so vmesniki za programiranje aplikacij (API), sistemi pogojnega dostopa (CA) in elektronski programski vodič (EPG), ki jih omogočajo videodistribucijske platforme.

4.3.3 Priporočila za zaščito otrok in mladoletnikov pred potencialno škodljivimi programskimi vsebinami

Agencija je ob koncu leta 2011 naročila pripravo priporočil za zaščito otrok in mladoletnikov pred potencialno škodljivimi programskimi vsebinami. Izbrana je bila ponudba Fakultete za družbene vede, nosilka projekta je bila izr. prof. dr. Karmen Erjavec. Ker sta z gledišča potencialne škodljivosti programskih vsebin predmet regulacije predvsem nasilje in pornografija, priporočila vsebujejo predvsem napotke za starše, kaj lahko storijo za zaščito svojih otrok pred potencialno škodljivimi programskimi vsebinami.

4.4 Strokovni nadzor radijskih in televizijskih programov

Agencija na podlagi Zakona o medijih (ZMed) izvaja strokovno nadzorstvo v radijskih in televizijskih programih nad oglaševalskimi določili, določili o zahtevani lastni produkciji, določili o kvotah slovenske glasbe, določbami o programih posebnega pomena (lokalni, regionalni, študentski) ter nad programskimi zahtevami, ki izhajajo iz dovoljenj za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti. V televizijskih programih izvaja nadzor nad predvajanimi deleži avdiovizualnih del (slovenskih, evropskih) ter nad upoštevanjem določil glede zaščite otrok in mladoletnikov pred potencialno škodljivimi vsebinami.

Agencija je v letu 2011 na podlagi ZMed vodila 70 postopkov nadzorstva, od tega jih je 60 zaključila. V nadaljevanju so navedeni zaključki iz postopkov nadzora po posameznih področjih dela.

4.4.1 Oglaševalske vsebine

Agencija je tudi v letu 2011 velik del pozornosti namenila nadzoru omejitev oglaševanja v televizijskih programih. Spoštovanje določil o televizijskem oglaševanju je preverjala v 33 postopkih, kršitve teh določil pa je ugotovila v 23 postopkih, v katerih je izdala odločbe z opozorilom in rokom za odpravo kršitev. V vseh primerih, razen v primeru sproženega upravnega spora s strani izdajatelja, je agencija Inšpektoratu RS za kulturo in medije posredovala predloge za uvedbo postopkov o prekršku. V petih primerih je Inšpektorat obvestil agencijo, da je izdajateljem na podlagi naših predlogov izdal odločbe o prekršku z izrekom globe.

Agencija se je pri strokovnem nadzoru spoštovanja določil o oglaševanju v televizijskih programih osredotočila na čas največje gledanosti televizijskih programov, v t. i. »prime time« časovnem intervalu med 18. in 23. uro, in izdala 11 odločb z

ugotovljenimi nepravilnostmi, od katerih je v devetih primerih ugotovila tudi prevelik obseg oglaševanja na uro. V dveh postopkih je nadzorovala upoštevanje oglaševalskih določb v zabavnih oddajah in ugotovila kršitve ne-ločevanja oglasnih vsebin od ostalih programskih vsebin (umeščanje oglaševalskih pasic neposredno v oddajo). V preostalih postopkih je agencija nadzorovala zgolj obseg oglaševanja na uro in izdala 10 odločb o ugotovljenih kršitvah, kar pomeni skupaj 19 primerov kršitev omejitev obsega oglaševanja na uro. Od vseh nadzorovanih oglaševalskih določil agencije v preteklem letu je bilo torej največkrat kršeno določilo o omejevanju oglaševanja na uro.

Agencija je v 13 različnih televizijskih programih 73 krat zasledila presežen dovoljen obseg oglaševanja na uro, medtem ko je v osmih programih 486 krat zasledila oglaševanje, ki ni bilo jasno ločeno od ostalih predvajanih programskih vsebin.

Podatki agencije kažejo, da se kršitve omejitev predvajanja oglaševalskih vsebin na uro (20 odstotkov v celi uri) pogosteje pojavijo v programih, ki imajo največji oglaševalski delež na trgu.

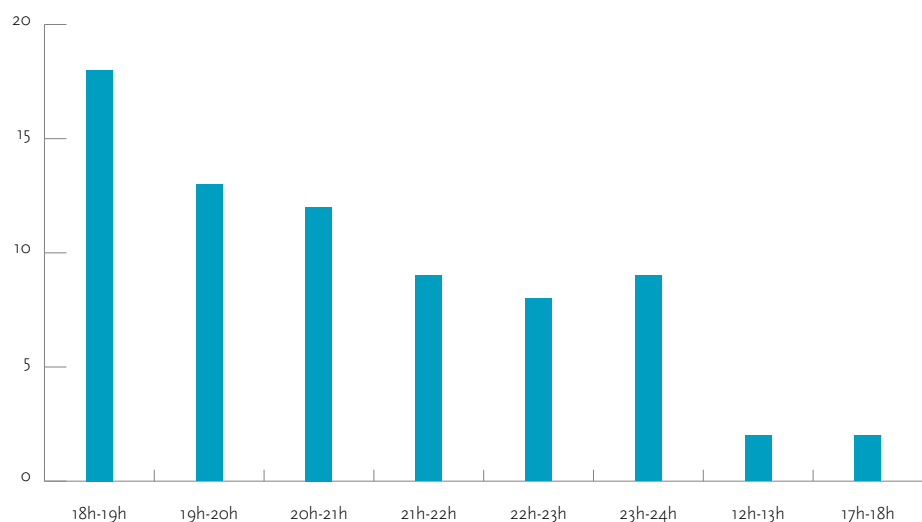
Slika 23: Število kršitev obsega oglaševanja na uro v posameznem programu

Vir: APEK, 2011

Podatki o številu kršitev omejenega časa oglaševanja na uro kažejo, da je bilo največ kršitev v času največje gledanosti televizijskih programov, to je pred in med predvajanjem osrednjih dnevnoinformativnih oddaj med 18. in 20. uro, sledil pa jim je glavni večerni termin televizijskih programov med 20. in 22. uro.

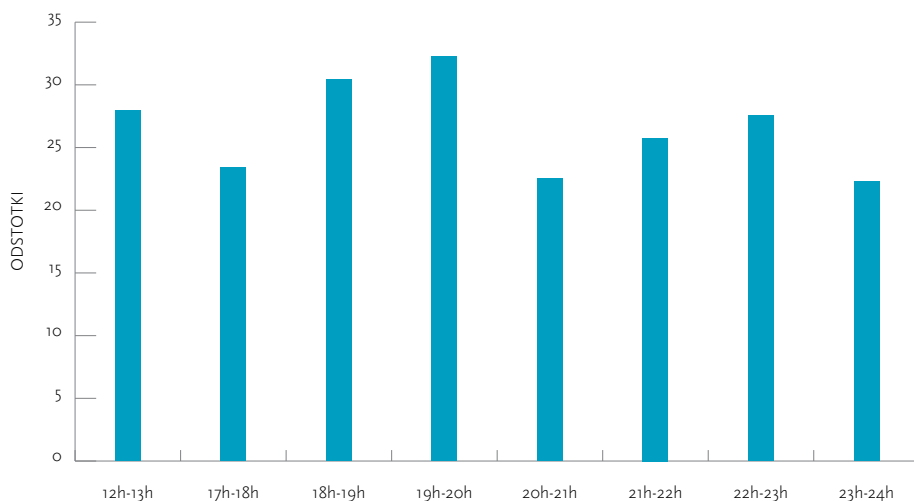
Slika 24: Število kršitev obsega oglaševanja na uro v posamezni uri

Vir: APEK, 2011

Povprečni presežni deleži oglaševanja po urah nastanejo v času največje gledanosti televizijskih programov in sovpadajo z obdobjem dneva, ko je največ zaznanih kršitev prekoračitev omejitve oglaševanje na uro, to je med 18. in 20. uro. Najvišji povprečni presežni deleži oglaševanja po urah (30 in več odstotni) pomenijo več kot 50-odstotno prekoračitev zakonske omejitve (20 odstotkov) in kaže na velik pritisk oglaševalcev na te časovne termine v programu.

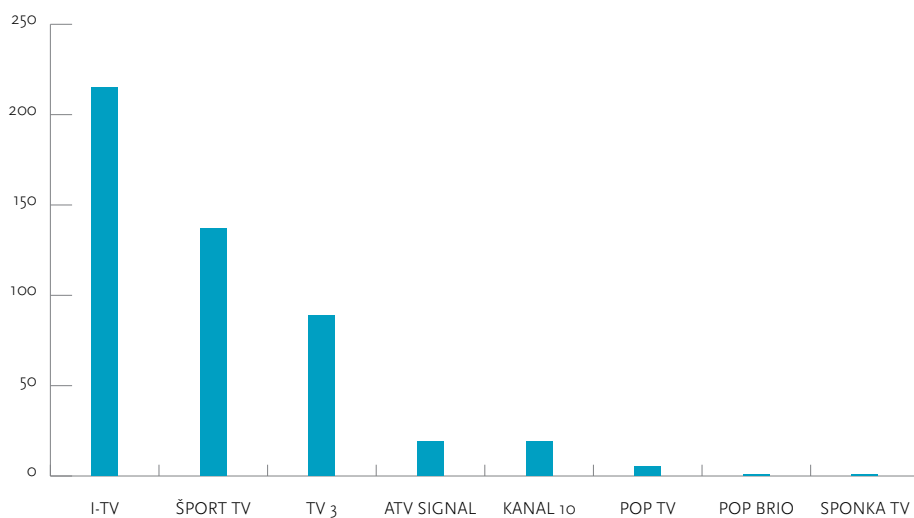
Slika 25: Povprečni presežni deleži oglaševanja po urah

Vir: APEK, 2011

Agencija je v postopkih nadzora zasledila tudi veliko primerov umeščanja oglasnih vsebin v obliki pasic v programske vsebine, kar je nedovoljena praksa. Zakon namreč jasno določa, da morajo biti oglaševalske in programske vsebine jasno ločene med seboj in se ne smejo medsebojno prepletati (npr. predvajati ena v drugi). Ker so bile pasice v večini primerov umeščene skozi ves čas trajanja programa, je bilo zaznanih kršitev veliko

Slika 26: Število ugotovljenih kršitev določbe o jasnem ločevanju oglasov od ostalih predvajanih vsebin v posameznem programu

Vir: APEK, 2011

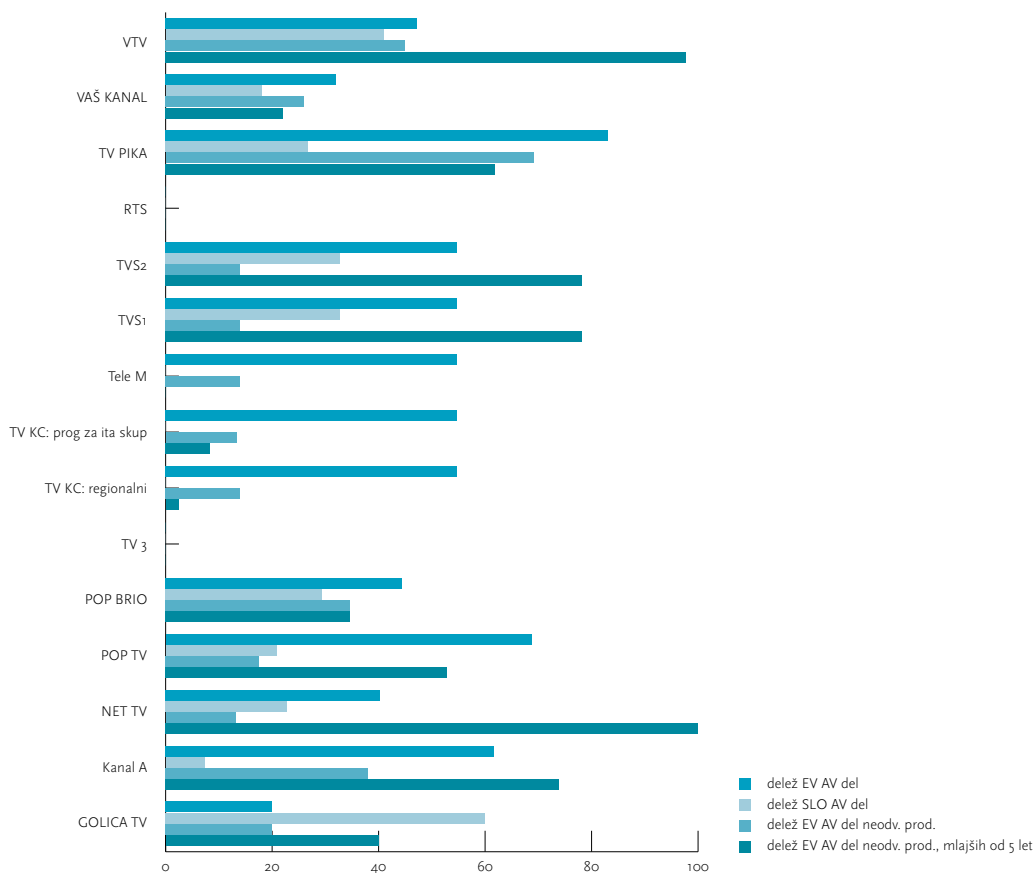
4.4.2 Avdiovizualna dela

Izdajatelji televizijskih programov so dolžni agenciji do konca meseca februarja posredovati poročilo o doseženih deležih slovenskih in evropskih avdiovizualnih del za preteklo leto. Pri tem je treba poudariti, da so nekateri izdajatelji izvezeti, saj sledeč usmeritvam Evropske komisije agencija ne izvaja strokovnega nadzora nad izdajatelji, katerih programi sodijo med športne in informativne programe oziroma programe, namenjene izključno oglaševanju, TV prodaji in igram ali pa imajo programi lokalni status in niso del nacionalne mreže. Ob tem komisija izključuje iz poročanja tudi programe, ki ne dosegajo več kot 0,3 odstotnega povprečnega deleža gledanosti (ob pogoju, da ti deleži sku-

paj ne presežejo več kot 10 odstotkov populacije gledalcev).

Kot je razvidno iz naslednjega grafa, so vsi izdajatelji izpolnili minimalni zahtevani delež evropskih avdiovizualnih del, tj. 20 odstotkov letnega oddajnega časa. Ravno tako je minimalni delež, tj. 25 odstotkov letnega oddajnega časa izpolnil izdajatelj RTV Slovenija. Iz spodnje tabele izhaja tudi, da so izdajatelji izpolnili zahtevo po pomembnem oziroma vsaj 2-odstotnem deležu slovenskih avdiovizualnih del znotraj letnega oddajnega časa ter zadostili zakonskemu določilu, da si morajo prizadevati za najmanj 10 odstotni delež evropskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov v letnem oddajnem času.

Slika 27: Predvajani deleži slovenskih in evropskih avdiovizualnih del v televizijskih programih v letu 2010, ki izhajajo iz poročil izdajateljev

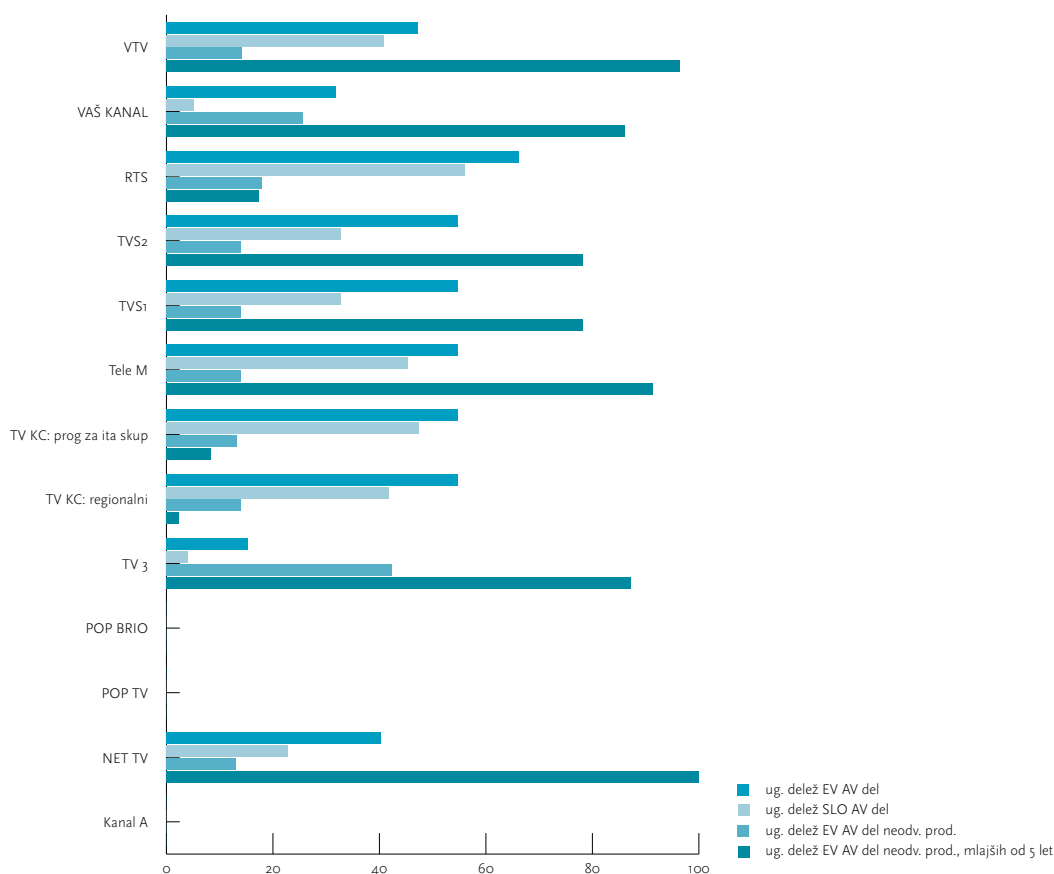
Vir: APEK, 2011

Agencija je v letu 2011 uvedla 10 postopkov strokovnega nadzora nad programi javnega servisa, programi s statusom regionalnega programa posebnega pomena in programi z največjim deležem gledanosti, v katerih je preverjala podatke, ki so jih izdajatelji navedli v letnih poročilih. Ob tem velja poudariti, da agencija od izdajateljev televizijskih programov POP TV, Kanal A, POP BRIO in TV Panka ni prejela zahtevanih razčlenjenih podatkov o predvajanih avdiovizualnih delih v letu 2010, zato strokovnega nadzora ni mogla opraviti in je postopke ustavila.

V preostalih postopkih strokovnega nadzora je agencija ugotovila, da so izdajatelji v letu 2010 sledili zakonskim določilom in predvajali zado-

stne deleže slovenskih avdiovizualnih del, slovenskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov, evropskih avdiovizualnih del ter evropskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov oziroma so zahtevane deleže ustrezno povečali v primerjavi s preteklim letom (VTV) ali pa je agencija v soglasju z Ministrstvom za kulturo izdajateljeve razloge za nedoseganje deležev opredelila kot utemeljene (VAŠ KANAL). V teh primerih so bili postopki zaključeni brez izrečenih sankcij. Nasprotno pa izdajatelj televizijskega programa TV3 ni izpolnil kvote evropskih avdiovizualnih del, ravno tako ni zado- stil minimalnemu kriteriju predvajanja teh del oziroma povečanemu deležu v primerjavi s preteklim letom. Agencija je v tem primeru izdajatelju izdala odločbo z opozorilom k odpravi kršitev.

Slika 28: Predvajani deleži slovenskih in evropskih avdiovizualnih del v televizijskih programih v letu 2010, ugotovljeni na podlagi izvedenih strokovnih nadzorov

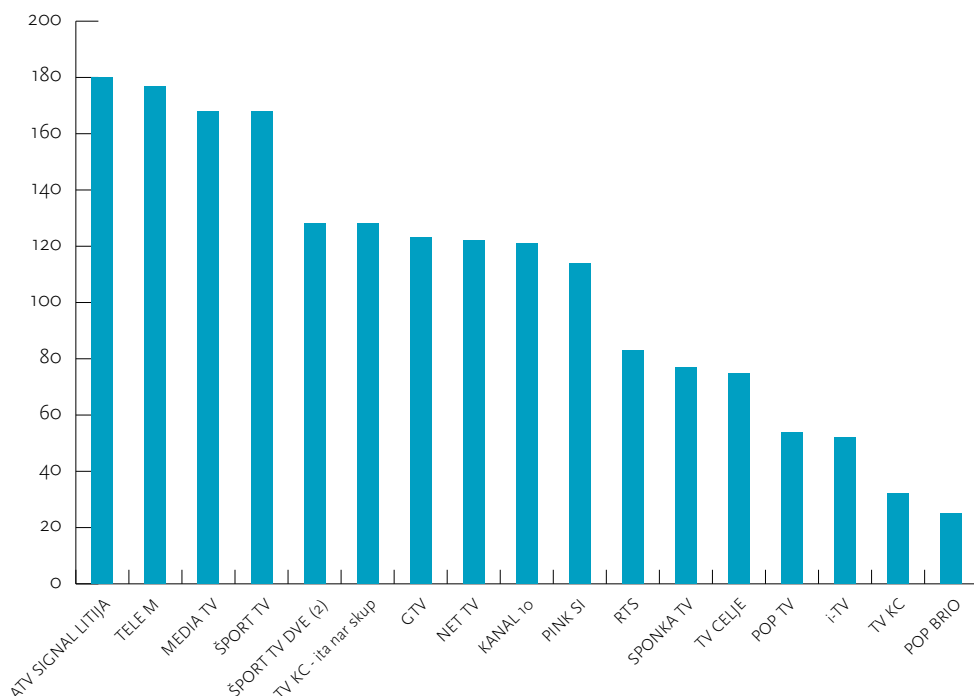
Vir: APEK, 2011

4.4.3 Lastna produkcija in označevanje ponovitev programskih vsebin

V letu 2011 je agencija izpeljala 17 postopkov, v katerih je preverjala izpolnjevanje predpisanega obsega lastne produkcije (60 minut) v najbolj gledanem delu dneva, med 18. in 22. uro. Ugotovila je, da predpisanega obsega lastne produkcije med analiziranimi programi niso dosegli štirje televizijski programi: POP BRIO (le 24 minut), Televizija Koper-regionalni televizijski program (32 minut), I-TV (52 minut) ter POP TV (53 minut). Agencija je izdajateljem navedenih programov izdala odločbo z opozorilom za odpravo kršitev, glob za ugotovljene kršitve pa ZMed ne predvideva.

V sklopu preverjanja obsega lastne produkcije je agencija ugotovila še tri kršitve (NET TV GTV ter TELE M), ko ponovitve televizijski oddaj niso bile jasno označene. V zvezi z označevanjem ponovitev je agencija vodila še dva postopka proti izdajatelju Radiotelevizija Slovenija za programa SLO 1 in SLO 2. Izdajatelj namreč ni jasno označeval ponovitev, zato mu je agencija naložila rok za odpravo kršitev. Oznaka za ponovitev bi morala biti vsaj enakovredna oznaki za neposredni prenos vsebine (»ŽIVO«), ki jo je izdajatelj objavljaj na povsem jasno viden in prepoznaven način, da so gledalci o neposrednem prenosu povsem jasno obveščeni.

Slika 29: Ugotovljeni deleži vsebin lastne produkcije iz postopkov strokovnega nadzorstva

4.4.4 Zaščita otrok in mladostnikov pred spremljanjem potencialno škodljivih vsebin v televizijskih programih

Agencija je v letu 2011 obravnavala 3 postopke v povezavi z zaščito otrok in mladostnikov pred potencialno škodljivimi vsebinami v televizijskih programih. Od tega je dve prijavi agenciji v obravnavo odstopil Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije, eno pa je na agencijo naslovil zaskrbljeni gledalec.

V prvi prijavi je bilo navedeno, da je bila v televizijskem programu TV 3 okoli 18. ure predvajana oglaševalska vsebina s prizori seksualnosti. Analiza je pokazala, da je v času prekinitve z oglaševanjem oddaje z naslovom »Popolna preobrazba doma« bila predvajana oglaševalska vsebina za plačljivo SMS storitev, ki uporabniku omogoči dostop do seksualnih vsebin, kar je sestavni del t.i. komercializirane seksualnosti. Agencija je izdajatelja opozorila, da lahko programske vsebine s prevladujočimi prizori seksualnosti predvajajo le v terminu med 24. in 5. uro, pri čemer mora pred objavo tovrstnih vsebin predvajati ustrezno opozorilo, med samim predvajanjem pa ustrezen simbol, ki gledalca opozarja na potencialno škodljive vsebine za mladoletne osebe.

Predmet druge prijave je bil film »Kickboxer 4«, v katerem naj bi se po navedbah prijavitelja predvajali prizori mehke erotike. Agencija je po preučitvi filma ugotovila prikaz različnih oblik nasilnega vedenja. Zaradi navedenih prizorov bi izdajatelj moral pred začetkom predvajanja vsebino obvezno opremiti z akustičnim in vizualnim opozorilom, da vsebina ni primerna za otroke in mladostnike do 15. leta starosti, med njenim predvajanjem pa bi moral biti ves čas predvajanja filma objavljen ustrezen vizualni simbol. Ker izdajatelj sporne vsebine ni ustrezno zaščitil, mu je agencija naložila odpravo kršitev v najkrajšem zakonsko določenem roku.

Septembra 2011 je agencija prejela podobno prijavo v zvezi s predvajanjem vsebine, ki naj bi vsebovala prizore nasilja in seksualnosti. Gledalec je opozoril na akcijski film »Jade« v televizijskem programu KANAL A, ko pred in med predvajanjem filma niso bila uporabljena ustrezna opozorila in simboli. Ugotovitve opravljene analize so bile podobne primeru zgoraj, zato je bil tudi ukrep podoben.

V vseh navedenih primerih je agencija posredovala tudi predloge za uvedbo postopkov o prekršku Inšpektoratu RS za kulturo in medije, ki odloča o finančnih sankcijah v primerih tovrstnih kršitev.

4.4.5 Nadzor nad dovoljenji za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti

Agencija je v letu 2011 izpeljala šest postopkov preverjanja skladnosti predvajanih programov s programskimi zahtevami in omejitvami, ki so jih izdajatelji dolžni upoštevati pri razširjanju svojih programov in izhajajo iz njihovih dovoljenj za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti. Vsi postopki so bili uvedeni na podlagi prijav poslušalcev in gledalcev, pet postopkov je bilo izpeljanih v radijskih in eden v televizijskem programu.

Na podlagi prijave zaradi suma napačne identifikacije je agencija uvedla tri strokovne nadzore v radijskih programih RTV Slovenija, in sicer v programu Val 202 /VAL202/, Radio Slovenija International in Radio Koper. V primeru programov Val 202 /VAL202/ in Radio Slovenija International je agencija ugotovila, da se radijska programa v določenih dnevih v času med polnočjo in peto uro zjutraj nista ustrezno identificirala. Agencija je izdajateljema programov naložila, da identifikacije programov uredita skladno z njuni dovoljenji za izvajanje radijske dejavnosti.

Agencija je na podlagi prijave sprožila postopek proti izdajatelju programa Radio Dur, saj naj ne bi uporabljal ustrezne identifikacije. V postopku strokovnega nadzora je bila zaznana napačna in zavajajoča identifikacija programa, saj se je ime programa pojavljalo skupaj z imenom Pacient. Agencija je ugotovila tudi druga programska odstopanja od programskih usmeritev, ki izhajajo iz izdajateljevega dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti. Izdajatelj se je v postopku nadzora skliceval na razvid medijev, v katerem naj bi že uredil novo stanje (novo ime programa Radio Pacient in sprememba programske zasnove in sheme), ki naj bi ga bila agencija po uradni dolžnosti dolžna prenesti v dovoljenje za izvajanje dejavnosti. Kot že v nekaj primerih doslej, je bila agencija v tem primeru ponovno v situaciji, ko je izdajatelj priglasil določene spremembe programa v razvid medijev in na podlagi teh sprememb pričel nemudoma izvajati program, agencija pa je zaradi prijave uvedla nadzorni postopek dovoljenja za izvajanje dejavnosti, ki pa še ni vsebovalo sprememb, ki so bile priglašene v razvid medijev. Medtem ko je agencija postopek zaključila z opozorilom k odpravi nepravilnosti, je bilo izdajatelju že izdano dovoljenje za izvajanje dejavnosti z upoštevanimi spremembami iz razvida medijev. Agencija je zaradi takšne zakonodajne ureditve prisiljena izvajati postopke nadzora, ki ob zaključku ne dajo nobenega smiselnega rezultata, saj za neizpolnjevanje določb iz dovoljenja za izvajanje dejavnosti po ZMed niso predvidene globe. Podoben primer se je zgodil pri strokovnem nadzoru nad radijskim programom Radio Center Savinjska.

V zvezi s televizijskim programom Pink Si je agencija prejela anonimno prijavo, ki se je v delu nadzorstvenih pristojnosti agencije nanašala na neizpolnjevanje predpisanih deležev vsebin lastne produkcije in informativnih vsebin, ki so določene v izdajateljevem dovoljenju za izvajanje televizijske dejavnosti. Agencija je ugotovila nepravilnosti in izdajatelju naložila, da jih odpravi.

RADIJSKI SPEKTER

5.1 Upravni postopki, javni pozivi ter razpisi na področju fiksnih in mobilnih storitev

V letu 2011 je agencija prejela 10 upravnih zadev za izdajo novih odločb, sprememb odločb ter odločb za potrebe meritev, atestiranje in drugih preizkusov radijske opreme.

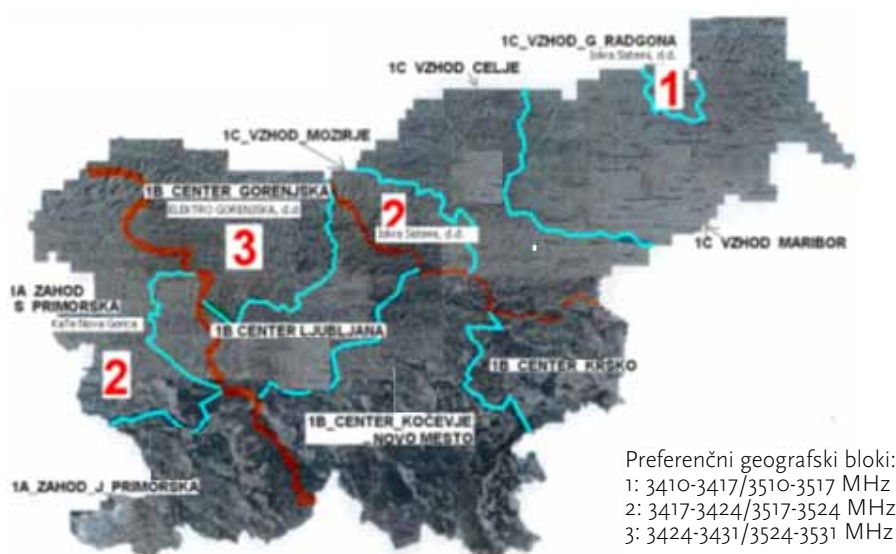
5.1.1 Širokopasovni brezžični dostopni sistemi (BWA)

Za prizemne sisteme, ki lahko zagotavljajo elektronske komunikacijske storitve TRA-ECS, je namenjen frekvenčni pas 2,6 GHz (2570 – 2620 MHz). V okvir omenjenih storitev sodi tudi BWA. Agencij je izdala 6 odločb o dodelitvi radijskih

frekvenc za potrebe meritev, atestiranje in drugih preizkusov radijske opreme: 2 imetnikoma za testiranje WIMAX in enemu za testiranje LTE.

Istim komunikacijskim storitvam je namenjen tudi frekvenčni pas 3,5 GHz pas (3410 – 3600 MHz). Oba operaterja javnih BWA storitev, Telekom Slovenije in Tok Telekomunikacije, sta v letih 2010-2011 opustila zagotavljanje teh storitev. V letu 2011 je agencija izvedla dva javna poziva za interesirani javnosti in na osnovi rezultatov trem interesentom izdala odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za privatno uporabo BWA v frekvenčnem pasu 3410 – 3431 MHz/3510 – 3531 MHz.

Slika 30: Pregled stanja BWA v RF pasu 3410 – 3600 MHz konec leta 2011

Ostali pasovi, ki so planirani za BWA, so 3,7 GHz pas (3600 – 3800 MHz) ter še 26 GHz, 28 GHz, 32 GHz in 42 GHz (za večpredstavnostne brezžične sisteme MWS).

5.1.2 Satelitske zveze in SNG/OB

V letu 2011 je agencija prejela 28 upravnih zadev za izdajo novih odločb za satelitske zveze, večinoma za satelitsko novinarstvo oz. SNG/OB.

5.1.3 Fiksne zveze (mikrovalovne zveze)

V letu 2011 je agencija prejela tudi 252 upravnih zadev za izdajo novih odločb, sprememb odločb in podaljšanj veljavnosti odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za fiksne zveze (mikrovalovne zveze). Zaradi potrebe po večjih prenosnih hitrostih, operaterji mobilne in fiksne telefonije širijo obstoječe prenosne kapacitete z večanjem širin kanalov in višanjem modulacijskih stopenj v odločbah o dodelitvi radijskih frekvenc.

5.1.4 Večpredstavnostni večtočkovni distribucijski sistem (MMDS)

V letu 2011 je bil izveden javni poziv zainteresirani javnosti, naj se izjasni o interesu za proste radijske frekvence v pasu 11,7-12,5 GHz. Ker interes ni presegel razpoložljivih frekvenc, so bile izdane 4 nove odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za opravljanje storitev MMDS.

Konec leta 2011 je agencija začela postopek javnega razpisa za frekvence MMDS za področja, kjer je interes za frekvence v predhodnem javnem pozivu leta 2010 presegel razpoložljivost. Javni razpis se bo predvidoma zaključil v letu 2012.

Agencija je obravnavala tudi pobudo Združenja kabelskih operaterjev za spremembe pogojev opravljanja storitev MMDS.

5.1.5 Privatne mobilne radijske komunikacije (PMR)

Na področju mobilnih radijskih sistemov je agencija obravnavala in rešila 92 vlog z zahtevami za tehnično spremembo odločb o dodelitvi radijskih frekvenc ter za podaljšanje veljavnosti odločb in izdajo novih odločb za nove mobilne radijske sisteme.

V letu 2011 je agencija na področju privatnih mobilnih radijskih komunikacij pospešeno usklajevala delovanje PMR sistemov (Privat Mobile Radio) v frekvenčnih pasovih 29.7 – 87.5 MHz, 146 – 174 MHz in 440 – 470 MHz s priporočilom ERC/REC T/R 25-08, ki narekuje pravilne frekvenčne podpasove za delovanje baznih postaj in terminalne opreme. Na željo nekaterih mobilnih operaterjev je agencija v letu 2011 izdala odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za testiranje tehnologije LTE v frekvenčnih pasovih 800 MHz in 1800 MHz.

5.2 Upravni postopki za pridobitev radioamaterskega dovoljenja

Za potrebe radioamaterske dejavnosti je agencija izdala 261 CEPT radioamaterskih dovoljenj in zaznala potrebe po novem frekvenčnem pasu 500 kHz. Možnost vključitve tega frekvenčnega pasu v Splošni akt o načrtu uporabe radijskih frekvenc bo agencija preučila po rezultatih svetovne radijske konference WRC 2012, ki se bo odvila v Ženevi.

5.3 Radijska dovoljenja za ladijske in letalske radijske

V okviru radijskih dovoljenj za zrakoplove je agencija v letu 2011 izdala 82 odločb, medtem ko se je ta številka za radijska dovoljenja na plovilih ustavila pri 122. Z odločbo so bili skupno zaključeni 203 upravni postopki, eden pa s sklepom o ustavitvi postopka na področju za uporabo mobilnih ladijskih in zrakoplovnih radijskih postaj.

5.4 R&TTE oprema

Agencija sodeluje v delovni skupini Odbora za ocenjevanje skladnosti in nadzorovanje telekomunikacijskega trga (TCAM), kjer se razpravlja o standardizaciji R&TTE opreme in o varovanju EU trga pred opremo, ki ne izpolnjuje EU normativov. TCAM je torej delovna skupina, ki s svojimi sprejetimi pobudami in sklepi daje podlago za odločitve Generalnega Direktorata Evropske Komisije za Gospodarstvo in industrijo na področju R&TTE opreme.

V letu 2011 je agencija prejela v odobritev 831 notifikacij opreme v skladu z R&TTE Direktivo. Dve tretjini vseh zahtevkov sta rešeni brez omejitev delovanja opreme, četrtnina vseh zahtevkov je dobila omejitev v skladu z EU harmoniziranimi radiokomunikacijskimi standardi, medtem ko je bila slaba desetina vseh zahtevkov zavrnjena zaradi neskladnosti s prej omenjenimi standardi in/ali zaradi specifičnosti uporabe radijskih frekvenc v Republiki Sloveniji. Posamezna država članica EU ima namreč lahko določen del frekvenčnega spektra razporejen drugače kot druge države članice EU glede na razvitost in uporabo radijskega spektra ob predpostavki, da se ne izkrivlja konkurenca.

Pri tem je potrebno dodati, da agencija na področju uporabe radijske in telekomunikacijske terminalne opreme tesno sodeluje z Ministrstvom za

gospodarstvo (MG) in Tržnim inšpektoratom RS (TIRS). Najnovejše informacije smo si tudi zaradi lažjega nadzora uporabe in tudi možne prepovedi posamezne EU nestandardizirane opreme, izmenjali tako na sestankih med MG in TIRS kot tudi preko poročil skupin TCAM in ADCO (v sklopu strojne EU Direktive 98/37/ES).

V okviru R&TTE tematike deluje skupina SE24 v okviru Konference evropskih uprav za pošto in telekomunikacije (CEPT). Skupina SE24, v kateri sodeluje tudi agencija, se ukvarja z vsemi vidiki uporabe, vplivov naprav kratkega dosega (SRD) ter regulatornih zahtev posameznih administracij v zvezi z njimi. Sodelovanje v tej skupini omogoča agenciji vpogled, kako posamezne administracije rešujejo problematiko delovanja SRD naprav in katere so smernice razvoja uporabe omenjenih naprav za prihodnost.

5.5 Stanje na področju fiksni zvez

Potrebe po fiksni zvezah za infrastrukturo operaterjev radiodifuzije so se zlasti v letu 2010, ob pripravi na digitalni prehod, močno povečale. Tudi v letu 2011 so bile podane zahteve za razširitev obstoječih omrežij. Zato so frekvenčni pasovi vse bolj zasičeni*. Največ odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v letu 2011 je bilo izdanih v naslednjih RF pasovih: 6 – 8 GHz in 13 GHz za hrbtenična omrežja, za krajše razdalje pa 18 GHz, 23 GHz, 26 GHz in 38 GHz.

Slika 31: Pregled stanja fiksnih zvez letu 2011 in gibanja v smeri večje zasičenosti frekvenčnih pasov

Frekvenčno območje	
1 – 17 GHz	Frekvenčni pasovi pod 17 GHz postajajo vse bolj zasičeni, zlasti spodnji 7GHz in 13 GHz pas. 4GHz in spodnji 8GHz pas sta zasičena v smeri hrbteničnega omrežja. Polnita se tudi pasova v 1,4 GHz pasu. Zasičenost pričakujemo, ko bo končan prehod ozkopasovnih enosmernih povezav za povezavo radiodifuzne infrastrukture iz pasu 1517-1530 MHz. Frekvenčni pas 3.6 – 3.8 GHz je bil dodeljen za TRA-ECS (tudi BWA). Uporaba je možna v skladu z odločbo Komisije 2008/411/EC. V letih 2010 in 2011 je bilo izdanih veliko odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v spodnjem in zgornjem 7GHz pasu.
17 – 40 GHz	18 GHz, 23 GHz in 38 GHz pasovi so zasičeni v urbanih in sub-urbanih območjih. V zadnjem letu je bilo izdanih veliko novih odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v 26 GHz pasu. Zlasti v pasovih 18 GHz, 23 GHz in 38 GHz je bil opazen trend množičnega ukinjanja ozkopasovnih povezav z nizkimi modulacijskimi shemami in nadomeščanje z modernimi povezavami srednjih in visokih kapacitet z visokimi modulacijskimi shemami. Rast števila povezav v teh pasovih se nadaljuje. Poleg 7, 14 in 28 MHz kanalov so v frekvenčnih pasovih 23GHz in 38 GHz začeli uporabljati še 56 MHz kanale. Za fiksne P-P zveze so prosti še RF pasovi 28 GHz, 31GHz, 32 GHz, ter v skladu s spremenjenim ECC priporočilom T/R 13-02 tudi dodatni kanali za 23GHz pas.
Nad 40 GHz	V frekvenčnem pasu 57 do 59 GHz je v skladu s Pravilnikom o radijskih frekvencah, ki se smejo uporabljati brez odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc (Ur. L. 45/05, 37/06, 13/08, 27/10), zaradi specifičnega razširjanja radijskih valov (veliko dušenje kisikovih molekul), dovoljeno delovanje brez odločb o dodelitvi radijskih frekvenc. 42GHz pas je namenjen predvsem za MWS, P-P zveze bo možno uporabljati s spodnjem delu pasu. Ostali možni pasovi za fiksne P-P zveze so: 49 GHz, 52 GHz, 56 GHz, 65 GHz in 74-76/84-86 GHz pas (namenjen je za Gb povezave). V nekaterih državah CEPT že imajo fiksne zveze v pasovih 52 GHz, 65 GHz in 70/80 GHz.

*Pod izrazom zasičenost pojmujeemo stanje, ko so vsi kanali v glavnih smereh ali v urbanih področjih zasedeni. Zasičenost v smeri hrbtenična omrežja pomeni, da so zasedeni vsi kanali v smereh: Nanos – Krim – Kravac- Kum – Plešivec, Pohorje, Boč, Trdinov vrh. Za frekvence nad 17 GHz zasičenje v urbanih območjih po-

meni, da na nekaterih lokacijah znotraj urbanih okolij ni več mogoče povezati zaradi t.i. HI/LO konflikta (Na neki oddajni točki smejo biti vse oddajne frekvence le v zgornjem delu pasu HI, ali pa le v spodnjem delu pasu LO. Če bi imeli mešano, bi prišlo do motenj).

5.6 Novi tehnološki trendi

V radijskih omrežjih za infrastrukturo mobilnih operaterjev je prišlo do prehoda klasičnega TDM (Time-Division Multiplexing) prometa (npr. PDH in SDH) na paketni promet (IP/Ethernet, ki se uporablja v novih generacijah mobilnih omrežij).

V zadnjih letih se je razširila uporaba povezav z dvojno polarizacijo (Co-Channel Dual-Polarization) CCDP, zlasti za hrbtenična omrežja, kar je podvojilo kapaciteto povezav. Te povezave uporabljajo mehanizem odprave križno polarizacijskih motenj (Cross-Polarization Interference Cancellation) XPIC.

Napredek je viden tudi v višjih modulacijah, v tehnologijah kodiranja (korekciji napak) in komponentah z zelo nizkim faznim šumom. Po raziskavah CEPT/ECC /SE19 se danes množično uporabljajo modulatorske sheme do 128-QAM za hrbtenična omrežja, pa tudi že 256-QAM in modulatorske sheme 16-QAM za povezave z dostopom. Nova oprema ima modulacije do 512-QAM, razvijajo pa že modulatorske sheme 1024-QA.

Paketni prenos preko IP platform je botroval uporabi adaptivnih modulatorskih shem (AM), ki omogočajo povišanja modulatorskega formata v primeru povečanega prometa oz. znižanja v primeru poslabšanih pogojev razširjanja radijskih valov.

Trend je tudi v zmanjševanju paraboličnih anten. Fizikalno se z zmanjšanjem anten poslabša usmerjenost in možnost vzpostavitve zveze. Problem je rešljiv s pametno oz. adaptivno anteno s programsko nastavljenim polom oz. snopom.

5.7 Tehnološko nevtralni pristop k bolj učinkoviti uporabi radijskega spektra

V skladu z odločbami in smernicami Evropske komisije ter novimi EU harmoniziranimi standar-

di se povečuje tudi gostota uporabe radijskega spektra za naprave kratkega dosega (short range devices – SRD). V določenih primerih se že pojavlja kolizija signalov oz. motnje, ki so posledica delovanja raznovrstnih naprav v istem frekvenčnem pasu. Opozorilo velja za področje 76 – 77 GHz, kjer delujejo »automotive« radarji, ki delujejo kot mobilni radarji, vgrajeni v avtomobile, ter na drugi strani radarji, ki so del cestne infrastrukture (fiksni radarji za opravljanje meritev hitrosti vozil). Zaradi tega je Evropski Inštitut za standardizacijo (ETSI) že spremenil dotični tehnični standard, prav tako pa bo morala tudi Evropska Komisija spremeniti odločbo, ki ureja uporabo omenjenih radarjev (ECC je o tem že pripravil poročilo). Poleg tega se vpeljuje tudi LTE tehnologija mobilnih storitev, kjer na že uporabljenih frekvenčnih pasovih delujejo druge tehnologije in naprave. Tak primer je problematika koeksistence med SRD napravami (social alarms) in že omejeno LTE tehnologijo. Vpliv LTE na SRD bodo pozkusili predstaviti z rezultati študije vpliva v UK. Pri tem projektu bo britanski nacionalni regulator (OFCOM UK) le opazovalec.

5.8 Optimalna raba spektra za digitalno radio-difuzijo

Agencija skrbi tudi za zagotavljanje optimalne rabe spektra, namenjenega digitalni radiodifuziji. Pri tem sledi določbam ZDRad in ZEKom.

Konec junija 2011 so bili v Sloveniji izklopljeni še zadnji oddajniki za analogno televizijo. Prehod iz analogne na digitalno televizijsko oddajanje je sprostil pomemben del radiofrekvenčnega spektra, ki ga bo v bodoče mogoče uporabiti tako za dodelitev novih digitalnih multipleksov kot za uvajanje novih tehnologij.

Pri razvoju digitalnega radia tudi v letu 2011 ni bilo bistvenega napredka. Stanje je pravzaprav enako kot ob koncu leta 2010. Pravico do oddaja-

nja v T-DAB tehniki iz oddajne točke Krvavec imajo tako še naprej le štirje programi RTV Slovenije: A1, Val 202, Ars in Radio Si. Navedeni programi so v T-DAB tehniki slišni le v severnem delu ljubljanske kotline.

V letu 2011 je agencija v povezavi z urejanje radiodifuznega spektra reševala 151 zadev, od tega je bilo 128 rešenih, 23 pa zakonito prenešenih v leto 2012. Od 128 rešenih sta bili 2 zahtevi zavrženi, 7 postopkov je bilo ustavljenih, 13 zahtev je bilo zavrženih, 74 zadevam je bilo ugodeno na vlogo, izdanih je bilo 6 razveljavitvenih odločb, 26 upravnih postopkov pa je bilo začeti po uradni dolžnosti.

Od 23 nerešenih in prenesenih zadev v leto 2012 je bilo izdanih 9 sklepov o prekinitvi postopka, 14 upravnih postopkov pa se še rešuje v zakonitem roku.

5.9 Trg radiokomunikacij - Radio

Konec leta 2011 je bilo veljavnih 328 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v FM tehniki in 5 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc na srednjem valu. Od tega je bil javni zavod RTV Slovenija imetnik 161 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v FM tehniki in 4 na srednjem valu. Štirje radijski programi so bili imetniki pravice za oddajanje v T-DAB tehniki na oddajni točki Krvavec. V letu 2011 ni bil uveden noben postopek javnega razpisa za dodelitev novih radijskih frekvenc za FM zvokovno radiodifuzijo.

5.10 Trg radiokomunikacij - Televizija

Ob začetku leta 2011 je ostalo veljavnih še 253 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za analogno televizijo in to na območjih t.i. sivih lis. Veljavnost teh odločb je prenehala 30.06.2011. V prvi polovici leta 2011 tudi ni bil uveden noben postopek javnega razpisa za dodelitev radijskih frekvenc za analogno televizijo.

Konec leta 2011 je bilo veljavnih 156 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne oddajne lokacije na prvem multipleksu operaterja javni zavod RTV Slovenija ter 26 na drugem multipleksu operaterja Norkring. Konec leta 2011 so bili operaterji lokalnih multipleksov: ATV Babnik & Co d.n.o., Litija, AVP Ivan Saksida s.p., Dornberk, Domates d.o.o., Portorož, HI – FI Videostudio d.o.o., Murska Sobota, VTV Studio d.o.o., Velenje in Zavod TV Galeja, Ilirska Bistrica. Operaterji lokalnih multipleksov so do konca leta 2011 pridobili skupaj 8 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne oddajne lokacije.

Na prvem multipleksu DVB-T z nacionalnim pokrivanjem operaterja RTV Slovenija so bili v letu 2011 poleg programov RTV Slovenija (TV SLO 1, TV SLO 2, TV SLO 3, TV Koper Capodistria na območju pokrivanja Zahod, Tele M na območju pokrivanja Vzhod) prisotni na nacionalnem nivoju tudi zasebni programi POP TV in Kanal A, na območju pokrivanja Zahod pa zasebni program TV Primorka. Zasebni program RTS na območju pokrivanja Vzhod in zasebni program Vaš Kanal na območju pokrivanja Center sta iz prvega multipleksa izstopila konec pomladi, ponovno pa sta na prvi multipleks vstopila na začetku jeseni. Konec decembra je na prvi multipleks na nacionalnem nivoju vstopil še zasebni program INFO TV. Tako je bilo mogoče ob koncu leta 2011 na prvem multipleksu na območju pokrivanja Center spremljati sedem, na območjih pokrivanja Vzhod in Zahod pa po osem slovenskih televizijskih programov. V januarju 2011 je bil spremenjen kanal prvega multipleksa na območju pokrivanja Center, saj je bil operaterju prvega multipleksa dodeljen nižji 32. kanal, namesto prejšnjega 45. oz. deloma 37. kanala. Operater prvega multipleksa je v letu 2011 intenzivno optimiziral svoje omrežje. Pridobil je tudi precej novih odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne oddajne lokacije - najvišje skupno število teh je v novembru znaša-

lo 175. Ker je agencija v decembru nekatere odločbe za posamezne lokacije na vlogo RTV Slovenija razveljavila, je ob koncu leta 2011 operater prvega multipleksa tako razpolagal z 156 veljavnimi odločbami o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne lokacije. Pokritost prebivalstva s signalom prvega multipleksa pa je ob koncu leta 2011 znašala približno 98 %.

Na drugem multipleksu DVB-T z nacionalnim pokrivanjem operaterja Norkring je bil tekom celega leta 2011 prisoten na nacionalnem nivoju le zasebni program TV 3, drugi zasebni program Pink SI pa je konec decembra iz drugega multipleksa izstopil. V marcu 2011 je prišlo do spremembe kanala drugega multipleksa na območju pokrivanja Zahod in sicer je bil operaterju drugega multipleksa dodeljen nižji 21. kanal, namesto prejšnjega 66. kanala. Za druge tehnične spremembe omrežja operater drugega multipleksa v letu 2011 ni zaprosil. Ob koncu leta 2011 je operater drugega multipleksa razpolagal s 26. odločbami o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne lokacije. Pokritost prebivalstva s signalom drugega multipleksa pa je ob koncu leta 2011 znašala približno 89 %.

V letu 2011 je do manjših sprememb prišlo tudi pri operaterjih lokalnih multipleksov. Ker operater več kot eno leto ni uporabljal dodeljene radijske frekvence, je agencija septembra operaterju TV Celje razveljavila odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc za multipleks. Operaterja Zavod TV Galeja in Domates pa sta v letu 2011 pridobila odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne oddajne lokacije. Ob koncu leta 2011 je tako 6 operaterjev lokalnih multipleksov razpolagalo z 8 odločbami o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne lokacije, in sicer za pokrivanje območij Kopra, Litije, Murske Sobote, Ilirske Bistrice, Dornberka ter za območje med Ravnami na Koroškem in Celjem.

5.11 Reševanje problematike z Italijo

V letu 2011 je agencija nadaljevala z aktivnosti za trajno rešitev problemov slišnosti oz. vidnosti slovenskih programov ob meji z Republiko Italijo. Nadzorovala je stanje ob državni meji in prijavljala motnje italijanski administraciji ter Uradu za radiokomunikacije pri Mednarodni telekomunikacijski zvezi (ITU). Nadaljevala je z obveščanjem organov ITU glede kršitve mednarodnih pogodb in neaktivnosti Republike Italije pri odpravi motenj. Agencija je o problematiki seznanjala MVZT in MZZ ter sodelovala v delovni skupini, ki se je ukvarjala s problemi slišnosti oz. vidnosti slovenskih programov ob meji z Republiko Italijo.

Maja 2011 je agencija sodelovala tudi na prvem večstranskem sestanku na sedežu ITU v Ženevi. Sestanek je sklicala ITU zaradi nedovoljene uporabe radiofrekvenčnega spektra ter neaktivnosti Italije pri reševanju motenj sprejema v sosednjih državah. Na tem sestanku so države, na katere ima vpliv italijanska radiodifuzija, predstavile svoje probleme in zahtevale odločnejše ukrepanje ITU. Ta je predstavila svoj pogled in napovedala, da bo reševanju te problematike posvetila več pozornosti. V oktobru 2011 je agencija sodelovala na dvostranskem tehničnem sestanku z Italijo, ki je bil organiziran na nivoju ministrstev. Sestanek je bil namenjen predvsem pregledu trenutnega stanja TV spektra ob meji in določitvi naslednjih aktivnosti.

Agencija je nadaljevala tudi z dodeljevanjem dodatnih radijskih frekvenc slovenskim imetnikom odločb o dodelitvi radijskih frekvenc na zahodu države, da bi tako omilila težave pri sprejemu slovenskih signalov zaradi nedovoljenega vpliva italijanskih postaj.

Poleg tega je agencija celo leto nudila tehnično in pravno pomoč slovenskim imetnikom odločb o dodelitvi radijskih frekvenc, ki so se v tožbenih

postopkih pred italijanskimi oz. slovenskimi sodišči z različnimi zahtevki obračali na agencijo.

5.12 Optimalna raba UHF in FM spektra

Na področju UHF radiofrekvenčnega spektra je agencija v letu 2011 izvedla več preplaniranj digitalnih televizijskih kanalov. Razlogi so bili predvsem sproščanje radiofrekvenčnega spektra za druge storitve ter optimizacija oddajnih kanalov posameznih multipleksov.

Na področju FM zvokovne radiodifuzije pa je agencija nadaljevala z dodeljevanjem dodatnih radijskih frekvenc. V letu 2011 izdajala tudi odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc v zvezi s povezovanjem radijskih programov v programske radijske mreže, prišlo pa je tudi do več sprememb že obstoječih programskih radijskih mrež.

Možnosti za pridobivanje novih frekvenc za FM zvokovno radiodifuzijo so zelo omejene, predvsem na koordinacijo novih frekvenc za radijske postaje majhnih moči z zelo omejenim dosegom. Take frekvence so zato uporabne pravzaprav predvsem za odpravo motenja sprejema že obstoječim programom.

5.13 Testiranje novih tehnologij za digitalno televizijsko oddajanje

Agencija je na pobudo Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (MVZT) pripravila projekt in začela testirati najnaprednejšo tehnologijo za digitalno televizijsko oddajanje DVB-T2. Ta prinaša številne možnosti, ki jih Slovenija lahko izkoristi za uvajanje televizije visoke ločljivosti (HDTV), za prizemna omrežja z bistveno večjo zmogljivostjo ter za številne druge storitve.

Možnost večjega števila televizijskih programov – vključno s HD programi - v posameznem multipleksu, možnost združevanja različnih storitev znotraj enega omrežja ter precej večja odpornost

na motnje, so glavne prednosti tehnologije DVB-T2. Ta namreč omogoča tudi prek 50 odstotkov bolj učinkovito rabo radijskega spektra za prenos podatkov, kot njena predhodnica DVB-T.

Ker DVB-T2 prinaša številne razvojne možnosti, ki so lahko koristne za izdajatelje TV programov, operaterje, gledalce in nenazadnje tudi za državo, se je agencija odločila, da to tehnologijo preizkusi. Testiranje DVB-T2 bo potekalo na zahodu države. Začelo naj bi se v začetku leta 2012 in bo trajalo predvidoma do konca leta.

V letu 2011 je agencija pripravila izhodišča projekta in izbrala izvajalca testiranja. V letu 2012 bo več oddajnikov na zahodu Slovenije oddajalo DVB-T2 digitalni multipleks z različnim nabori tehničnih parametrov. Na ta način bo mogoče preizkusi potencialno kapaciteto DVB-T2 omrežja ter možnosti združevanja različnih storitev znotraj enega omrežja. Agencija bo opravljala tudi ustrezne meritve. Cilj je preučiti prednosti nove tehnologije, predvsem z vidika možnosti njene uporabe za pokrivanje t.i. belih lis v Sloveniji (območja, ki niso komercialno zanimiva za ponudnike elektronskih komunikacijskih storitev, zato tamkajšnji prebivalci nimajo dostopa do drugih platform kot so denimo kabelska TV, IP TV, mobilni širokopa-sovni dostop...ipd.)

Ob tem je treba poudariti, da testiranje ne bo vplivalo na redno oddajanje obstoječih televizijskih programov in gledalcem ne bo povzročalo motenj, saj bo to potekalo na prostih frekvencah z oddajnikov, ki niso v redni rabi. Preizkušanje nove tehnologije tudi ne pomeni, da bomo v Sloveniji v kratkem spet morali menjati televizorje oziroma kupovati nove digitalne pretvornike. Morebitna uvedba DVB-T2 ne bo ukinila ali zamenjala DVB-T tehnologije, pač pa jo bo nadgradila.

5.14 Nadzor radiofrekvenčnega spektra

Za zagotovitev nemotene uporabe radiofrekvenčnega spektra vsem uporabnikom radijskih storitev oziroma odločbami o dodelitvi radijskih frekvenc (ODRF) ima agencija v soglasju z zakonskimi zadolžitvami svojo radijsko nadzorno službo. Ta opravlja nadzor radiofrekvenčnega spektra, bodisi sistematično na podlagi svojih letnih načrtov bodisi na podlagi internih naročil za posebne meritve spektra ali pa v okviru raziskav prijavljenih radijskih motenj.

Pooblaščen osebe agencije pri opravljanju nadzora radiofrekvenčnega spektra smiselno uporabljajo določbe Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN), lahko ukrepajo kot prekrškovni organ, če v postopku nadzora presodijo, da teža prekrška narekuje ukrepanje po Zakonu o prekrških (ZP-1) ter kot strokovnjaki z nasveti lastnikom radijskih postaj pomagajo pri reševanju raznih tehničnih težav. Radijska nadzorna služba opravlja za potrebe področja za radiokomunikacije agencije tudi naročene meritve, ki jih te upoštevajo pri izdajanju ODRF.

Agencija je tudi v letu 2011 zagotavljala nemoteno uporabo radiofrekvenčnega spektra, razen v delu Slovenije, ki meji na sosednjo republiko Italijo. Tam so že vrsto let prisotne motnje, ki jih na radiodifuznem področju povzročajo italijanske nekoordinirane radijske postaje. Dela radijske nadzorne merilne službe so obsegala naslednje aktivnosti:

- raziskala je 84 prijav škodljivega radijskega motenja. Pri tem je odkrila, da so vzroki za radijske motnje tudi kršitve določb iz ODRF. Večina obravnavanih primerov (41) je posledica motenj italijanskih radijskih in televizijskih postaj, ki ne delujejo v skladu z mednarodnimi dogovori. Agencija vsako ugotovljeno motnjo prijavi tudi italijanski administraciji, ki pa se v večini primerov nanjo ne odzove. V razreševanje te problematike je vključeno tudi Ministr-

stvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, seznanjeno pa je tudi Ministrstvo za zunanje zadeve;

- v okviru sistematičnega nadzora radiofrekvenčnega spektra, pri raziskavah radijskih motenj oziroma na podlagi prijav je opravila 56 inšpekcijskih postopkov. Obravnavala je kršitve zakona (oddajanje brez ODRF, kršenje določb ODRF in drugo) in v 7 zadevah izvedla prekrškovni postopek, ki je kršiteljem naložil globo.
- izvedla je 59 snemanj radiofrekvenčnega in televizijskega spektra na različnih lokacijah na območju Slovenije. Rezultati so bili osnova za mednarodno koordiniranje radiodifuznih postaj in izdajanje ODRF;
- opravila je več meritev v mikrovalovnem področju zaradi prijav motenj na mikrovalovnih radijskih zvezah in zaradi nadzora. Ker postaja mikrovalovno področje vedno bolj zanimivo za ponudnike raznih radijskih storitev, se povečuje tudi obseg nadzora v tem frekvenčnem področju. Agencija se temu prilagaja s šolanjem kadrov za nove tehnologije in z nakupi posebne merilne opreme;
- nadaljevala je s sistematičnimi dnevnimi meritvami radiodifuznega spektra, kjer se izmerjeni podatki z vseh RNP arhivirajo v numerični obliki, z izvajanjem sistematičnih mesečnih meritev spektra, kjer se podatki arhivirajo tudi v grafični obliki, ter sistematičnimi polletnimi meritvami spektra, kjer se poleg spektralnih karakteristik arhivirajo tudi identifikacijski podatki vsakega radiodifuznega oddajnika;
- opravljal je meritve pokrivanja z GSM in UMTS signalom, zaradi preverjanja izpolnjevanja obvez operaterjev;
- intenzivno je spremljala uvajanje novih tehnologij in ukrepala v primerih, ko je prišlo do nepravilnosti pri njihovi uporabi (npr. MMDS);
- redno je spremljala stanje na radiodifuznem spektru na področju meje z Italijo, kjer je in-

tenzivno opravljala meritve motenosti naših DVB-T oddajnikov in nepravilnosti prijavljala italijanski administraciji.

5.14.1 Gradnja in vzdrževanje merilnega sistema

Za opravljanje svojih nalog v okviru nadzora radiofrekvenčnega spektra agencija gradi Radijski nadzorno-merilni sistem RS (RNMS). Za delo radijska nadzorna služba (RNS) potrebuje posebno merilno opremo in mora imeti dostop do fiksnih daljinskih oziroma mobilnih radijskih nadzornih postaj (RNP). V Sloveniji je trenutno 12 delujočih fiksnih RNP, od teh sta dve obljudeni nadzorno merilni postaji (RNMP), tri specializirana merilna vozila pa delujejo kot mobilne RNP. Vsa ta fiksna in mobilna oprema je povezana v omrežje RNMS, v okviru katerega je delavcem RNS omogočen nadzor radijskega spektra na daljavo preko spleta, kjer pa za to ni pogojev pa preko javnega fiksnega in

mobilnega telefonskega omrežja.

Projekt izgradnje RNMS se je nadaljeval tudi v letu 2011, po potrebi pa se bo dopolnjeval. Agencija je posodobila RNP Ljubljana in Jeruzalem. V mesecu juniju je bila v obratovanje spuščena še zadnja RNP - Maribor, ki je bila zgrajena na Žavcarjevem vrhu. S tem pa je bila zaključena izgradnja radijsko nadzorno-merilnega sistema RS.

Konec leta 2011 je obratovalo deset daljinskih RNP. Agencija je uporabljala obe obljudeni nadzorni postaji RNMP-Jeruzalem in RNMP-Stegne, z merilnimi vozili pa je izvajala meritve radiofrekvenčnega spektra lokalno oziroma mobilno. Agencija lahko meritve in nadzor opravlja le s pomočjo specialne profesionalne opreme, ki jo mora redno vzdrževati ter po potrebi nadgrajevati.

POŠTA

Od 1. januarja 2011 je v Republiki Sloveniji trg poštних storitev liberaliziran, odpravljena je ekskluzivna pravica izvajanja rezerviranih poštних storitev, ki jih je lahko izvajala le Pošta Slovenije. S tem je na tem segmentu poštних storitev omogočeno delovanje tudi drugih izvajalcev poštних storitev brez cenovnih omejitev, kar je razširilo sam trg poštних storitev.

Na dan 31. december 2011 je bilo v uradni evidenci agencije vpisan en (1) izvajalec univerzalne poštne storitve, ter osemnajst (18) izvajalcev poštних storitev, od katerih je šestim (6) agencija izdala ugotovitveni sklep, da izvajajo t.i. zamenljive poštne storitve.

Izvajalci zamenljivih poštних storitev izvajajo namreč takšne storitve, ki jih je mogoče z vidika uporabnika šteti za storitve, ki sodijo v nabor univerzalne poštne storitve, saj so v zadostni meri medsebojno zamenljive z univerzalno pošto storitvijo. Ti izvajalci imajo tudi omogočen dostop do poštne infrastrukture ali storitev iz nabora univerzalne poštne storitve (t.i. dostop do poštnega omrežja družbe Pošta Slovenije). Izvajalci zamenljivih poštних storitev v Republiki Sloveniji so bili v letu 2011 naslednji:

- CETIS d.d.
- DIMIKARSTVO DOVRTEL, d.o.o.
- EPPS, d.o.o.
- INFORMATIKA d.d.
- KRO, d.o.o.
- MAKSMAIL d.o.o.

Izvajalci poštних storitev, ki ne izvajajo t.i. zamenljivih poštних storitev in zato ne potrebujejo

ugotovitvenega sklepa, a so o izvajanju poštних storitev vnaprej obvestili agencijo, ki jih je vpisala v uradno evidenco, so bila v letu 2011 naslednja podjetja:

- ACK d.d.
- ADI LAMPRET S.P.
- BUSINESS EXPRESS d.o.o.
- CITY EXPRESS d.o.o.
- DHL Ekspres (Slovenija), d.o.o.
- DPD d.o.o.
- EKSPRESNA DOSTAVA d.o.o.
- GENERAL LOGISTICS SYSTEMS d.o.o.
- IZBERI d.o.o.
- SPEED IN, d.o.o.
- TNT Express Worldwide d.o.o.
- UPS Adria (S) Ekspres d.o.o.

Izvajalec univerzalne poštne storitve je v Republiki Sloveniji Pošta Slovenije, ki ji je agencija izdala dovoljenje za izvajanje te storitve do 31. maja 2013.

6.1 Vpliv liberalizacije na trg poštних storitev

Agencija je v sodelovanju z agencijo Ninamedia izvedla raziskavo o vplivu liberalizacije na trg poštних storitev v Republiki Sloveniji po 1. januarju 2011. Raziskava je bila narejena s poglobljenimi intervjuji z vodilnimi predstavniki izvajalcev poštних storitev, z izjemo Pošte Slovenije. V raziskavi je želelo sodelovati le 10 izvajalcev poštних storitev, od tega šest takšnih, ki izvajajo tudi zamenljive poštne storitve. Rezultati raziskave so pokazali, da se izvajalci poštних storitev srečujejo s podobnimi težavami, to je visokimi stroški in nizkimi cenami poštних storitev, tako da na trgu poštних storitev težko konkurirajo Pošti Slovenije,

ki ohranja dominanten položaj, pri čemer je njena velika prednost tudi tradicija in gostota lastnega poštnega omrežja.

Izvajalci zamenljivih poštne storitev so mnenja, da jim je poslovanje oteženo predvsem zaradi vrste omejitev, zapisanih v Splošnih pogojih za dostop do poštne omrežja družbe Pošte Slovenije⁵. Občuten problem je za njih tudi oprostitve zaračunavanja DDV-ja za izvajanje prenosa pošiljk iz nabora univerzalne poštne storitve, ki velja zgolj za Pošto Slovenije, kar jim omejuje konkurenčnost.

Večina anketiranih namerava v prihodnosti širiti svojo osnovno dejavnost ali pa se specializirati za določen segment ponudbe, saj se zavedajo, da bodo storitve odvisne predvsem od želja in potreb uporabnikov poštne storitev. Izvajalci poštne storitev so mnenja, da večjih sprememb na področju kakovosti in cenovne politike liberalizacija trga poštne storitev (še) ni prinesla, prve spremembe je mogoče pričakovati v naslednjih letih. Rezultati pa so pokazali tudi potrebo oziroma željo po večjem številu stikov z agencijo, katere vlogo izvajalci ocenjujejo kot pozitivno. Tudi

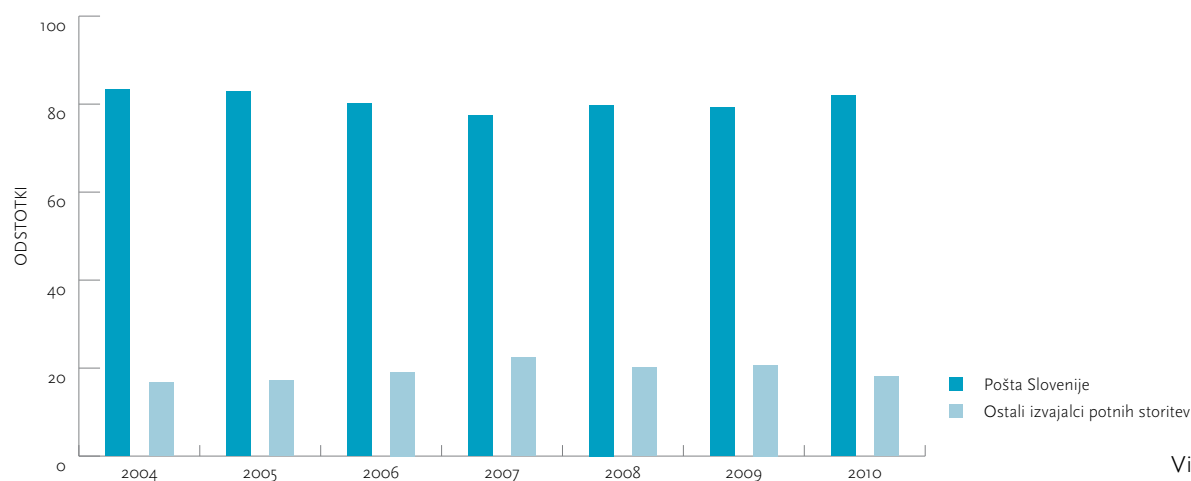
agencija je v letu 2011 zaznala več stikov le s tistimi izvajalci poštne storitev, ki imajo s Pošto Slovenije sklenjeno pogodbo za dostop do omrežja.

6.2 Analiza trga poštne storitev

Agencija je tudi v letu 2011 izvedla analizo trga poštne storitev v Republiki Sloveniji za leto 2010 in pridobljene podatke primerjala z rezultati analiz v letih 2005, 2006, 2007, 2008 in 2009. Analiza je bila izvedena na podlagi javno dostopnih podatkov in podatkov, ki jih je agencija na podlagi vprašalnikov pridobila od izvajalcev poštne storitev, ki so bili v letu 2010 vpisani v uradni evidenci agencije. Agencija je dokument objavila na svoji spletni strani⁶.

Izvajalci poštne storitev so v letu 2010 ustvarili za približno 0,4 % manj prihodkov kot leta 2009. Trend zmanjševanja prihodkov iz naslova izvajanja poštne dejavnosti se tako nadaljuje, saj je bil ta padec v prejšnjem letu 4 %, v letu 2008 pa celo 14 %. Medtem, ko je bil v letu 2009 padec prihodkov posledica nižjih prihodkov Pošte Slovenije, je bil v letu 2010 vzrok za negativni rezultat skoraj 14 % padec prihodkov ostalih izvajalcev poštne storitev.

Slika 32: Delež prihodkov Pošte Slovenije in ostalih izvajalcev poštne storitev (2004-2010)

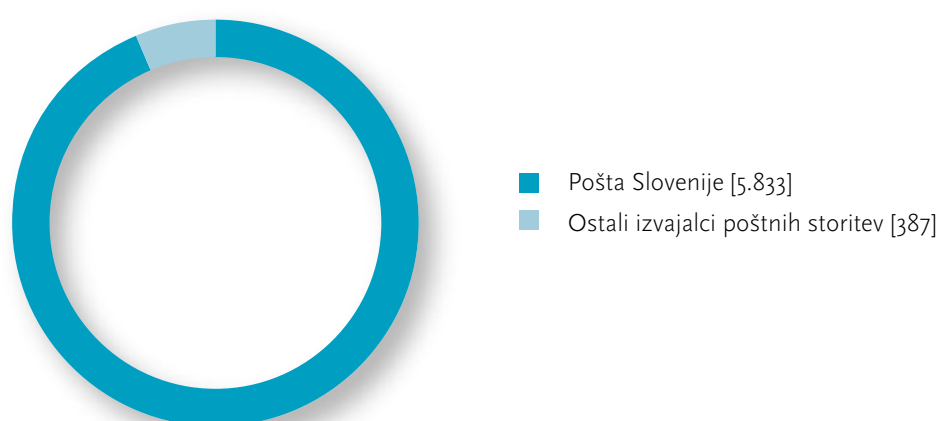
Vir: APEK, 2011

⁵Dostopno na URL naslovu: <http://www.posta.si/opis-storitve/495/Zakon-in-splosni-pogoji>

⁶Dostopno na URL naslovu: http://www.apek.si/sl/analiza_trga_postnih_storitev_za_leto_2010

V Republiki Sloveniji je poštni sektor na dan 31.12.2010 za izvajanje poštних storitev zaposloval približno 1,3 % vseh zaposlenih v državi. To je toliko kot leto prej. Skupno število vseh zaposlenih v Republiki Sloveniji se je v primerjavi z letom 2009 zmanjšalo za približno 0,1 %, v poštni dejavnosti pa za približno 3,6 %.

Slika 33: Število zaposlenih za izvajanje poštних storitev v letu 2010

Vir: APEK, 2011

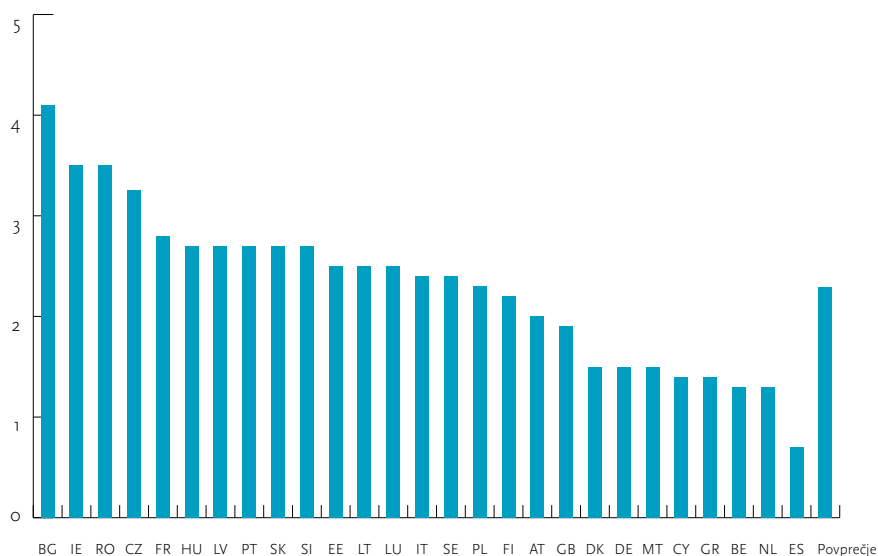
V okviru svojega poštnege omrežja ima Pošta Slovenije 560 kontaktnih točk (enako kot leto prej), poštne pošiljke pa sprejema tudi preko približno 2.500 poštних nabiralnikov, kar je za približno 300 manj kot prejšnje leto in je posledica odstranitve poštних nabiralnikov zaradi premajhnega števila dnevno vloženih poštних pošiljk. Trend upadanja števila nameščenih poštних nabiralnikov je opazen tudi v drugih državah članicah EU, saj rezultati raziskave delovne skupine ERGP »End-users

satisfaction and monitoring of market outcomes»⁷, ki deluje pod okriljem Evropske komisije kažejo, da se v večini držav članic EU število poštних nabiralnikov zmanjšuje, v letu 2010 največ npr. v Litvi (23 %) in Belgiji (16 %).

Ustrezna velikost poštnege omrežja predstavlja merilo dostopnosti uporabnikov do poštних storitev, pri čemer Republika Slovenija v obeh elementih presega povprečje držav članic EU.

⁷Dostopno na URL naslovu: http://ec.europa.eu/internal_market/ergp/index_en.htm

Slika 34: Število kontaktnih točk glede na 10.000 prebivalcev v državah članicah EU v letu 2010

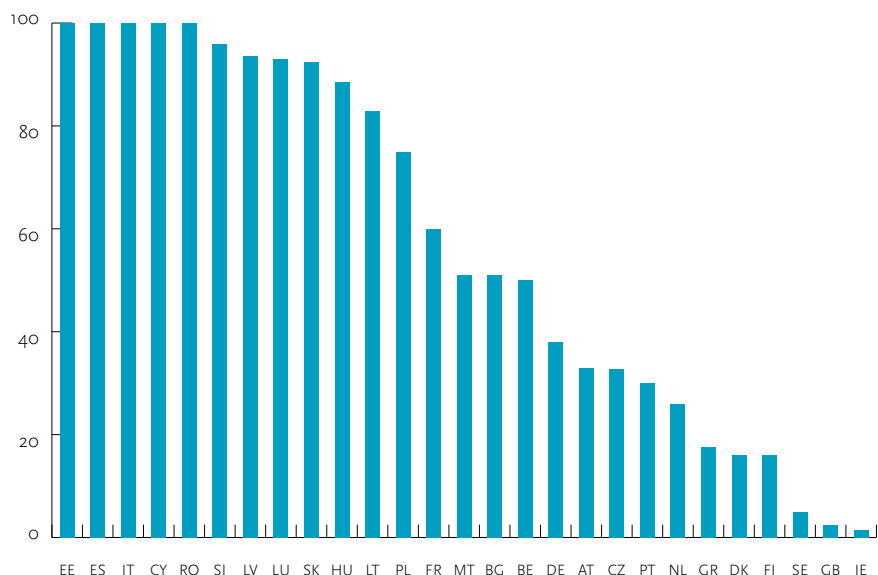
Vir: APEK, 2011

Število kontaktnih točk v državah članicah EU se tudi v letu 2011 ni bistveno spreminjalo, celoten odstotek zmanjšanja števila kontaktnih točk ni presegel 1 %.

Večje spremembe pa se kažejo v deležu kontaktnih točk, ki jih vodijo nacionalni poštni operaterji, v primerjavi s pogodbenimi kontaktnimi točkami. Na tem področju se Slovenija uvršča med

države z zelo majhnim deležem kontaktnih točk, ki jih vodijo pogodbeni partnerji, saj sta taki kontaktni točki že vrsto let samo dve. Ravno v tem segmentu so se v državah članicah EU zgodile največje spremembe, saj se je občutno zmanjšalo (pribl. 8 %) število kontaktnih točk vodenih s strani nacionalnih poštних operaterjev, obenem pa povečalo (pribl. 10,5 %) število pogodbenih kontaktnih točk.

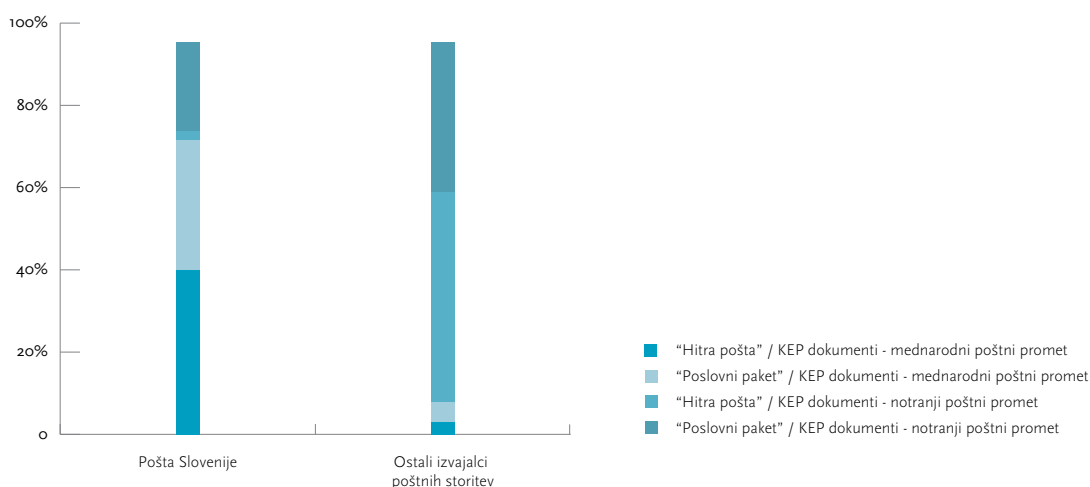
Slika 35: Deleži kontaktnih točk, vodenih s strani nacionalnih poštних operaterjev v letu 2011

Vir: APEK, 2011

Tako kot delovna sredstva, je tudi obseg poštnih storitev pri Pošti Slovenije drugačen kot pri ostalih izvajalcih poštnih storitev. Edina primerjava je mogoča pri storitvah »poslovni paket« in »hitra pošta« Pošte Slovenije s KEP storitvami⁸ prenosa paketov in dokumentov izvajalcev poštnih storitev.

Slika 36: Primerjava med različnimi storitvami Pošte Slovenije in ostalih izvajalcev poštnih storitev v notranjem in mednarodnem poštnem prometu v letu 2010

Vir: APEK, 2011

6.2.1 Kratek povzetek rezultatov analize

Primerjava rezultatov analize poslovanja izvajalcev poštnih storitev v letu 2010 z letom 2009, kaže naslednje ugotovitve:

- rahel padec zaposlovanja v poštni dejavnosti;
- občutno povečanje števila motornih vozil Pošte Slovenije;
- občutno zmanjšanje števila motornih vozil ostalih izvajalcev poštnih storitev;
- enako število kontaktnih točk Pošte Slovenije;
- drastično zmanjšanje števila nameščenih izpostavljenih predalčnikov Pošte Slovenije;
- prihodki iz naslova izvajanja poštnih storitev so se nekoliko zmanjšali, kar je posledica nižjih prihodkov ostalih izvajalcev poštnih storitev, medtem ko so se prihodki Pošte Slovenije nekoliko povečali;
- povečanje razlike v deležu prihodkov Pošte Slovenije glede na prihodke ostalih izvajalcev poštnih storitev;
- ustaljen nivo ponudbe storitev ostalih izvajalcev poštnih storitev;
- rahel padec števila opravljenih storitev v okviru izvajanja univerzalne poštne storitve v notranjem in mednarodnem poštnem prometu Pošte Slovenije;
- dokajšen padec števila prenesenih pošilk direktne pošte;
- rahlo zmanjšanje števila vseh prenesenih pošilk ostalih izvajalcev poštnih storitev v notranjem in mednarodnem poštnem prometu;
- rahlo povečanje deleža storitev »poslovni paket« Pošte Slovenije v primerjavi s KEP storitvijo prenosa paketov ostalih izvajalcev poštnih storitev v notranjem poštnem prometu;
- rahlo znižanje deleža storitev »poslovni paket« Pošte Slovenije v primerjavi s KEP storitvijo prenosa paketov ostalih izvajalcev poštnih storitev v mednarodnem poštnem prometu;
- občutno znižanje deleža storitev »hitra pošta« Pošte Slovenije v primerjavi s KEP storitvijo prenosa dokumentov ostalih izvajalcev poštnih storitev v notranjem poštnem prometu;
- rahlo znižanje deleža storitev »hitra pošta« Pošte Slovenije v primerjavi s KEP storitvijo prenosa dokumentov ostalih izvajalcev poštnih storitev v mednarodnem poštnem prometu;

⁸ KEP storitve vključujejo kurirske, ekspresne in paketne storitve. Poštna pošiljka mora biti zavarovana za primer izgube, izropanja, kraje ali poškodbe, uporabnik poštnih storitev pa prejme dokazilo o poslani oziroma vročeni poštni pošiljki.

šte Slovenije v primerjavi s KEP storitvijo prenosa dokumentov ostalih izvajalcev poštne storitve v mednarodnem poštne prometu;

- ustaljen tok prenosa poštne pošiljk;
- občutno znižanje števila pritožb zoper izvajanje univerzalne poštne storitve Pošte Slovenije;
- občutno daljši čas za izdajo končnega poročila o pritožbah zoper izvajanje univerzalne poštne storitve Pošte Slovenije;
- ustaljen nivo vloženih in upravičenih pritožb zoper ostale izvajalce poštne storitve;
- ustaljen nivo kakovosti izvajanja poštne storitev;
- dosežena predpisana kakovost prenosa poštne pošiljk korespondence v notranjem poštne prometu Pošte Slovenije.

Pridobljene podatke v okviru analize trga poštne storitev je agencija uporabila tudi pri zbiranju poštne statističnih podatkov za Evropsko komisijo na podlagi vprašalnika, ki ji ga je posredoval EU-ROSTAT ter pri kreiranju raziskav v okviru združenja evropskih poštne regulatorjev ERGP.

6.3 Kakovost prenosa poštne pošiljk

V Splošnem aktu o kakovosti izvajanja univerzalne poštne storitve je zapisano, da mora biti v notranjem poštne prometu vsaj 95 % poštne pošiljk korespondence prenesenih v enem delovnem dnevu (D+1), vsaj 99,5 % poštne pošiljk korespondence v dveh delovnih dneh (D+2) in 100 % poštne pošiljk korespondence v treh delovnih dneh (D+3). Neodvisni izvajalec merjenja rokov prenosa poštne pošiljk je v letu 2010 izvedel peto uradno merjenje kakovosti prenosa, junija 2011 pa sta agencija in podjetje SIQ d.o.o. izvedla presojo rezultatov merjenja in uporabljene metodologije za leto 2010. Revidirani rezultati merjenja rokov prenosa posamičnih poštne pošiljk korespondence v Republiki Sloveniji so tako bili v letu 2010:

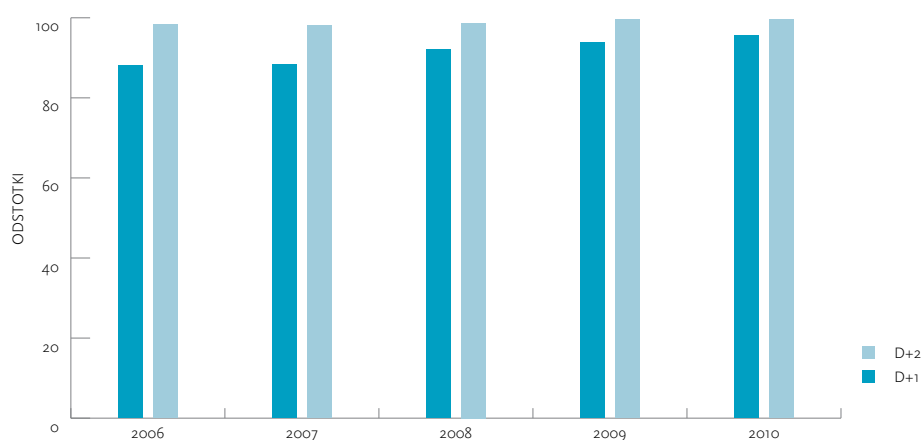
D + 1 = 95,5 %

D + 2 = 99,6 %

D + 3 = 99,9 %

V letu 2010 je bila prvič dosežena predpisana kakovost prenosa poštne pošiljk korespondence v roku D+1 in D+2.

Slika 37: Kakovost prenosa poštne pošiljk korespondence v roku D+1 in D+2 (2006-2010)

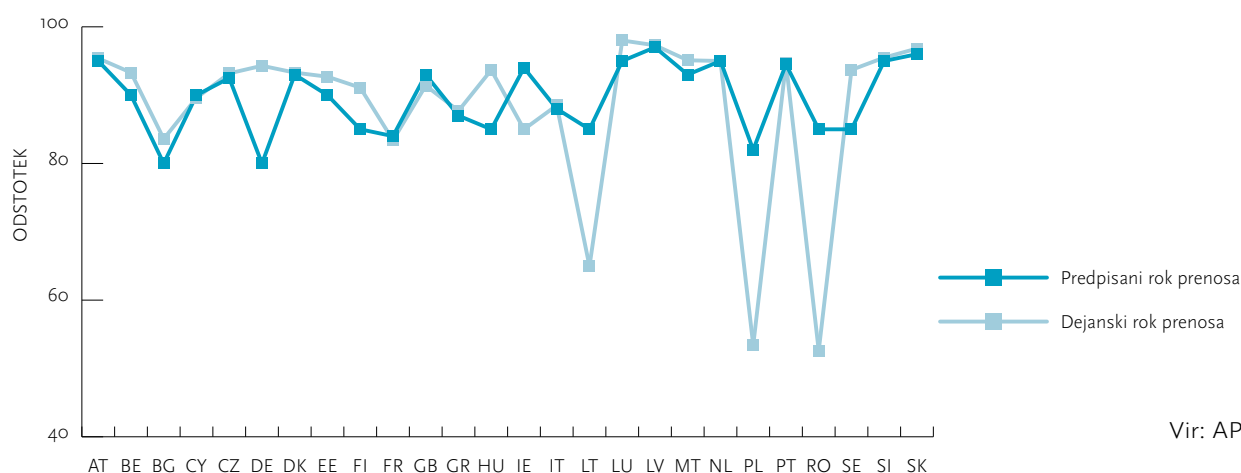
Vir: APEK, 2011

Splošni akt o kakovosti izvajanja univerzalne poštne storitve podaja tudi predpisano kakovost prenosa poštnih paketov, in sicer mora Pošta Slovenije v notranjem poštnem prometu v enem letu prenesti vsaj 80 % poštnih paketov v dveh delovnih dneh (D+2) in vsaj 95 % poštnih paketov v treh delovnih dneh (D+3). Agencija je izvedla pregled načina merjenja kakovosti prenosa poštnih paketov, v letu 2012 pa bo izvedla tudi revizijo merjenja kakovosti prenosa poštnih paketov za leto 2011. Neuradni rezultati kažejo doseganje

predpisane vrednosti.

Agencija je tudi v letu 2011 spremljala kakovost prenosa poštnih pošilk korespondence v notranjem poštnem prometu držav članic EU za leto 2010 in ugotovila, da se je Slovenija med 26 državami članicami v letu 2010 uvrstila na 4. mesto, kar je za osem mest bolje kot leta 2009 in daleč najboljši rezultat vse od pričetka uradnega merjenja.

Slika 38: Predpisani in dejanski roki prenosa poštnih pošilk korespondence v roku D+1 v 26. državah članicah EU v letu 2010

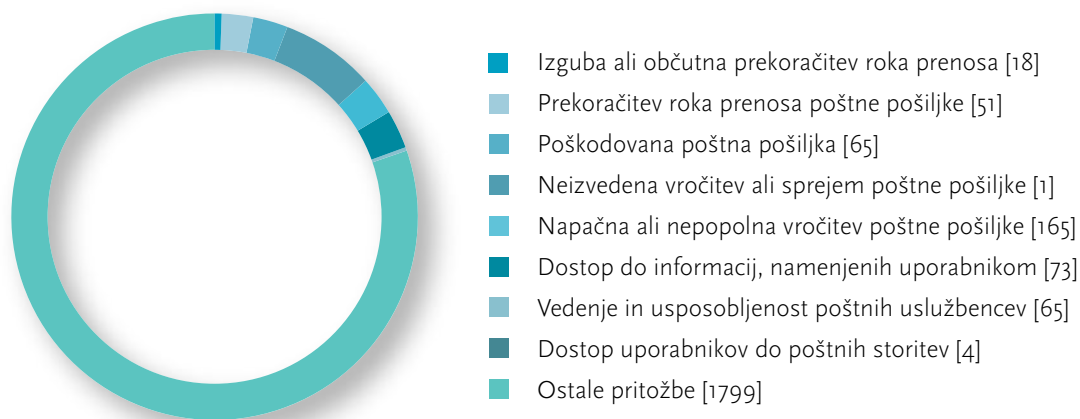

Vir: APEK, 2011

Agencija je spremljala tudi kakovost prenosa poštnih pošilk korespondence v mednarodnem poštnem prometu v okviru projekta UNEX, kjer mora Pošta Slovenije v treh delovnih dneh (D+3) prenesti 85 % ter v petih delovnih dneh 97 % te vrste pošilk. Do novembra 2011 je bilo v treh delovnih dneh v sprejemu prenesenih 87,7 % pošilk ter v odpravi 85,6 %. Končni rezultati za celotno leto 2011 bodo uradno objavljeni marca 2012.

V letu 2011 je bilo zoper Pošto Slovenije v okviru izvajanja univerzalne poštne storitve vloženih 2.241 pritožb oz. reklamacij, največ zaradi izgube ali občutne prekoračitve roka prenosa. Takšnih je bilo dobrih 80 % pritožb. V primerjavi z letom 2010 se je število vloženih pritožb povečalo za 16.

Slika 39: Vložene pritožbe iz naslova izvajanja univerzalne poštne storitve Pošte Slovenije v letu 2011

Vir: APEK, 2011

Od vseh vloženih pritožb je bila dobra petina upravičenih, od tega se je v 138 primerih postopek zaključil z izplačilom odškodnine. Pri tem je šlo v skoraj vseh primerih za prekoračitve roka prenosa.

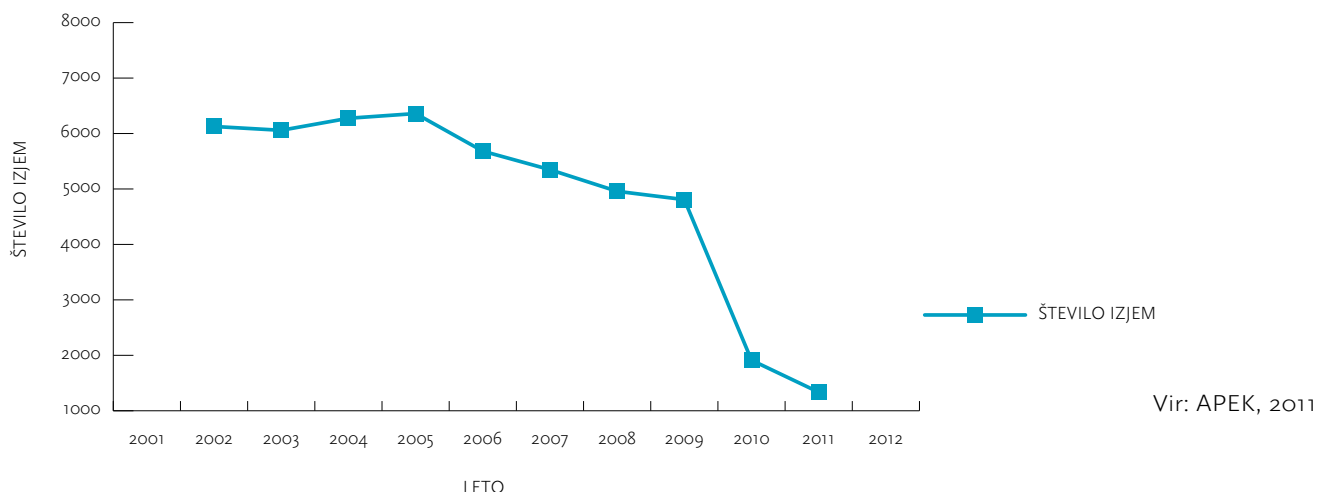
Agencija je v okviru nadzora nad kakovostjo univerzalne poštne storitve spremljala obravnavanje pritožb in ugovorov glede na zahteve standarda EN 14012, ob tem pa tudi odgovarjala na pritožbe uporabnikov. V letu 2011 je agencija vodila in rešila 21 sporov, ki so jih sprožili nezadovoljni uporabniki poštne storitve, od tega 9 sporov iz naslova izvajanja univerzalne poštne storitve.

Trend zmanjševanja števila izjem pri izvajanju

univerzalne poštne storitve (dostave in vročanje poštne pošiljke na naslov) se je nadaljeval tudi v letu 2011, ko se je število teh zmanjšalo za 557 gospodinjstev. Poštne pošiljke iz naslova izjem se v 96 % dostavljajo v izpostavljen predalčnik, preostali delež pa se dostavlja in vroča v prostorih pošt. Od skupno 1.335 izjem od vročanja in dostave na dom jih je več kot polovica takšnih, kjer so uporabniki sami izrazili željo po dostavi preko izpostavljenih predalčnikov, preostale izjeme pa so posledica kriterijev navedenih v Splošnem aktu o izjemah pri izvajanju univerzalne poštne storitve⁹. Približno 70 % izjem je bilo določenih zaradi skrbi za zdravje in varnost vročevalca, preostalih 30 % pa zaradi oteženega dostopa do naslovnikov.

⁹Izdala agencija, velja od 1. avgusta 2010

Slika 40: Število izjem pri izvajanju univerzalne poštne storitve (2002 – 2011)

Agencija je v letu 2011 v postopku nadzora nad kakovostjo izvajanja univerzalne poštne storitve izdala dve odločbi, na podlagi katerih je morala Pošta Slovenije zagotoviti dostavo poštnih pošilk na dom desetim gospodinjstvom.

6.4 Analiza cen in rokov prenosa

Agencija je v sodelovanju z agencijo Ninamedia izvedla že peto primerjalno analizo cen in kakovosti prenosa izvajalcev poštnih storitev v Republiki Sloveniji na izbranih produktih v notranjem in mednarodnem poštnem prometu in dokument objavila na svoji spletni strani¹⁰. Raziskava je namenjena končnim uporabnikom in zainteresirani javnosti pri njihovem odločanju o izbiri izvajalca poštnih storitev.

Raziskava je potekala po dveh metodologijah, in sicer s posredovanjem vprašalnikov vsem izvajalcem poštnih storitev ter s praktično analizo cen in rokov prenosa, kjer so bile storitve izvajalcev preverjene tudi v praksi.

Teoretična raziskava je pokazala dokaj različne rezultate, tako glede cen kot tudi rokov prenosa, medtem ko je praktična analiza v določeni meri pokazala, da cena storitve ni nujno vezana na

sam rok prenosa. V okviru teoretične raziskave je bilo ugotovljeno, da je v notranjem poštnem prometu v primeru prenosa pisemskih pošilk najcenejši ponudnik Pošta Slovenije, najhitrejši pa BUSINESS EXPRESS, ki najhitrejšo storitev ponuja tudi pri prenosu poštnih paketov. V primeru prenosa pošilk po Evropi je moč zaznati različne izvajalce, tako na področju najcenejšega kot tudi najhitrejšega prenosa, medtem ko je pri prenosu pisemskih in paketnih pošilk po svetu najcenejši ponudnik Pošta Slovenije, vendar z občutno daljšim rokom prenosa kot ostali.

Praktična analiza, ki je bila izvedena s pošiljanjem pošilk z maso do 50g na relacijah med Ljubljano kot točko sprejema ter Mariborom in Zagrebom kot točko dostave, je pokazala največje razlike v primeru prenosa na relaciji Ljubljana - Zagreb, kjer bilo treba za storitev s slabšo kakovostjo prenosa plačati celo desetkrat višjo ceno.

6.5 Merjenje zadovoljstva uporabnikov s poštnimi storitvami

Agencija je v sodelovanju z agencijo Ninamedia izvedla četrto raziskavo o zadovoljstvu uporabnikov s poštnimi storitvami (splošna in poslovna javnost) ter pridobljene podatke primerjala z re-

¹⁰Dostopno na URL naslovu: http://www.apek.si/sl/primerjala_analiza_cen_in_rokov_prenosa_postnih_posilk

zultati raziskav v letih 2007, 2008 in 2010. Namen raziskave je bil ugotoviti obseg uporabe poštnih storitev, zadovoljstvo s kakovostjo poštnih storitev in osveščenost uporabnikov s ponudniki poštnih storitev. Rezultate raziskave je agencija objavila na svoji spletni strani¹¹.

6.5.1 Splošna javnost

Največ anketirancev obišče pošto enoto dva do trikrat mesečno, dve tretjini zgolj zaradi plačilnega prometa. Skoraj polovica jih uporablja poštne nabiralnike manj kot enkrat mesečno, pri čemer jih je šestina opazila, da so ponekod poštne nabiralnike odstranili, polovica od teh je zaradi tega nezadovoljnih. Večini se zdi oddaljenost do poštne enote ustrezna. Podobni odgovori so opazni tudi v prejšnjih raziskavah.

Tretjina anketirancev je v prejšnjem letu mesečno oddalo 1 do 2 pismi, malo manj anketirancev pa več kot 5 pisem. Podobna slika se kaže tudi v primeru oddaje paketov, tako pri oddaji kot tudi sprejemu. Anketirancem je najpomembnejši dejavnik kakovosti poštnih storitev lokacija, skoraj tri četrt jih obiskuje isto pošto enoto, enak delež jih je zadovoljnih s hitrostjo opravljanja storitev na poštah enotah.

Rezultati vseh anket so pokazali, da vztrajno pada delež tistih uporabnikov, ki imajo zagotovljeno sobotno dostavo pošiljk na dom, prav tako pa tudi delež tistih, ki se jim takšen način dostave zdi smiseln.

Odgovori povezani s prejemanjem nenaslovljenih, oglaševalskih, marketinških in drugih reklamnih sporočil so skozi vsa leta raziskav podobni in kažejo dokajšnje nezadovoljstvo s prejema-

njem teh pošilk, hkrati pa tudi majhen delež (slaba petina) tistih, ki uporabljajo APEK nalepko.

Da bi Pošta Slovenije svoje storitve lahko ponujala ne samo v svojih poslovnih prostorih, temveč tudi preko pogodbenih partnerjev, je pritrdilno odgovorila več kot tretjina anketirancev. Storitve drugega izvajalca poštnih storitev poleg Pošte Slovenije uporablja manj kot petina anketirancev, največkrat v primeru potrebe po hitrem prenosu pošilk.

6.5.2 Poslovna javnost

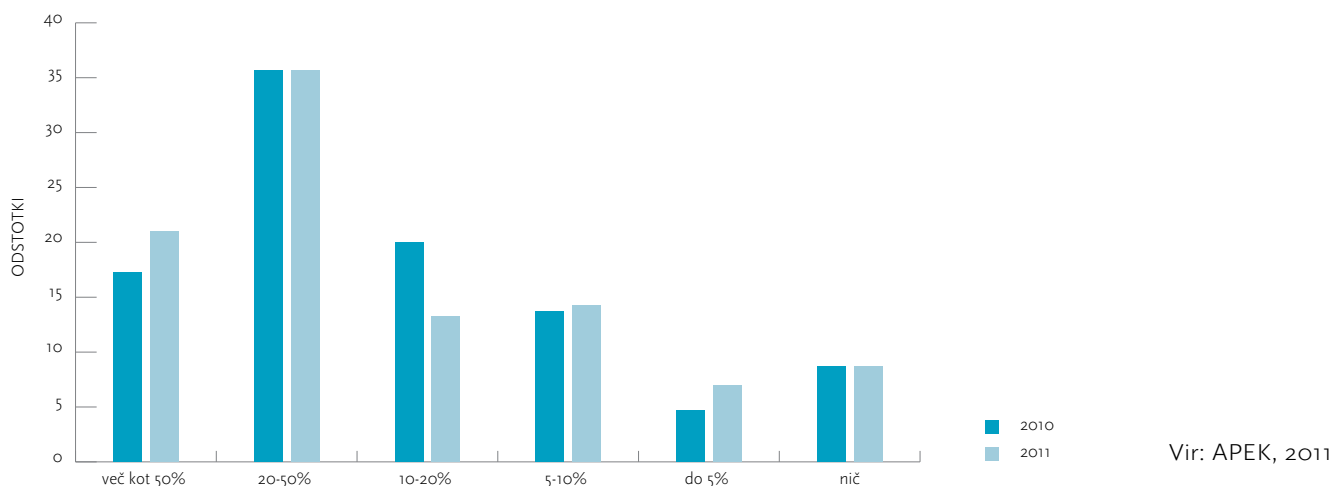
Dobra polovica pravnih oseb pošiljke oddaja v prostorih pošt, dobri dve tretjini pošiljke prejema v svojih poslovnih prostorih, tretjina pa preko poštnih predalov. Delež anketirancev, ki poštne pošiljke prejema v lastnih prostorih je opazno višji kot pri prejšnjih meritvah.

Pravnim osebam predstavlja najpomembnejši dejavnik kakovosti poštnih storitev zanesljiv prenos, lokacija poštnih enot je za razliko od splošne javnosti najmanj pomemben dejavnik. Več kot polovici anketiranih se zdi nujno, da bi moralo pismo prispeti do naslovnika naslednji delovni dan.

Skoraj vsi anketirani zaupajo Pošti Slovenije in je zadovoljnih z njenimi storitvami, v primeru izbire drugega izvajalca bi imeli odločilni vlogi cena in kakovost. Le slaba desetina anketirancev bi zamenjala ponudnika v primeru nižje cene in slabše kakovosti, v primeru višje cene kot posledica boljše kakovosti pa bi se za zamenjavo odločila slaba tretjina anketiranih. Zamenjava tradicionalnih poštnih pošilk z uporabo interneta in elektronske pošte je opazna in se je primerjavi z letom prej povečala, kar je razvidno iz spodnje slike.

¹¹Dostopno na URL naslovu: http://www.apek.si/sl/zadovoljstvo_uporabnikov_s_postnimi_storitvami_v_letu_2011

Slika 41: Zamenjava tradicionalnih poštnih z uporabo interneta in elektronske pošte (2010-2011)

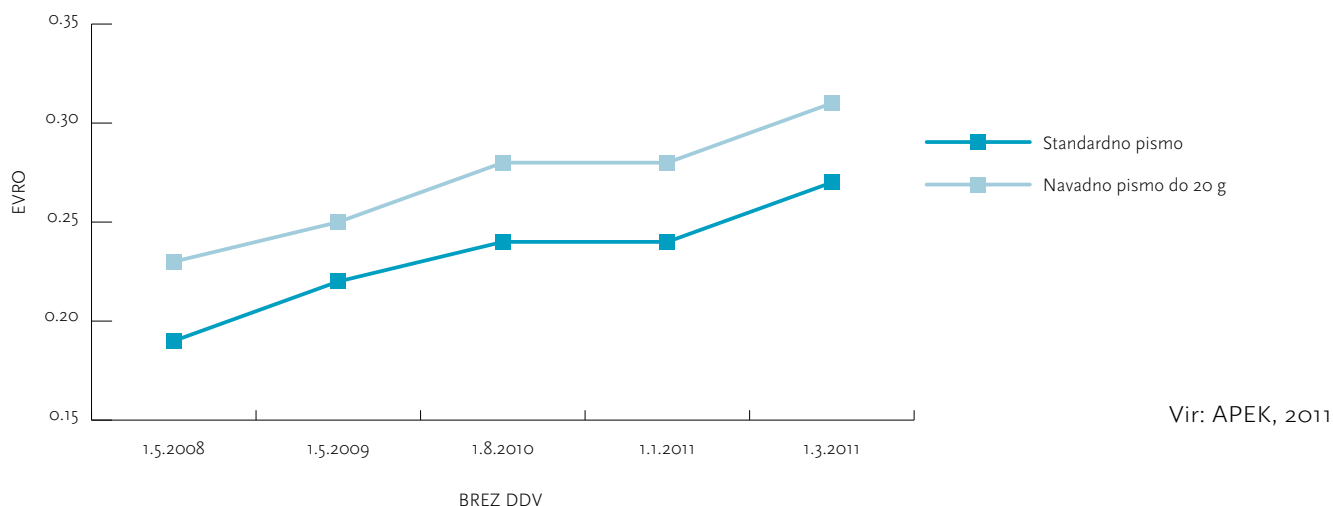
6.6 Cenovna regulacija

Agencija je v letu 2011 od Pošte Slovenije prejela pet zahtevkov za spremembo cen storitev iz nabora univerzalne poštne storitve. Agencija je prvi zahtevek, ki se je nanašal na cene standardnega in navadnega pisma do 20 g ter dopisnice v notranjem in mednarodnem prometu odobrila. Dvig cen navedenih storitev je v povprečju znašal 10 %. Ostale štiri zahtevke Pošte Slovenije, ki so se nanašali na cene tiskovine v notranjem prometu in brisanje klavzule k popustom pri cenah za prenos standardnega in navadnega pisma ter dopisnice v notranjem prometu, pa je agencija zavrnila, saj na podlagi ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivih podatkov ni bilo mogoče z

gotovostjo ugotoviti in potrditi, da so predlagane spremembe cen za storitve iz nabora univerzalne storitve stroškovno naravnane, da spodbujajo učinkovito zagotavljanje univerzalne storitve ter da so oblikovane skladno z načeli preglednosti, nediskriminacije ter zagotavljanja konkurence, kot to nalaga predmetna zakonodaja.

Iz spodnje slike so razvidne spremembe cen standardnega in navadnega pisma do 20 g v notranjem prometu od leta 2008 do 2011. Ti dve pismi sta v segmentu univerzalne poštne storitve Pošte Slovenije - glede na promet - najpomembnejši storitvi. Cene so zaradi boljše preglednosti izražene v EUR brez DDV, čeprav je ukinjen s 1.1.2011.

Slika 42: Spremembe cene standardnega in navadnega pisma do 20 g, 2008 – 2011, brez DDV

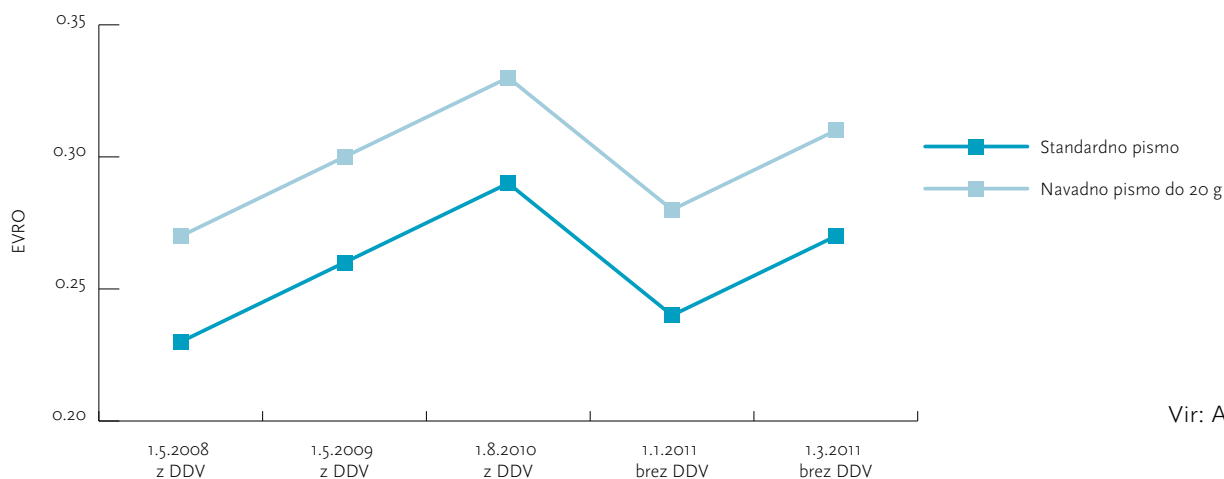

S 1. januarjem 2011 je stopil v veljavo nov Zakon o davku na dodano vrednost, ki je kot novost uvedel oprostitve plačila DDV za izvajanje univerzalne poštne storitve v celoti ali delno ter dobavo blaga, ki je z njo neposredno povezana. Oprostitev plačila DDV tako velja tudi za dobavo poštne znamke po nominalni vrednosti, ki se v Republiki Sloveniji uporabljajo za označevanje plačila poštne storitve na pošiljki. Posledica omenjene spremembe zakona o DDV torej je, da so cene vseh storitev v okviru nabora univerzalne poštne storitve oproščene plačila DDV, medtem ko morajo ostali izvajalci poštne storitve pri vseh poštne storitvah, ki jih izvajajo, DDV obračunati, kar slednji izpostavljajo kot problem konkurenčnosti na trgu poštne storitve. Ob tem poudarjajo, da s tem ko morajo obračunati DDV za vse

poštne storitve, ki jih izvajajo, ne morejo konkurirati Pošti Slovenije pri storitvah na segmentu prenosa pošilk korespondence. To je še posebej izrazito pri uporabnikih poštne storitve, ki niso zavezanci za DDV, kot na primer državna uprava, javna uprava, fizične osebe itd., ki jim oprostitve DDV že v osnovi omogoča nižjo nakupno ceno.

Iz spodnje slike je razvidno gibanje cene standardnega in navadnega pisma do 20 g v notranjem prometu od leta 2008 do leta 2011 s spremembo, ki je nastala 1.1.2011 zaradi oprostitve DDV na segmentu univerzalne poštne storitve. Cene so izražene v EUR in predstavljajo maloprodajne cene, ki so do leta 2011 imele obračunan tudi DDV in so od 1.1.2011 brez DDV.

Slika 43: Gibanje maloprodajne cene standardnega in navadnega pisma do 20 g (2008 – 2011)

Vir: APEK, 2011

Na podlagi nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene pri proučevanju računovodskih podatkov Pošte Slovenije, predvsem v postopkih odločanja o zahtevkih za zvišanje cen na segmentu univerzalne poštne storitve v letu 2011, se je agencija odločila izvesti podrobno analizo stroškovne naravnosti cen, ki jih v svojem sistemu ločenega računovodstva izračunava Pošta Slovenije. To analizo je izvedla s pomočjo zunanje neodvisne inštitucije KPMG Slovenija, ki je potrdila domneve agencije, da sistem ločenega računovodstva, preko katerega Pošta Slovenije izračunava cene poštne storitve, ne omogoča izračuna stroškovno naravnanih cen, kot je to zahtevano v 35. členu ZPSto-2. Na podlagi ugotovitev analize, ZPSto-2 in podzakonskih aktov bo agencija nadaljevala s prizadevanji za upoštevanje zakonskih določb glede ločenega računovodstva izvajalca univerzalne poštne storitve in posledično za zagotovitev stroškovne naravnosti cen storitev iz nabora univerzalne poštne storitve.

Agencija je v letu 2011 v okviru cenovne problematike izvajalca univerzalne poštne storitve, sodelovala v treh delovnih skupinah Skupine evrop-

skih regulatorjev poštne storitve (ERGP). Cilj sodelovanja agencije v teh skupinah je predvsem usklajevanje nalog na področju regulacije cen izvajalcev univerzalne poštne storitve na območju prostora EU in pridobitev dobrih praks.

6.7 Nadzor trga poštne storitve

V letu 2011 je pooblaščen osebja agencije na podlagi ZPSto-2 in Zakona o inšpekcijskem nadzoru po uradni dolžnosti izvedla tri nadzore. Dva sta se nanašala na kakovost izvajanja univerzalne poštne storitve, eden pa na Splošne pogoje za dostop do poštne omrežja družbe Pošte Slovenije. Slednji je še v teku.

Pri nadzorih, ki sta se nanašala na kakovost izvajanja univerzalne poštne storitve je bilo Pošti Slovenije naloženo, da vključi minimalno petkrat tedensko dostavo in vročanje pošilk na naslove uporabnikov 10 gospodinjstev. Pri nadzoru, ki se nanaša na Splošne pogoje za dostop do poštne omrežja družbe Pošte Slovenije, ki še teče, je Pošta Slovenije delno že izpolnila zahteve in vključila v navedene Splošne pogoje tudi takšne nivoje dostopa, ki omogočajo oddajo tiskovin,

priporočenih in vrednostnih pošilk ter navadnih paketov in priporočenih paketov.

Pooblaščen oseba agencije je na predlog obravnavala tudi dve zadevi, ki sta se nanašali na sum diskriminacije nad izvajalcem zamenljivih storitev s strani Pošte Slovenije, ter s tem povezanimi domnevnimi kršitvami določil Splošnih pogojev za dostop do poštnega omrežja družbe Pošte Slovenije. Oba postopka sta bila ustavljena brez ugotovljenih nepravilnosti.

ŽELEZNICE

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o železniškem prometu – ZZelP-H (Uradni list RS, št. 106/10) so bile s 1. avgustom 2011 pristojnosti regulatornega organa za železniški promet prenesene z Ministrstva za promet na agencijo. S prenosom pristojnosti so bili na agencijo premeščeni tudi javni uslužbenci, ki so te naloge opravljali na ministrstvu. Naloge regulatornega organa za železniški promet se v agenciji izvajajo v okviru novega samostojnega področja.

7.1 Razvoj trga storitev v železniškem prometu

Agencija je v skladu z določili Zakona o železniškem prometu (ZZelP) zavezana spremljati konkurenco na trgih železniških prevoznih storitev ter po uradni dolžnosti ukrepati, če ugotovi kršitve svobodne konkurence ali kršitve predpisov glede določanja vlakovnih poti in uporabnine.

Temeljno načelo politike Evropske Unije je oblikovanje enotnega evropskega trga. Trajnostni razvoj prometnega omrežja Evropske Unije je predpogoj za uresničitev tega cilja. Zato so države članice začele z izvajanjem ukrepov za postopno odpiranje trga storitev tudi na področju železniškega prometa za čezmejno konkurenco.

Trg storitev v železniškem prometu za čezmejno konkurenco se je začel odpirati v dveh korakih. Do 1. januarja 2006 so prevozniki iz držav članic EU pod enakimi in pravičnimi pogoji pridobili pravico dostopa na železniško infrastrukturo posamezne države članice Evropske Unije za opravljanje storitev v mednarodnem prevozu blaga. S 1. januarjem 2007 je bila v vseh državah članicah EU ta pravica razširjena na opravljanje vseh vrst

storitev v železniškem prevozu blaga. V drugem koraku se je začel odpirati tudi trg storitev na področju prevoza potnikov v železniškem prometu. Do 1. januarja 2010 so prevozniki v potniškem železniškem prometu iz držav članic EU pridobili pravico dostopa na železniško infrastrukturo za opravljanje storitev v mednarodnem prevozu potnikov.

Trg storitev v železniškem prometu za čezmejno konkurenco je bil v Sloveniji dejansko vzpostavljen v začetku leta 2009, ko je poleg nacionalnega prevoznika v železniškem tovornem prometu z izvajanjem prevoza blaga na JŽI začel prevoznik Rail Cargo Austria, AG.

V letu 2011 so storitve v železniškem tovornem prometu na JŽI opravljali trije prevozniki:

- Slovenske železnice – Tovorni promet, d.o.o.;
- Rail Cargo Austria AG in
- Adria Transport, d.o.o.

Licenco prevoznika v železniškem tovornem prometu in varnostno spričevalo za izvajanje storitev na območju postaje Koper tovorna ima tudi prevoznik Luka Koper, d.d..

Storitve v mednarodnem ter notranjem in čezmejnemu regijskemu železniškemu potniškemu prometu na JŽI izvaja le nacionalni prevoznik, Slovenske železnice – Potniški promet, d.o.o..

V letu 2011 je bilo na območju javne železniške infrastrukture Republike Slovenije prepeljanih 18,59 milijonov ton blaga, pri čemer so prevozniki opravili skupno 4,13 milijarde neto tonskih kilometrov.

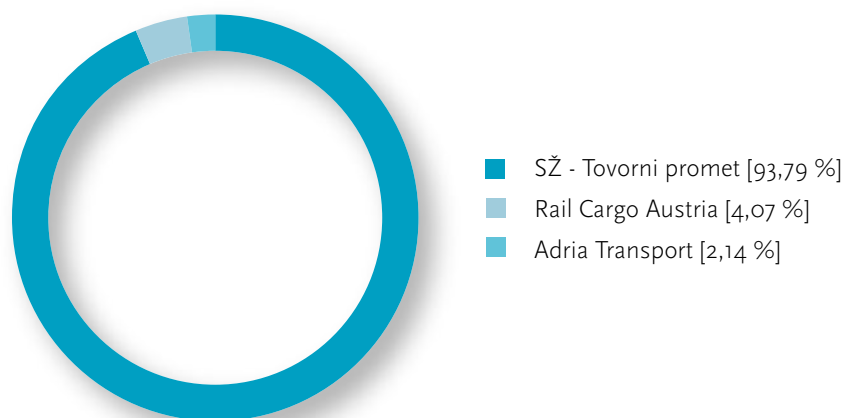
Slika 44: Obseg prepeljanega blaga v letu 2011

Opravljen delo na JŽI RS v letu 2011 [neto tonski km]				
	SŽ-Tovorni promet	Rail Cargo Austria	Adria Transport	Skupaj
Mednarodni promet	3.645.597.542	168.022.000	88.040.387	3.901.659.929
Notranji promet	223.607.175	-	245.410	223.852.585
Skupaj	3.869.204.717	168.022.000	88.285.797	4.125.512.514

Vir: APEK, 2011

V primerjavi z letom 2010 se je obseg opravljenega dela na območju javne železniške infrastrukture Republike Slovenije povečal za 5,46 odstotka, kar gre pripisati predvsem povečanju pretovora blaga v koprskem pristanišču.

Slika 45: Tržni deleži prevoznikov v tovarnem prometu v %

Vir: APEK, 2011

7.2 Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznikov v tovarnem prometu

Na podlagi opravljenih analiz za področje tovarnega prometa je bilo v preteklosti zaznati velik delež nerealiziranih ali odpovedanih dodeljenih vlakovnih poti (tudi preko 50 %), pri čemer so prevozniki (oziroma prosilci za vlakovne poti) v železniškem tovarnem prometu v rednem postopku naročali večje število vlakovnih poti od dejansko potrebnih. Zato se je kazalo izkrivljeno

stanje zasedenosti razpoložljivih infrastrukturnih kapacitet, zlasti na glavnih in najbolj obremenjenih trasah. Takšno izkrivljeno stanje je navidezno zmanjševalo število prostih (kataloških) tras, ki naj bi bile trenutnim in novim potencialnim prevoznikom na razpolago za dodelitev po ad-hoc postopku (dodelitev tras za določen namen). S tem se je zmanjševala konkurenčnost upravljavca JŽI, da bi na JŽI pritegnil nove potencialne prevoznike ter jim ponudil dejansko razpoložljive infra-

strukturne kapacitete. Veliko število odpovedi dodeljenih vlakovnih poti v železniškem tovornem prometu so predstavniki prevoznikov opravičevali z dejstvom, da se je zaradi gospodarske krize zmanjšalo povpraševanje po storitvah prevoza blaga po železnici.

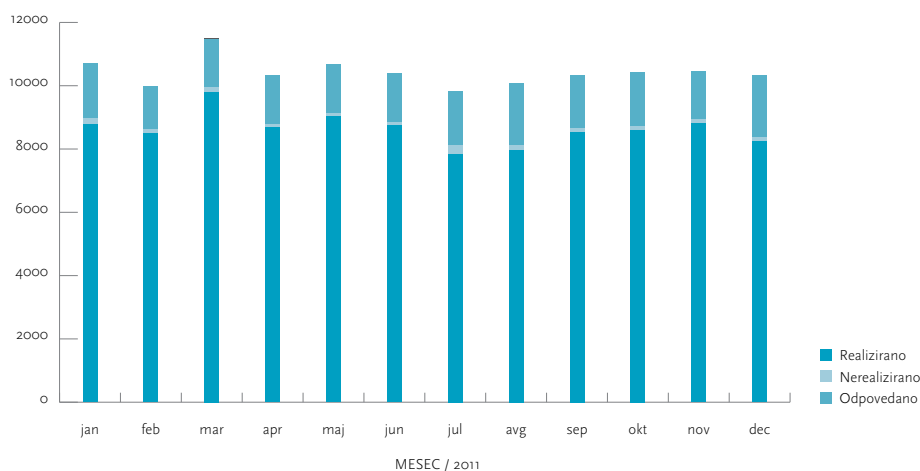
Na problem velikega deleža nerealiziranih in odpovedanih vlakovnih poti v železniškem tovornem prometu je bila opozorjena Javna agencija za železniški promet RS (JAŽP), ki je pristojna za dodeljevanje vlakovnih poti. Obenem je bila pozvana, da skupaj z upravljavcem JŽI (SŽ – In-

frastruktura) prouči vzroke za takšno stanje in sprejme ustrezne ukrepe za izboljšanje dejanske izkoriščenosti JŽI.

7.2.1 Prevoznik Slovenske železnice – Tovorni promet d.o.o.

Prevozniku SŽ - Tovorni promet je bilo v letu 2011 dodeljenih 125.046 vlakovnih poti, od tega 73.208 po rednem postopku in 51.838 po ad-hoc postopku. Število dodeljenih vlakovnih poti prevozniku SŽ – Tovorni promet se je v letu 2011 v primerjavi s prejšnjim letom povečalo za 902 vlakovni poti.

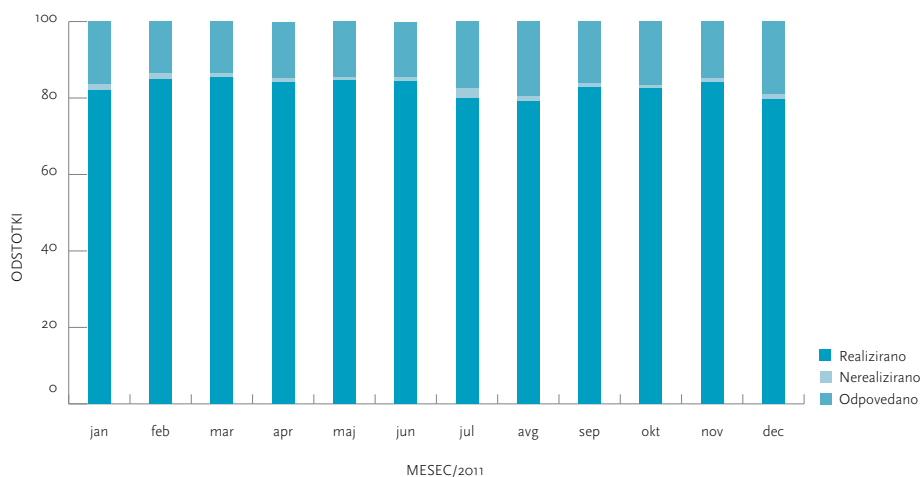
Slika 46: Število dodeljenih vlakovnih poti prevozniku SŽ-Tovorni promet v letu 2011

Vir: APEK, 2011

Pri analizi realizacije dodeljenih vlakovnih poti je bilo ugotovljeno, da je omenjeni prevoznik zmanjšal število nerealiziranih vlakovnih poti (-6.547) in hkrati povečal število odpovedanih vlakovnih poti (+3.153). V letu 2011 je opaziti tudi veliko povečanje števila dodeljenih vlakovnih poti po ad-hoc postopku, ki se je v primerjavi z letom 2010 povečalo za 9.141.

Slika 47: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika SŽ-Tovorni promet v letu 2011

Vir: APEK, 2011

7.2.2 Prevoznik Rail Cargo Austria AG

Prevozniku Rail Cargo Austria AG je bilo v letu 2011 dodeljenih skupno 3.362 vlakovnih poti. V primerjavi z letom 2010 se je število dodeljenih vlakovnih poti temu prevozniku zmanjšalo za 1.287. Kljub zmanjšanju števila dodeljenih vlakovnih poti je bilo ugotovljeno, da se je prevozniku Rail Cargo Austria (v nadaljevanju RCA) povečalo število realiziranih vlakovnih poti in sicer za 691, ob tem pa zmanjšalo število nerealiziranih (-24) ter odpovedanih (-1.954) vlakovnih poti.

Slika 48: Število dodeljenih vlakovnih poti prevozniku RCA v letu 2011

Vir: APEK, 2011

V primerjavi z letom 2010, ko je prevoznik RCA veliko število odpovedi opravičeval z odpovedmi kupcev, je v letu 2011 opaziti velik upad števila odpovedi vlakovnih poti, kar pomeni, da je prevoznik naročanje vlakovnih poti po rednem postopku bolj prilagodil dejanskim potrebam. Kljub temu pa predstavlja število odpovedanih vlakovnih poti še vedno 39 odstotni delež vseh dodeljenih vlakovnih poti temu prevozniku.

Slika 49: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika RCA v letu 2011

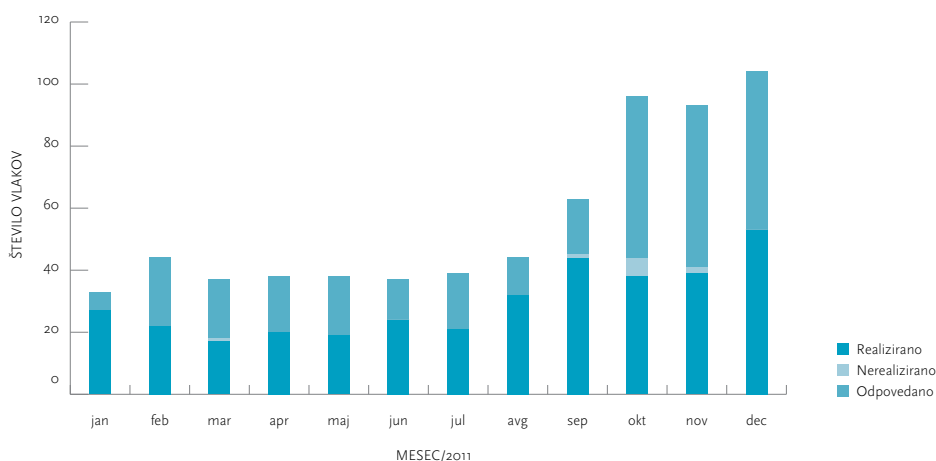

Vir: APEK, 2011

7.2.3 Prevoznik Adria Transport d.o.o.

Prevozniku Adria Transport je bilo v letu 2011 dodeljenih skupno 666 vlakovnih poti, od tega 504 vlakovne poti po rednem postopku in 162 po ad-hoc postopku. Prevoznik Adria Transport je storitve prevoza blaga po železnici z lastnimi vlečnimi vozili pričel opravljati v decembru 2010. Pred tem mu je storitve vleke vlakov opravljal nacionalni prevoznik SŽ-Tovorni promet. Glede na to, da so bili podatki o številu dodeljenih vlakovnih poti družbi Adria Transport, ki se je v preteklem obdobju pojavljal kot prosilec in ne kot prevoznik, vključeni v podatke prevoznika SŽ-Tovorni promet, primerjava števila dodeljenih vlakovnih poti z letom 2010 ni mogoča.

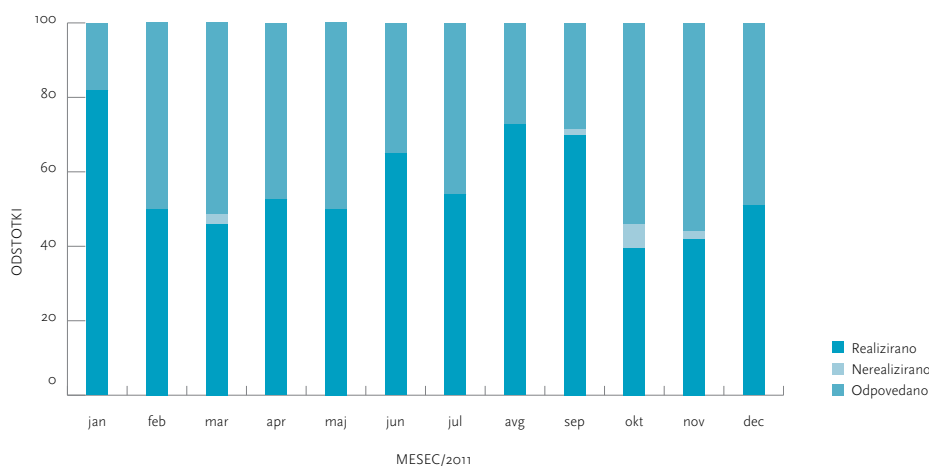
Slika 50: Število dodeljenih vlakovnih poti prevozniku Adria Transport v letu 2011

Vir: APEK, 2011

Pri analizi realizacije dodeljenih vlakovnih poti prevozniku Adria Transport je bilo ugotovljeno, da je prevoznik, od skupno dodeljenih 666 odpovedal kar 300 vlakovnih poti, kar predstavlja 45 odstotni delež. Največje število vlakovnih poti je prevoznik odpovedal v zadnjem tromesečju leta 2011.

Slika 51: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevozniku Adria Transport v letu 2011

Vir: APEK, 2011

7.3 Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika v potniškem prometu

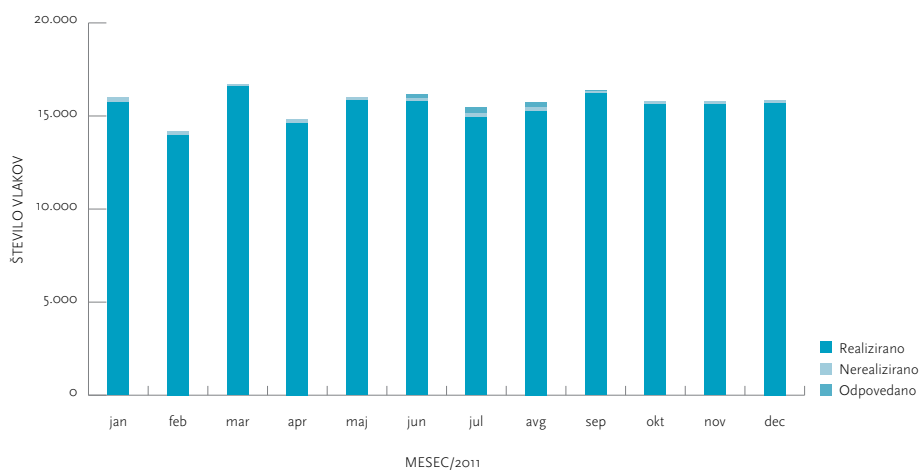
Za razliko od železniškega tovarnega prometa, kjer se pojavlja velik delež nerealiziranih in odpovedanih vlakovnih poti, analize realizacije dodeljenih vlakovnih poti v železniškem potniškem prometu kažejo občutno boljše stanje. Delež nerealiziranih in odpovedanih vlakovnih poti v celotnem obdobju spremljanja (od januarja 2009) ni presegel dveh odstotkov. Glavni razlog za nizek delež nerealiziranih in odpovedanih vlakovnih je v dejstvu, da se storitve prevoza potnikov v največjem obsegu opravljajo v okviru izvajanja obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu. S tem namenom so bile vlakovne poti prevozniku dodeljene po rednem postopku. V bistveno manjšem deležu, kot v železniškem to-

vornem prometu, se v železniškem potniškem prometu vlakovne poti dodeljujejo po ad-hoc postopku. V tem primeru gre pretežno za izvajanje komercialnih voženj (npr. agencijski vlaki).

7.3.1 Prevoznik Slovenske železnice – Potniški promet d.o.o.

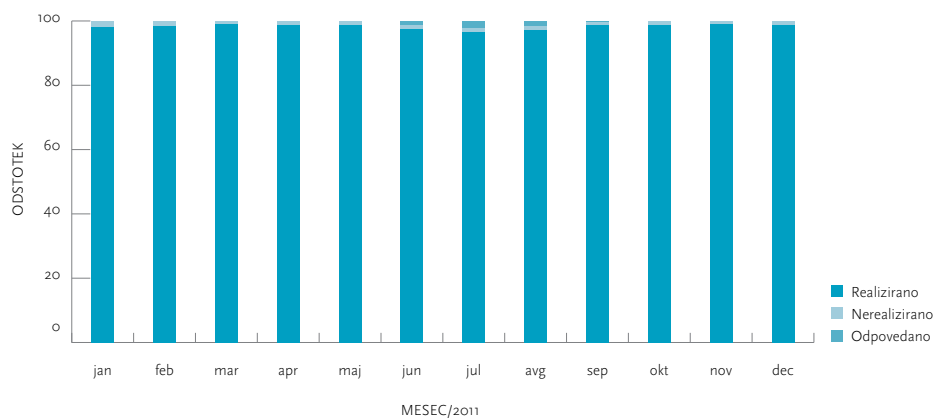
Edinemu prevozniku v železniškem potniškem prometu, Slovenskim železnicam – Potniški promet, je bilo v letu 2011 dodeljenih skupno 189.031 vlakovnih poti, od tega 180.663 po rednem postopku in 8.368 po ad-hoc postopku. V primerjavi z letom 2010 se je skupno število dodeljenih vlakovnih poti prevozniku v potniškem prometu povečalo za 5.807, pri čemer se je povečalo tudi število nerealiziranih (+211) in odpovedanih (+518) vlakovnih poti.

Slika 52: Število dodeljenih vlakovnih poti prevozniku SŽ – Potniški promet v letu 2011

Vir: APEK, 2011

Slika 53: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika SŽ – Potniški promet v letu 2011

Vir: APEK, 2011

7.4 Uporabnina za dostop na javno železniško infrastrukturo

Prevozniki v železniškem prometu so zavezani plačevati uporabnino za dostop na javno železniško infrastrukturo. Regulator pa je dolžan zagotoviti, da so uporabnine določene v skladu z veljavnimi predpisi in nediskriminatorne do vseh prevoznikov. Z rednim mesečnim pregledom zaračunanih uporabnin posameznim prevoznikom regulator zagotavlja enakopravno zaračunavanje uporabnin vsem prevoznikom v železniškem prometu.

Določitev uporabnine je - v skladu z določili Zakona o železniškem prometu - v pristojnosti Javne agencije za železniški promet RS (JAŽP). Ker sedanja metodologija določitve uporabnine po mnenju Evropske komisije ne temelji na neposrednih stroških, ki nastanejo z uporabo JŽI, je JAŽP že v letu 2010 pristopila k izdelavi nove metodologije ter v letu 2011 začela z vzporednimi testnimi izračuni. Agencija aktivno sodeluje pri uvajanju nove metodologije.

V letu 2011 prevozniki v železniškem prometu regulatorju niso podali nobene pritožbe, ki bi se nanašala na določanje in zaračunavanje uporabnine.

7.5 Ureditveni ukrepi

Prevozniki in prosilci za vlakovne poti imajo pravico vložiti pritožbo pri agenciji, če menijo, da so nepravilno obravnavani, diskriminirani ali kako drugače oškodovani, še zlasti proti odločitvam upravljavca in prevoznika v železniškem prometu. Hkrati pa je agencija dolžna ukrepati po uradni dolžnosti, če ugotovi, da je bila kršena svobodna konkurenca ali če so bili kršeni predpisi glede določanja vlakovnih poti in uporabnine.

V letu 2011 je agencija prejela tri pritožbe prevoznika Rail Cargo Austria AG zoper odločitve oziroma ravnanja upravljavca JŽI. V vseh primerih

je ugotovila, da so bile pritožbe prevoznika ne-utemeljene. V dveh zadevah je prevoznik zoper odločitev agencija sprožil upravni spor. Upravno sodišče je v eni zadevi že odločilo (tožbo zavr-glo), v drugi zadevi pa je tožba še v obravnavi.

Agencija je v letu 2011 po uradni dolžnosti ukre-pala le zoper odločitve ali dejanja upravljavca JŽI. V prvi zadevi je bilo ugotovljeno, da je upravlja-vec JŽI vse prevoznike enakopravno obravnaval pri povračilu stroškov zaradi ovir v prometu. V drugi zadevi je bil odpravljen akt upravljavca JŽI o določitvi izvajalca ranžiranja na postajah s stalno premikalno skupino. V tretji zadevi je bilo upra-vljavcu naloženo, da vsem prevoznikom v žele-zniškem tovornem prometu zagotovi enakopra-ven dostop do industrijskega tira. V četrti zadevi pa je bilo upravljavcu JŽI naloženo, da Program omrežja RS 2012 v poglavju o opredelitvi tovornih postaj kot ranžirnih postaj uskladi z določili Pro-metnega pravilnika.

Delovanje agencije v letu 2011 pa ni bilo usmer-jeno samo v odločanje o pritožbah ali ukrepanje po uradni dolžnosti. S prevozniki, upravljavcem JŽI ter JAŽP (kot dodeljevalnim in varnostnim or-ganom) je bilo v letu 2011 organiziranih več se-stankov, na katerih so se iskale skupne rešitve za probleme, ki so se pojavili pri izvajanju storitev, predvsem v železniškem tovornem prometu.

REŠEVANJE SPOROV IN PRITOŽB

Agencija je na podlagi določb Zakona o elektronskih komunikacijah (ZEKom) in Zakona o poštnih storitvah (ZPSto-2) pristojna za reševanje sporov na področju elektronskih komunikacij in poštnih storitev v Republiki Sloveniji.

8.1 Spori na področju elektronskih komunikacij

Agencija rešuje spore med subjekti na trgu elektronskih komunikacij. Do sporov prihaja tako med uporabniki in operaterji, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja oziroma storitve, kakor tudi med operaterji samimi. Zakon v 129. členu loči:

- spore med fizičnimi in pravnimi osebami, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja oziroma storitve, in uporabniki njihovih storitev (uporabniški spori);
- spore med fizičnimi in pravnimi osebami, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja oziroma storitve (medoperaterski spori).

Ne glede na to za kakšno vrsto spora gre, je agencija pri njihovem reševanju vezana na določila ZEKom ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov. Po prejemu predloga za rešitev spora si agencija prizadeva spor rešiti najprej z uvedbo posredovalnega postopka, katerega namen je, da se stranki medsebojno poravnata s sporazumom. V posredovalnem postopku, ki je zaupne narave, ima agencija vlogo posrednika. Če do sporazuma ne pride, agencija odloči o sporu z odločbo, ki jo izda ob uporabi določb Zakona o splošnem upravnem postopku.

Instrukcijski rok, v katerem je agencija dolžna

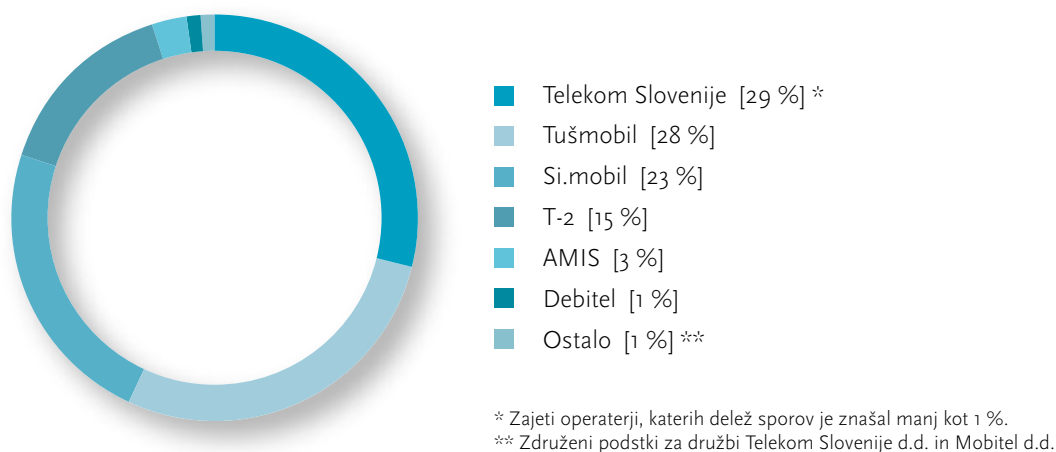
odločiti o zadevi, znaša v primeru medoperaterskega spora 4 mesece, v primeru uporabniškega spora pa 2 meseca od prejema popolne vloge.

Reševanje spora pred agencijo ne posega v morebitno sodno pristojnost, kar pomeni, da lahko stranke v zvezi s spornim razmerjem vedno vložijo tožbo pred pristojnim sodiščem. Če katerakoli stranka med postopkom reševanja spora pred agencijo o isti zadevi začne pravdo pred pristojnim sodiščem, se postopek reševanja spora pred agencijo ustavi.

8.1.1 Uporabniški spori

Ena temeljnih nalog agencije je varovanje interesov končnih uporabnikov elektronskih komunikacij. V tem oziru je njena zakonska dolžnost, da poskrbi za visoko raven varstva potrošnikov, predvsem z zagotavljanjem preprostih, učinkovitih in cenovno dostopnih postopkov reševanja sporov z razmerjih z operaterji oziroma izvajalci storitev. Tako ima vsak končni uporabnik pravico, da izrazi svoje nestrinjanje z ravnanjem operaterja glede dostopa do storitev ali njihovega zaračunavanja. Reklamacijski postopek mora sprožiti pred operaterjem v 15 dneh od dneva ko je izvedel za sporno ravnanje. Če operater reklamaciji ne ugodí ali se nanjo sploh ne odzove, lahko končni uporabnik sproži spor pred agencijo.

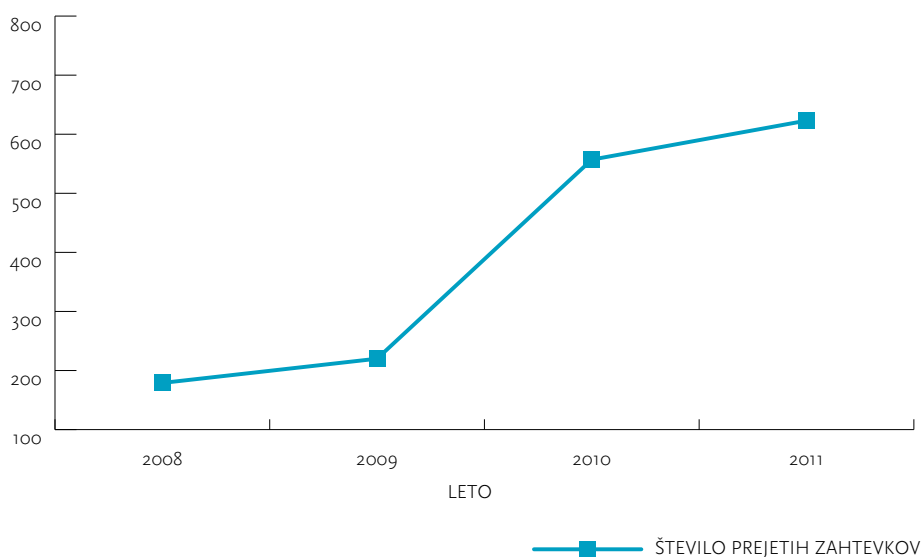
Slika 54: Delež uporabniških sporov po operaterjih v letu 2011

Vir: APEK, 2011

Agencija je skupaj prejela skupaj 841 vlog končnih uporabnikov, pri čemer je 623 vlagateljev zahtevalo uvedbo postopka reševanja spora z operaterjem oziroma ponudnikom komunikacijskih storitev. V preostalih primerih pa so se končni uporabniki na agencijo obrnili zgolj s prošnjo, naj jim posreduje določne podatke ali pa so prosili za kratko pojasnilo nastale situacije. V letu 2011 je bilo teh vlog 218, agencija pa je nanje odgovorila v predpisanem roku.

Slika 55: Število prejetih zahtevkov za rešitev spora z operaterjem od leta 2008 do 2011

Vir: APEK, 2011

Kot je razvidno, se trend naraščanja sporov nadaljuje, kljub vsemu pa porast zadev ni tako skokovita, kot je bila v letu 2010.

Poleg prejetih 623 zadev je agencija v letu 2011 nadaljevala z reševanjem 119 sporov, ki so bili začeti ob koncu leta 2010, en postopek pa je morala ponoviti v skladu s sodbo Upravnega sodišča. Skupno število uporabniških sporov, ki jih je agencija reševala v letu 2011 je tako v obsegalo 743 zadev. Od tega je bilo rešenih 612 sporov, z reševanjem 131 sporov pa bo agencija nadaljevala v letu 2012.

Slika 56: Delež zadev glede na način rešitve

Vir: APEK, 2011

Iz grafičnega prikaza izhaja visoka uspešnost agencije v posredovalnih postopkih, saj je kar v 54 % dosegla, da sta se operater in končni uporabnik sporazumno dogovorila o rešitvi spora, čemur je nato sledil sklep o ustavitvi postopka (333 zadev). V preostalih zadevah je agencija o zahtevkih odločila z odločbo in predlagatelju bodisi ugodila (31 zadev) ali njegov zahtevek zavrnila (115 zadev) oziroma vlogo zavrgla s sklepom kot prepozno ali kot nedovoljeno (101 zadeva).

Od 612 sporov, ki jih je agencija rešila v letu 2011, jih je bilo 76 % rešenih znotraj dvomesečnega instruksijskega roka, v 24 % pa je bil ta rok prekoračen.

Po vsebinski plati pregled obravnavanih zadev pokaže, da so v letu 2011 prevladovali spori, povezani z uporabo storitev v omrežju operaterjev iz držav, ki niso članice Evropske unije. V okviru teh

sporov je potrebno posebej izpostaviti storitev prenosa podatkov, pri kateri slovenski operaterji niso omejevali porabe storitev ali pa so uporabnike obveščali o prekomerni porabi šele ob zelo visokih zneskih. Glede na dejstvo, da je do porabe teh storitev prihajalo večinoma v času poletnih dopustov, bo agencija v letu 2012 izvedla določene aktivnosti, s katerimi bo poskušala preprečiti uporabo neželenih storitev.

Poleg omenjenih sporov je agencija zaznala tudi povečano število sporov v zvezi z neželenimi prenosimi podatkov v domačem omrežju, ki so nastali bodisi kot posledica nevednosti uporabe terminalske opreme bodisi kot posledica ponudbe novih storitev. Agencija je z učinkovitim posredovanjem dosegla, da se je večina sporov rešila sporazumno, kar kaže na to, da imajo operaterji oziroma ponudniki storitev v Sloveniji posluh tudi za tovrstne težave končnih uporabnikov.

V letu 2011 je bilo zabeleženo povečano število sporov, ki se nanašajo na storitve zabavnih vsebin, ki jih običajno ponujajo podjetja, ki niso operaterji elektronskih komunikacij. Porast zadev kaže na to, da so uporabniki telekomunikacijskih storitev še vedno premalo osveščeni glede načina uporabe teh storitev, predvsem pa glede njihove cene. Agencija je v zvezi s tem v preteklosti aktivno sodelovala s Tržnim inšpektoratom, sodelovanje pa bo nadaljevala tudi v letu 2012, ko bo organizirala delavnico na temo varstva potrošnikov.

Po pričakovanju je bil v letu 2011 zabeležen upad števila zadev, ki se nanašajo na spore med končnimi uporabniki in izvajalcem univerzalnih storitev. V tovrstnih primerih gre za spore, povezane z (ne)zagotavljanja univerzalne storitve, ko izvajalec končnemu uporabniku ne zagotovi priklopa na javno telefonsko omrežje in dostopa do javno dostopnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji. Upadanje števila sporov bi lahko kazalo na to, da je univerzalna storitev končnim uporabnikom v veliki večini že zagotovljena, hkrati pa upad lahko razlagamo tudi z dejstvom, da se prebivalstvo odloča tudi za drugačne načine dostopa do komunikacijskih storitev (npr. mobilna telefonija in mobilni internet, širokopasovni dostop preko optičnega ali kabelskega omrežja). Vse spore v zvezi z zagotavljanjem univerzalne storitve je agencija rešila v korist končnim uporabnikom, izvajalec univerzalne storitve pa je storitev na podlagi odločbe agencije tudi zagotovil.

V letu 2011 je bilo zoper odločitve agencije, izdane v postopku reševanja uporabniških sporov s področja elektronskih komunikacij, na Upravno sodišče Republike Slovenije vloženi 5 tožb.

8.1.2 Medoperaterski spori

Zakon o elektronskih komunikacijah predpostavlja, da operaterji medsebojna poslovna razmerja na trgu urejajo sami. Operaterji imajo tako dol-

žnost, da se v dobri veri pogajajo o tehničnih in komercialnih vprašanjih operaterskega dostopa oziroma medomrežnega povezovanja. Šele če do dogovora med njimi ne pride, ima vsak operater pravico pred agencijo zahtevati razrešitev nastalega spora. Agencija je pristojna, da z določbo uredi le tista vprašanja medomrežnega povezovanja oziroma operaterskega dostopa, glede katerih ni mogoče doseči soglasja med strankami in ki niso v nasprotju z ZEKom. V takem primeru v sporu odloči agencija odloči upošteva postopek iz 129. člena ZEKom.

V letu 2011 je agencija prejela en predlog za rešitev spora, poleg tega pa je rešila še dva medoperaterska spora, ki sta bila začeta v letu 2010.

V postopku v zvezi s pogoji operaterskega dostopa do mobilnega omrežja in posredovanjem klicev za ponudnike storitev/preprodajalce je agencija izdala sklep o delni ustavitvi in delnem zavrženju, saj sta se stranki sporazumeli o vseh veleprodajnih pogojih dostopa do omrežja operaterja, proti kateremu je bil postopek uveden, in sicer za obdobje od dne 01.01.2010 naprej. Za obdobje pred navedenim datumom pa je agencija zahtevek zavrгла, saj je ugotovila, da v zvezi s tem že poteka postopek nadzora nad izvajanjem regulatornih obveznosti enega od operaterjev.

Medoperaterski spor, ki se je nanašal na izvajanje dostopa do univerzalne imeniške službe, je agencija s sklepom ustavila, saj je operater, ki je predlog za rešitev spora vložil, slednjega v celoti umaknil.

V postopku, ki je bil začel v letu 2011 in se je nanašal na zavračanje vzpostavitve povezave med sistemom pritožnika in sistemom stranke, proti kateri je bil spor uveden, pa je agencija ugotovila, da stranka, proti kateri je bil postopek uveden, po določbah ZEKom ni operater oziroma ne za-

gotavlja elektronskih komunikacijskih omrežij oziroma storitev in tako tudi ni vpisana v ustrezne evidence agencije. Na podlagi navedenega je agencija s sklepom zahtevk predlagatelja zavrgla, saj v takem primeru nima pristojnosti ne pravne podlage, da bi uvedla postopek reševanja medoperaterskega spora.

V letu 2011 sta bili zoper odločitve agencije, izdane v postopkih reševanja medoperaterskih sporov s področja elektronskih komunikacij, na Upravno sodišče Republike Slovenije vloženi dve tožbi.

8.2 Spori na področju poštних storitev

Ena od nalog agencije je tudi varstvo pravic uporabnikov na trgu poštних storitev. Agencija rešuje spore med udeleženci v poštni dejavnosti, če se spori nanašajo na pravice in obveznosti, ki jih določa ZPSto-2 ali na njegovi podlagi izdani predpisi oziroma splošni akti. Podobno kot na področju elektronskih komunikacij, tudi na področju poštne dejavnosti prihaja do sporov med uporabniki in izvajalci poštних storitev, kakor tudi med izvajalci samimi.

Agencija skuša spor rešiti najprej z uvedbo posredovalnega postopka, katerega namen je, da se stranki medsebojno poravnata s sporazumom. V tem postopku ima agencija vlogo posrednika in vodi postopke tako, da upošteva načela nepristranskosti, enakosti, pravičnosti in zaupnosti ter varstvo pravic uporabnikov. V kolikor do sporazuma med sprotimi stranmi ne pride, agencija na predlog katerekoli strani ali po uradni dolžnosti nadaljuje postopek reševanja spora in o sporu odloči z odločbo.

Instrukcijski rok, v katerem je agencija dolžna odločiti o zadevi, je 4 mesece od uvedbe posredovalnega postopka.

V letu 2011 sta bili zoper odločitve agencije, iz-

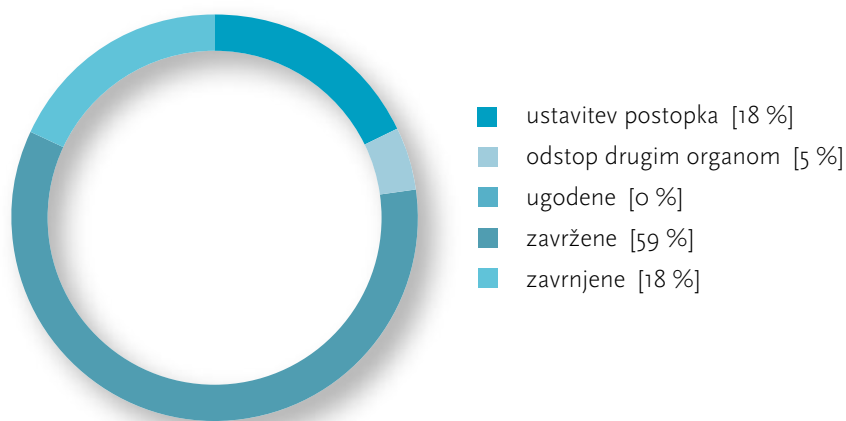
dane v postopkih reševanja uporabniških sporov s področja poštних storitev, na Upravno sodišče Republike Slovenije vloženi dve tožbi.

8.2.1 Spori med uporabniki in izvajalci poštних storitev

Vsak uporabnik poštних storitev ima pravico pri izvajalcu poštних storitev vložiti reklamacijo v roku treh mesecev po oddaji poštne pošiljke zaradi izgube, poškodbe, kraje ali izropanja, preoračitve roka prenosa ter neizvedene, nepopolno in napačno izvedene poštne storitve. Če izvajalec poštних storitev reklamaciji ne ugotovi, ali se nanjo sploh ne odzove, lahko uporabnik poštних storitev sproži spor pred agencijo.

Agencija je v letu 2011 prejela 21 vlog uporabnikov poštних storitev, dva postopka pa je morala ponoviti v skladu s sodbo Upravnega sodišča Republike Slovenije. Tako je v letu 2011 skupaj reševala 23 sporov, pri čemer jih je 22 rešila, ena zadeva pa je bila prenesena v leto 2012. Od tega je agencija v 4 primerih dosegla sporazum med sprotima strankama in postopek ustavila, v ostalih primerih pa je o zahtevku predlagatelja odločila v upravnem postopku. Štiri zahtevke je zavrnila, 13 predlogov zavrgla, enega pa odstopila v reševanje pristojnemu organu. Vseh 22 sporov je bilo rešenih znotraj štirimesečnega instrukcijskega roka.

Slika 57: Delež zadev glede na način rešitve

Vir: APEK, 2011

Razlog za veliko število zavrženih zahtevkov v letu 2011 je iskati v sodni praksi Upravnega sodišča Republike Slovenije. To je namreč v več primerih ugodilo tožbi izvajalca poštne storitve, ki je ugovarjal, da agencija ne more reševati sporov, povezanih z odškodninami za izgubljeno ali poškodovano pošto pošiljko. Sodišče je odločilo, da je agencija s tem, ko rešuje spor, ki se je delno že rešil v reklamacijskem postopku pred izvajalcem poštne storitve, presegla okvir svoje stvarne

pristojnosti, določen v 51. členu ZPSto-2. V skladu z vzpostavljeno upravno-sodno prakso bo zato agencija tovrstne predloge uporabnikov morala tudi v prihodnje zavreči.

8.2.2 Spori med izvajalci poštних storitev

V letu 2011 agencija s strani izvajalcev poštних storitev ni prejela nobene zahteve za razrešitev spora.

ZAŠČITA KONČNIH UPORABNIKOV

9.1 Izvajanje Uredbe o gostovanju

Agencija vseskozi spremlja, ali slovenski mobilni operaterji izvajajo Uredbo o mednarodnem gostovanju v javnih mobilnih telefonskih omrežjih znotraj EU¹². Na podlagi spremembe uredbe, ki je začela veljati sredi leta 2009, se je s 1. julijem 2011 najvišja cena za odhodne klice znižala iz 0,39 € na 0,35 € na minuto brez DDV. Najvišja cena za dohodne klice se je znižala iz 0,15 € na 0,11 € na minuto brez DDV. Sprememba uredbe je uvedla zaračunavanje klicev na podlagi sekundnega intervala, pri čemer je lahko za odhodne klice uporabljeno začetno najkrajše obdobje zaračunavanja, ki ne presega 30 sekund. Cena za poslano SMS sporočilo ostaja omejena na največ 0,11 € brez DDV, medtem ko se sprejeto sporočilo ne zaračuna. Od 1. julija 2010 dalje pa še vedno velja, da se ne sme zaračunati sprejem SMS obvestila o prejetem glasovnem sporočilu.

Dodatno sprememba uredbe omejuje tudi največjo veleprodajno ceno podatkovnih storitev, ki se je s 1. julijem 2011 iz 0,80 € na megabajt prenesenih podatkov brez DDV znižala na 0,50 €. Pričakuje se, da bo omejitev veleprodajne cene podatkovnih storitev vplivala na znižanje maloprodajnih cen, ki jih operaterji zaračunajo uporabnikom, saj maloprodajnih cen prenosa podatkov v gostovanju uredba neposredno ne določa. Za zaščito končnih uporabnikov pred previsokimi zneski zaradi uporabe podatkovnih storitev so bili operaterji obvezani do 1. marca 2010 ponuditi možnost uporabe brezplačnega zaščitnega mehanizma s privzeto finančno mejo, ki ne presega 50 € neporavnanih mesečnih obveznosti brez DDV, oz. ustrezno količinsko mejo, s 1. julijem

2010 pa privzeto mejo vključiti vsem uporabnikom, ki se niso odločili za drugo mejo operaterja. Hkrati morajo biti uporabniki ustrezno obveščeni, ko poraba podatkovnih storitev doseže 80 % vnaprej dogovorjene finančne oz. količinske meje. Sprememba uredbe se predvidoma izteče v začetku druge polovice leta 2012.

9.2 Enotna evropska številka za klice v sili »112«

Številka »112« je enotna evropska številka za klice v sili. To pomeni, da lahko prebivalci v katerikoli državi članici Evropske unije v primeru nesreče ali drugih dogodkov brezplačno pokličejo na številko »112«. Da bi povečali prepoznavnost številke in osveščenost širše javnosti, je agencija v letu 2011 na svoji spletni strani objavila predstavitev enotne telefonske številke 112 in ob tej priložnosti pozvala in opozorila operaterje, da morajo obveščati svoje uporabnike v splošnih pogojih, na spletnih straneh in ob mesečnih računih, da v primeru nedelovanja ali motenega delovanja električnega omrežja, internetnega priključka, terminalske opreme, uporaba telefonskih storitev, vključno s klici na številke za klice v sili »112«, »113«, ni možna. Hkrati morajo operaterji uporabnike obveščati, da si dostopnost storitev ob izpadu javnega električnega omrežja lahko zagotovijo sami, z uporabo sistema za brezprekinitveno napajanje (UPS) omrežnih elementov in terminalske opreme. Pri reševanju življenj sta ustrezna obveščenost in večja ozaveščenost vseh prebivalcev o enotni evropski telefonski številki za klice v sili »112« izjemnega pomena. Agencija preverja podatke o kakovosti enotne evropske številke za klice v sili dvakrat letno in poroča Odboru za komunikacije pri Evropski komisiji.

¹²<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:167:0012:0023:SL:PDF>

9.3 Številke za storitve z družbeno vrednostjo »116 xxx«

Po priporočilih Evropske komisije glede števil skrajšanega izbiranja iz območja 116QRT, ki so namenjene dostopu do storitev z družbeno vrednostjo, je agencija že v začetku meseca junija 2011 objavila javni poziv za pridobitev mnenj zainteresirane javnosti glede dodelitve treh števil skrajšanega izbiranja iz tega območja. V roku je agencija prejela odgovor Zveze prijateljev mladine Slovenije, ki je žela pridobiti evropsko kratko številko 116111. Ta številka je namenjena storitvi »telefon za otroke v stiski«. Ker je interesen izpolnjeval pogoje, mu je agencija v upravnem postopku izdala odločbo o dodelitvi številke.

Številke skrajšanega izbiranja iz območja 116QRT so namenjene dostopu do storitev z družbeno vrednostjo. To so storitve, ki izpolnjujejo posebno družbeno potrebo, zlasti tiste ki prispevajo k blaginji ali varnosti državljanov, ali posebnih skupin državljanov, ali pa si državljani z njo pomagajo v stiski in so po možnosti v pomoč obiskovalcem iz drugih držav. S tem se državljanom držav članic, vključno s popotniki in invalidi, omogoči dostop do nekaterih storitev z družbeno vrednostjo prek istih prepoznavnih števil v vseh državah članicah.

Seznam števil, ki so v EU rezervirane za usklajene storitve z družbeno vrednostjo, vsebuje sledeče številke:

- ① 116 000 – dežurni telefon za pogrešane otroke (v Sloveniji je ta številka dodeljena Zavodu 116);
- ① 116 006 – telefon za pomoč žrtvam kaznivih dejanj;
- ① 116 111 – telefon za otroke v stiski (v Sloveniji je ta številka dodeljena Zvezi prijateljev mladine Slovenije);
- ① 116 117 – zdravstvena klicna služba za primere, ki niso smrtno nevarni;

- ① 116 123 – telefon za pomoč v duševni stiski (v Sloveniji je ta številka dodeljena Zvezi slovenskih društev svetovalcev za telefonsko pomoč v stiski).

Tako je agencija dodelila že tri številke skrajšanega izbiranja iz območja 116QRT in s tem uspešno sledi direktivam Evropske komisije.

9.4 Portali www.apek.si, www.komuniciraj.eu in <http://dvb-t.apek.si>

V letu 2011 je agencija v sodelovanju z zunanjimi izvajalci začela s prenavljanju spletnih strani www.apek.si in spletni portal www.komuniciraj.eu, ki bosta v novi obliki zagotavljala več vsebin in večje funkcionalnosti za končne uporabnike.

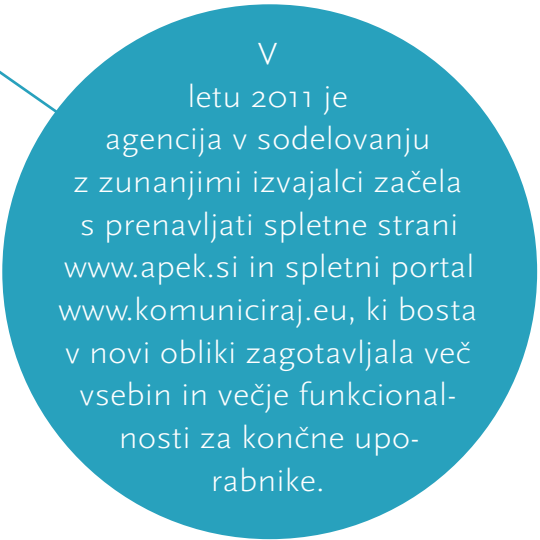
Na portalu www.komuniciraj.eu bodo uporabniki lahko izbirali in/ali primerjali ponudnike telekomunikacijskih storitev. Operaterji so bili konec leta že pozvani na testiranje portala ter vnašanje svojih podatkov za predstavitev končnim uporabnikom na portalu. Portal bo koristen tudi za same operaterje, saj bodo s spremljanjem konkurence lahko nadzorovali svojo ponudbo glede na konkurente. Dodatne zmožljivosti, ki jih bo portal imel, bodo končnim uporabnikom omogočale izmero hitrosti širokopasovnega dostopa in vpis dejanskega podatka na svoji lokaciji.

Agencija je v letu 2011 nadaljevala z urejanjem in dopolnjevanjem spletnega portala namenjenega digitalni prizemni televiziji DVB-T. Na portalu so informacije o prehodu na digitalno televizijsko oddajanje, napotki za nakup digitalnih sprejemnikov, stanja digitalnih multipleksov, informacije o oddajnikih in forum, kjer lahko zainteresirani dobijo oziroma nudijo pomoč pri sprejemu digitalnih signalov.

9.5 Klicni center (080 2735)

Pomoči končnim uporabnikom je namenjen tudi klicni center agencije. Klicatelji lahko vsak delov-

nik med 9. in 11. uro pokličejo brezplačno telefonsko številko, na kateri lahko dobijo strokovno svetovanje in pojasnila glede splošnih vprašanj o vseh področjih dela agencije ter postopkih reševanja sporov. Prav tako lahko dobijo pojasnila o konkretnem poteku postopka reševanja spora, ki ga strankam posreduje uradna oseba, ki ta spor vodi.

V letu 2011 je agencija v sodelovanju z zunanjimi izvajalci začela s prenavljati spletne strani www.apek.si in spletni portal www.komuniciraj.eu, ki bosta v novi obliki zagotavljala več vsebin in večje funkcionalnosti za končne uporabnike.

INSTITUCIONALNO UPRAVLJANJE

10.1 Normativna ureditev področij dela

Agencija aktivno sodeluje pri zakonskih spremembah in usklajitvah splošnih aktov s spremembami področne zakonodaje. Izdaja splošne akte za področja elektronskih komunikacij, pošte in elektronskih medijev, s katerimi se podrobneje urejajo vprašanja, določena z Zakonom o elektronskih komunikacijah (ZEKom), Zakonom o poštnih storitvah (ZPSto-1) in Zakonom o medijih (Zmed) ter z Zakonom o digitalni radiodifuziji (ZDRad).

V letu 2011 je agencija sodelovala pri nastajanju novela Zakona o elektronskih komunikacijah (ZEKom), Zakona o železniškem prometu (ZZelP) ter Zakona o medijih (ZMed). Podala je tudi pripombe na Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (ZAvMS), s katerim je bila novembra 2011 v slovenski pravni red vnešena Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah.

Pripravila in izdala je Splošni akt o spremembah splošnega akta o prenosljivosti števil, ki je začel veljati 12. Avgusta 2011, ter Splošni akt o spremembah in dopolnitvah splošnega akta o preglednosti in objavi informacij, ki velja od 31. Januarja 2012. V pripravi oz. postopkih sprejema pa so še naslednji splošni akti:

- Splošni akt o spremembah splošnega akta o načrtu oštevilčenja;
- Splošni akt o prigravitvi avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo;
- Splošni akt v zvezi z zaščito otrok in mladoletnikov (delovni naslov);
- Splošni akt v zvezi s promocijskim umeščanjem izdelkov, storitev in blagovnih znamk ter

sponzoriranjem (delovni naslov);

- Metodologija nadzorstva avdiovizualnih medijskih storitev in radijskih programov.

Poleg tega je agencija izdala dve priporočili. S Priporočilom o cenovni dostopnosti univerzalne storitve, ki je začelo veljati 7. maja 2011, želi doseči večjo dostopnost univerzalne storitve za potrošnike z nizkimi dohodki in/ali posebnimi potrebami. S Priporočilom o ravnanju operaterjev v primeru nerazumnih zahtev za operatorski dostop¹³, ki velja od 28. decembra 2011 in je bilo tudi notificirano pri Evropski komisiji, je agencija definirala transparentne in sorazmerne ukrepe operaterjev v primerih neplačevanja nespornih obveznosti iz pogodb o operatorskem dostopu. Tako želi zagotoviti predvsem varstvo končnih uporabnikov, če zaradi plačilne nediscipline operaterjev pride do prekinitve medoperatorskih pogodb in posledično odpovedi storitev za končne uporabnike.

Agencija se je v letu 2011 aktivno vključila v skupino za pripravo Strategije razvoja širokopasovnih omrežij, ki jo pripravlja Direktorat za informacijsko. Direktoratu je posredovala predloge in delovne dokumente, ki se v večini nanašajo na prihodnjo regulacijo frekvenčnega spektra, namenjenega mobilnim storitvam.

10.2 Zagotavljanje javnosti dela agencije

Obveščanje javnosti o delu agencije ter vprašanjih, povezanih z elektronskimi komunikacijami, pošto in prevoznimi storitvami v železniškem prometu, agencija namenja posebno pozornost. Skladno z Zakonom o dostopu do informacij jav-

¹³http://www.apek.si/sl/priporocilo_o_ravnanju_operaterjev_v_primeru_nerazumnih_zahtev_za_operaterski_dostop

nega značaj je vsem prosilcem kar se da hitro, ažurno in celovito posredovala informacije javnega značaja. Odgovarjala pa je tudi na novinarska vprašanja.

Agencija je v obdobju 2011 dobila večino zahtev za dostop do informacije javnega značaja, kjer je prosilec lahko ugodila in jim je takšne informacije v obliki dokumenta tudi posedovala. V redkih primerih je bila zahtevana informacija, ki je agencija sploh ni imela, bili pa so zahtevani tudi vpogledi v informacije, ki so sicer bile v posesti agencije, vendar jih je izvorni imetnik opredelil kot poslovno skrivnost. V takih primerih je agencija z odločbo zahtevke zavrnila.

V letu 2011 je agencija reševala 58 zahtev za dostop do informacij javnega značaja, od tega jih je 55 rešila. V naslednje leto se je preneslo 3 zadeve iz konca leta, ki so bile tudi že rešene v zakonsko določenem roku. Agencija je torej vse zadeve rešila v zakonsko določenem roku. Od teh 58 zahtev je bilo zavrnjenih 6 od tega se jih 5 obravnava v okviru pritožbenega postopka, dve zadevi sta bili potrjeni, o treh pa informacijski pooblaščenec še odloča.

Opaziti je tendenco, da prosilci zahtevajo informacije javnega značaja tudi v primerih, ko bi jih lahko pridobili kot stranke v postopku. Drugo opažanje pri informacijah javnega značaja je, da poskušajo prosilci pridobiti informacije, ki so označene kot poslovna skrivnost. Prosilci agencijo poskušajo prepričati, da oznaka poslovne skrivnosti nima pravne podlage. Take zahteve je agencija zavrnila in pustila presojo informacijskemu pooblaščenцу, saj bi samostojna presoja o neupravičeni označbi za poslovno skrivnost, ki bi jo izvedla agencija lahko pripeljala do odškodninske tožbe. Dogaja se tudi, da agencija dobi zahtevo za dostop do informacije javnega značaja, ki je sicer v njeni posesti, vendar informacija izvira od

drugega javnega organa, ki je prav tako zavezanec za posredovanje informacij javnega značaja, kar pomeni, da prosilci skušajo priti do informacije po daljši poti.

Agencija je tudi redno in ažurno odgovarjala na novinarska vprašanja. V letu 2011 je prejela 126 zahtev za odgovore, ki jih je posredovala v zakonsko določenem roku. Poleg tega je za čim večje razumevanje in podporo svojim stališčem organizirala formalne in neformalne oblike komuniciranja s parterji (npr. pozivi za sodelovanje, javne predstavitve podzakonskih aktov, javne obravnave itd.), vodila proaktivne odnose z javnostmi, opravljala protokolarne aktivnosti ter posodabljala spletno stran.

10.3 Upravljanje s kadri

V agenciji je bilo na dan 31.12.2011 poleg direktorja zaposlenih 79 javnih uslužbencev. Od tega je 75 uslužbencev zaposlenih za nedoločen čas, katerih vir financiranja so lastna sredstva agencije, 2 uslužbenca, ki sta zaposlena za nedoločen čas v Področju za železniški promet, se financirata neposredno iz sredstev proračuna.

Dve osebi sta zaposleni za določen čas, saj delata na evropskem projektu SEE Digi.TV, ki ga vodi agencija. Zaposlena sta za čas trajanja projekta, financirata pa se iz evropskih sredstev (80 %) ter lastnih sredstev agencije (20 %).

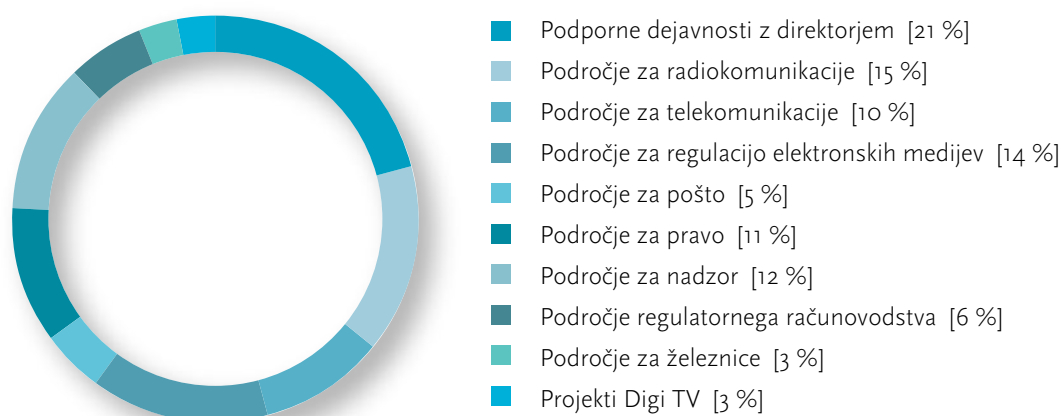
V letu 2011 sta bili v OE Informatika zaradi delovnih potreb sklenjeni dve avtorski pogodbi, zaradi starševskega dopusta pa je bilo v letu 2011 odsotnih 5 uslužbenk, za katere so bile le delno realizirane začasne nadomestitve.

Agencija zaposluje eno uslužbenko, kateri je z odločbo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije priznana pravica do dela s polovico polnega delovnega časa, kar v skladu

z Zakonom o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov pomeni, da je agencija delno oproščena plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za invalide, ki so jo dolžne plačevati družbe, ki ne izpolnjujejo predpisane 2 % kvote.

V skladu z zakonodajo o varstvu in zdravju pri delu agencija, preko pooblaščenega zdravnika in zunanjega strokovnega pooblaščenca iz varstva pri delu, skrbi za redne predhodne oziroma ciljne obdobje zdravniške preglede in usposabljanja s področja varstva pri delu.

Slika 58: Delež javnih uslužbencev po organizacijskih enotah in področjih

Vir: APEK, 2011

Skladno s potrebami agencije ter z namenom, da bi izpopolnjevali znanje in usposobljenost, so se zaposleni udeleževali različnih konferenc, delavnic, ki so pomembna za strokovno in kvalitetno opravljanje (osnovnega regulatornega) poslanstva agencije.

Agencija je tudi v letu 2011 organizirala tečaj poslovne angleščine in francoščine za uslužbence. V letu 2011 je en uslužbenec agencije zaključil bolonjski magistrski študij. Trije uslužbenci so nadaljevali izobraževanje ob delu na visokošolskem študiju, dva pa na magistrskem študiju.

Izobrazbena struktura uslužbencev agencije je visoka, saj ima več kot 85 odstotkov uslužbencev vsaj univerzitetno izobrazbo.

Slika 59: Izobrazbena struktura zaposlenih na agenciji

Vir: APEK, 2011

10.4 Informacijska podpora

V letu 2011 je agencija organizirala lasten programerski »team«, ki je prevzel nadaljnji razvoj poslovno informacijskega sistema. Tako je bil v minulem letu izveden prehod na sodobnejšo programsko opremo. Agencija je prešla na operacijski sistem Windows 7 in začela z uporabo MS Office paketa 2010 in Lotus Notes 8.5. Zamenjala je tudi večje število računalnikov, saj nekateri niso bili več primerni za novejšje verzije.

Ob prehodu na novi operacijski sistem je bil vpeljan vpeljali tudi nov sistem za centralno oskrbo in nadgradnje programske opreme (SCCM) ter varnostne popravke (integriran WSUS). Vpeljana je bila tudi nova centralno krmiljena antivirusna oprema in interni sistem za instantno sporočanje (Lync), ki omogoča še večjo povezanost zaposlenih ter spodbuja medsebojno sodelovanje.

Zaradi velike kompleksnosti internega sistema mrežne infrastrukture, ki je postajal prezahteven za vzdrževanje, je bil celoten sistem poenostavljen v okviru obstoječe strojne opreme. Poleg tega je Agencija uvedla virtualizacijo strežnikov. V virtualno okolje so bili prestavljeni vsi bistveni strežniki: strežnik za elektronsko pošto, strežnik za skenirane dokumente, datotečni strežnik,

aplikativni strežnik, strežnik za baze podatkov in aplikativni strežnik za povezovanje z zunanjimi storitvami, ki je v DMZ.

Pomemben projekt je tudi uvedba novega informacijskega sistema eAPEK še za področja radiokomunikacij, številskega prostora in vodenja evidence radioamaterjev. S tem želi agencija poenotiti sisteme za vodenje internih in uradnih evidenc ter registrov. S pomočjo sistema je omogočeno vodenje različne faze odločb, generiranje dokumentov, objave na spletu in povezave s strokovnimi programi (ATDI, HCM). Prednost prehoda na novi informacijski sistem je tudi ažuriranje centralne baze poslovnih subjektov s podatki AJ-PES Poslovnega registra Slovenije. Podatki o subjektih so tako stalno sveži in enotni in takšni objavljeni tudi v registrih na spletni strani agencije.

Agencija je posodobila tudi spletni portal za zbiranje podatkov ePARTNER ter ga povezala s portalom www.komuniciraj.eu, ki je trenutno še v beta fazi. Po novem bodo imeli uporabniki možnost enotne prijave v različne portale agencije, možen pa bo tudi prenos podatkov.

Programerski »team« skrbi tudi za razvoj nove spletne strani agencije, ki bo zaživela v prvi polo-

vici leta 2012 in bo poleg temeljite vsebinsko bogate prenove odprla registre in uradne evidence v semantični obliki. Nova spletna stran bo uporabljala tudi mnoge odprtokodne produkte in knjižnice tretjih avtorjev.

Ob koncu leta 2011 je bilo za namen e-sodelovanje, interne komunikacije in vodenja projektov uvedeno prilagojeno odprtokodno orodje TeamLab. Sistem, katerega cilj je doseči boljšo organiziranost in preglednost projektov ter sodelovanje med zaposlenimi, je zaživel z novim letom.

10.5 Sodelovanje s slovenskimi in mednarodnimi institucijami

Agencija je redno in tvorno sodelovala z organi, katerih delo se vsebinsko navezuje in posredno vpliva na njene odločitve. Gre predvsem za: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za promet, Ministrstvo za okolje in prostor, Inšpektorat RS za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto, Urad za varstvo konkurence, Urad za makroekonomske analize in razvoj, Urad za varstvo potrošnikov, PIC, Svet za elektronske komunikacije, Svet za radiodifuzijo, SIST, Statistični urad Republike Slovenije ter Banko Slovenije.

Na mednarodnem področju je bilo delo agencije usmerjeno v prvi vrsti na redno sodelovanje v organih in delovnih/projektnih skupinah na ravni Evropske Komisije (BEREC, COCOM, PDC, ERGP, RSPG, RSC, EPRA, RBWG, RMMS), na ravni CEPT/ECC (predvsem v delovni skupini za upravljanje radiokomunikacijskega spektra (WGFM), načrtovanje uporabe spektra (WGSE), licenciranje (WGRA) ter pripadajočih projektnih skupinah, CEPT/CERP in njenih projektnih skupinah). Agencija je aktivno sodelovala tudi z Mednarodno telekomunikacijsko zvezo (ITU), Svetovno poštno zvezo (UPU), zvezo NATO, z regulatorji

drugih držav ter ostalimi tujimi partnerji.

Posebej velja izpostaviti sodelovanje s Skupino evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (Body of European Regulators for Electronic Communications; BEREC), Evropsko platformo regulatorjev s področja radiodifuzije (European Platform of Regulatory Authorities; EPRA) in Mednarodno telekomunikacijsko zvezo (ITU). Na BEREC, ki med drugim pripravlja regulatorne dokumente in priporočila ter omogoča vzajemno pomoč nacionalnih regulatorjev pri iskanju odgovorov na vsakokratne izzive, je za eno leto na sekundantstvo delegirala enega svojih zaposlenih. V okviru sodelovanja z EPRO se agencija intenzivno pripravlja na 35. mednarodno konferenco te platforme, ki združuje preko 50 držav. Konferenco bo namreč konec maja 2012 v Portorožu gostila Slovenija. Okrepljeno sodelovanje z ITU pa je v letu 2011 prineslo prvo večstransko srečanje na temo nedovoljene rabe radiofrekvenčnega spektra ob meji z Italijo ter neaktivnosti Italije pri reševanju motenj sprejema v sosednjih državah. Sestanek vseh prizadetih držav ter Italije je sklicala ITU.

10.6 Vodenje evropskega projekta SEE Digi.TV

Agencija je vodilni partner konzorcija ustanov iz širše sosesčine Slovenije, ki sodelujejo pri evropskem projektu SEE Digi.TV. Projekt, ki je sofinanciran z evropskimi sredstvi v okviru programa transnacionalnega sodelovanja Jugovzhodna Evropa, je namenjen pospeševanju digitalizacije držav Jugovzhodne Evrope ter čezmejni koordinaciji digitalne dividende. V njem sodeluje petnajst partnerjev iz desetih držav. Projekt se je po večletnih pripravah uradno začel leta 2011 in bo potekal do aprila 2013.

Ob Agenciji za pošto in elektronske komunikacije v projektu SEE Digi.TV sodelujejo še:

INFORMEST in AGCOM (agencija za ekonomsko sodelovanje in nacionalni regulator elektronskih komunikacij in medijev iz Italije);

RTR (nacionalni regulator elektronskih komunikacij in medijev iz Avstrije);

IVSZ in NMHH (združenje s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter nacionalni regulator iz Madžarske);

HAKOM in AEM (nacionalna regulatorja za elektronske komunikacije in za elektronske medije iz Hrvaške);

RAK (nacionalni regulator elektronskih komunikacij in medijev iz Bosne in Hercegovine);

RRA (nacionalni regulator za radiodifuzne medije iz Srbije);

BAM in EKIP (nacionalna regulatorja za elektronske komunikacije in za elektronske medije iz Črne gore);

SRD (nacionalni regulator za radiodifuzne medije iz Makedonije);

NCRT (nacionalni regulator radia in televizije iz Albanije);

Sintesio (neprofitni testni laboratorij za NGN iz Slovenije).

V razmerah, v katerih digitalizacija zaradi geografskih, tehnoloških, pravnih, ekonomskih, družbenih in infrastrukturnih razlik med sodelujočimi državami poteka neusklajeno, so cilji projekta usmerjeni k premostitvi razkorakov med državami; ustvarjanju pogojev za pospeševanje procesa izklopa analogne radiodifuzije, kjer do njega še ni prišlo; povečanju usklajenosti pravnih in tehničnih okvirov; preprečevanju fragmentacije trga; optimizaciji uporabe sproščenih radijskih frekvenc za nove širokopasovne storitve ter učinkovitemu koriščenju digitalne dividende. Projekt v okviru svojega partnerstva vzpostavlja mrežo nacionalnih regulatorjev, katerih sodelovanje je

ključnega pomena za sinhronizacijo dejavnosti prehoda na digitalno radiodifuzijo in usklajevanje digitalne dividende.

V letu 2011 so se partnerji srečali na uvodnem sestanku konec aprila v Ljubljani, mesec kasneje na Dunaju, septembra v Budvi in novembra v Gorici (v Italiji), ter zlasti v okviru pravnega in tehničnega delovnega svežnja pripravili več dokumentov, ki bodo podlaga za oblikovanje regionalnih smernic in priporočil. Konzorcij je vzpostavil tudi spletno stran <http://www.see-digi.tv>, na kateri se v za javnost odprtem delu objavljajo novice, napovedi prihajajočih in poročila z zaključenih dogodkov ter končne verzije sprejetih dokumentov, zaprti del pa je namenjen delovni komunikaciji med partnerji in upravljanju dokumentov v nastajanju.

POVZETEK GLAVNIH AKTIVNOSTI AGENCIJA V LETU 2011

V nadaljevanju na kratko povzemamo aktivnosti agencije, ki jim je v letu 2011 namenila največ človeških in/ali finančnih virov.

Na področju za telekomunikacije je agencija največ pozornosti namenila regulaciji upoštevni trgov 4 »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture s sodostopom ali razvezanim dostopom na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« in 5 »Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)«. Z izdajo odločbe na upoštevni trgu 4 je agencija določila družbo Telekom Slovenije za operaterja s pomembno tržno močjo na tem trgu in ji naložila naslednje obveznosti: obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, obveznost zagotavljanja preglednosti, obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, obveznost ločitve računovodskih evidenc. Na podlagi navedene regulatorne odločbe agencije je družba Telekom Slovenije začela omogočati dostop do njenega optičnega omrežja alternativnim operaterjem, kar že koristi nekaj operaterjev. Tudi na upoštevni trgu 5 je agencija ugotovila, da je družba Telekom Slovenije operater s pomembno tržno močjo ter ji naložila naslednje obveznosti: obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, obveznost zagotavljanja preglednosti, obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, obveznost ločitve računovodskih evidenc.

Na področju za elektronske medije, ki je posta-

lo samostojno področje prav v minulem letu, je bilo največ energije usmerjene v novelo Zakona o medijih, ki sicer ni zaživela, ter v priprave na prevzem novih pristojnosti agencije. S sprejetjem Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (ZAvMS) je bila agenciji podeljena pristojnost za samostojen upravni in inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakona. ZAvMS uvaja tudi širitev regulacije na nelinearne medije, to je avdiovizualne medijske storitve na zahtevo. Za agencijo to pomeni, da bo izvajala nadzor tudi nad programskimi zahtevami in omejitvami teh medijev. Hkrati mora agencija sprejeti splošni akt, ki bo urejal sistem prigrisatve avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, ter vodenje uradne evidence ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo. Na novo je zavezana voditi tudi uradno evidenco imetnikov dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti. Agencija zato intenzivno pripravlja podzakonske akte, ki jih predvideva ZAvMS. Hkrati vzpostavlja inšpekcijski nadzor nad ponudniki ZAvMS in vsebinami v elektronskih medijih, čemur mora prilagoditi tako kadrovske kot tehnične zmogljivosti. To pa predstavlja tudi velik finančni zalogaj za agencijo. Po projekcijah bo za financiranje novih aktivnosti agencija potrebovala dobrega pol milijona evrov letno.

Na področju radijskih komunikacij je agencija pripravila predlogo za Strategijo razvoja širokopasovnih omrežij, ki jo pripravlja Direktorat za informacijsko družbo. Poleg tega je precej sredstev in časa namenila pripravi testiranja DVB-T2 na zahodnem delu države. Testiranje se je začelo konec leta 2011 in bo predvidoma potekalo najmanj 1 leto. Agencija je pripravila strokovna izhodišča,

določila cilje testiranja, izbrala izvajalca, sama pa bo izvajala tudi meritve. Ocenjena vrednost celotnega projekta je 240 tisoč evrov. Področje za radijske komunikacije, ki izdaja odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, je sicer v letu 2011 obravnavalo kar 997 zadev.

Na področju poštних storitev se je z začetkom leta 2011 liberaliziral trg. Pošta Slovenije je izgubila ekskluzivno pravico izvajanja rezerviranih poštних storitev, to je prenos poštних pošilk lažjih od 50 g in cenejših od dvainpol-kratnika cene prenosa poštne pošiljke korespondence standardne kategorije prve težnostne stopnje. Agencija je v letu 2011 izvedla raziskavo o vplivu liberalizacije na trg poštних storitev in začela nadzor nad Splošnimi pogoji za dostop do poštnega omrežja Pošte Slovenije, ki sicer še teče. Obravnavala pa je tudi številne pobude, pomagala pri tolmačenju nejasnosti, ter spodbujala izvajalce zamenljivih poštних storitev pri vstopu na trg.

V letu 2011 je agencija postala tudi regulator storitev v železniškem prometu. Zato je morala vzpostaviti pogoje za delo novih sodelavcev, predvsem pa urediti način financiranja, saj se agencija za razliko od novega področja za železniški promet ne financira neposredno iz proračuna RS. Agencija je največ časa posvetila spremembi Zakona o železniškem prometu.

Področje za nadzor je največ energije vložilo v nadzor izpolnjevanja obveznosti, ki jih ima RTV Slovenija kot operater s pomembno tržno močjo na trgu radiodifuzije. V letu 2011 je najprej izdala najprej delno, nato še dokončno odločbo. Preverila je pravilnost cen, ki jih je za storitve, povezane s prizemnim digitalnim oddajanjem, RTV Slovenija objavila v ceniku, veljavnem od 1. 6. 2010 dalje. Agencija je RTV Slovenija z odločbo naložila odpravo ugotovljenih nepravilnosti. Ker je RTV Slovenija še v teku omenjenega nadzora

objavila nov cenik storitev, povezanih z digitalnim prizemnim oddajanjem, je agencija začela z novim postopkom nadzora, v katerem ugotavlja pravilnost izračunanih cen v tem ceniku. Agencija je v tem postopku prejela vse potrebne informacije za odločitev in bo postopek nadzora v kratkem zaključila. Področje za nadzor je sicer v letu 2011 vodilo 245 inšpekcijskih postopkov v nadzoru trga telekomunikacij in 56 inšpekcijskih postopkov v nadzoru radijskega spektra. Področje za nadzor je tudi nadgrajevalo Radijsko nadzorno merilni sistem. Za to je agencija v letu 2011 namenila dobrih 530 tisoč evrov.

Na pravnem področju, ki sicer nudi pravno podporo vsem področjem, agencija vse več virov namenja reševanju uporabniških sporov, saj število teh narašča. V letu 2011 je prejela kar 841 vlog končnih uporabnikov, pri čemer je 623 vlagateljev zahtevalo uvedbo postopka reševanja spora z operaterjem oziroma ponudnikom komunikacijskih storitev. V preostalih primerih pa so se končni uporabniki na agencijo obrnili zgolj s prošnjo, naj jim posreduje določne podatke ali pa so prosili za kratko pojasnilo.

Precejšnje napore in finančna sredstva (skoraj 150 tisoč evrov) je agencija vložila v informacijske sisteme in v nakup novih računalnikov ob prehodu na operacijski sistem Windows 7. Agencija je začela z uporabo MS Office paketa 2010 in Lotus Notes 8.5, ob katerih je bil vpeljan nov sistem za centralno oskrbo in nadgradnje programske opreme (SCCM) ter varnostne popravke (integri-ran WSUS). Vpeljana je bila tudi nova centralno krmiljena antivirusna oprema. Agencija je virtualizirala strežnike, poenotila sisteme za vodenje internih in uradnih evidenc ter registrov. Hkrati je tudi posodobila spletni portal za zbiranje podatkov ePARTNER in ga povezala s portalom www.komuniciraj.eu, ki bo tako kot prenovljena spletna stran agencije, zaživel v letošnjem letu.

RAČUNOVODSKO POROČILO

Agencija je kot pravna oseba javnega prava vezana določilom o sestavi in predlaganju letnih poročil določenih uporabnikov enotnega kontnega načrta (EKN). Pripravo tega računovodskega poročila določajo in urejajo naslednji predpisi:

- Zakon o javnih financah (Ur.l. RS št. 79/99 in nadaljnji),
- Zakon o računovodstvu (Ur.l. RS št. 23/99 in nadaljnji),
- Navodilo o pripravi zaključnega računa in metodologiji za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih (Ur.l. RS št. 12/01 in nadaljnji),
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Ur.l. RS št. 115/02 in nadaljnji),
- Slovenski računovodski standardi (Ur.l. RS št. 118/05 in nadaljnji),
- Sklep o ustanovitvi Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (Ur.l. RS št. 30/01 in nadaljnji).

Predpisi se uporabljajo po naslednjem vrstnem redu: zakon o računovodstvu, podzakonski predpisi, ki jih je izdal minister za finance in slovenski računovodski standardi. Računovodski izkazi agencije so sestavljeni v skladu z navedenimi veljavnimi predpisi.

Poslovodstvo agencije mora pri sestavi računovodskih izkazov v skladu s SRS podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane velikosti sredstev, obveznosti, prihodkov in odhodkov.

Računovodsko poročilo sestavlja bilanca stanja s

prilogami:

- Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev,
- Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil,
- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov s prilogami,
- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti,
- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka,
- Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov,
- Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov,
- Izjava o oceni notranjega nadzora javnih financ.

Vsi navedeni izkazi in izjava so sestavni del tega poročila in so posredovani v prilogi.

12.1 Računovodski izkazi agencije

Računovodski izkazi so pripravljani ob upoštevanju izvirne vrednosti. Sestavljeni so v evrih (€), zaokroženi so na celo število.

Slika 6o: Bilanca stanja na dan 31.12.2011

ČLENITVE SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	OZNAKA ZA AOP	ZNESEK	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
	SREDSTVA			
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002+003+004+005+006+007+008+009+010+011)	001	6.024.574	5.672.141
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	1.161.087	1.010.340
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	482.876	335.769
02	NEPREMIČNINE	004	4.929.019	4.825.518
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	894.263	749.723
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	4.935.857	4.436.844
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	3.624.250	3.515.069
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	0	0
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	0	0
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+022)	012	1.572.067	1.724.819
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTI	013	0	0
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	287.559	485.222
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	202.678	250.631
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	3.635	4.475
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA	017	896.813	949.144
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	0
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	125.621	7.570

ČLENITVE SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	OZNAKA ZA AOP	ZNESEK	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	55.761	27.777
	C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+ 030+031)	023	0	0
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0
31	ZALOGE MATERIALA	025	0	0
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027	0	0
34	PROIZVODI	028	0	0
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	0	0
36	ZALOGE BLAGA	030	0	0
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0
	I) AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)	032	7.596.641	7.396.960
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	0	0
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV			
	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)	034	425.463	346.410
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0	0
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	215.491	214.210
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	49.777	81.171
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	148.738	41.909
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	1.267	0
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	10.190	9.120
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052+053+054+ 055+056+057+058+059)	044	7.171.178	7.050.550
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	0	0
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048	0	0

ČLENITVE SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	OZNAKA ZA AOP	ZNESEK	
			Tekoče leto	Predhodno leto
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	048	0	0
9410	SKLAD PREMOŽENJA, V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	0	0
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	0	0
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052	0	0
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0	0
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	6.024.574	5.672.141
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	059	1.146.604	1.378.409
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	0
	I) PASIVA SKUPAJ (034+044)	060	7.596.641	7.396.960
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	0	0

Slika 61: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov od 01.01.-31.12.2011

ČLENITVE SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	OZNAKA ZA AOP	ZNESEK	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862+864)	860	5.365.315	5.355.366
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	5.358.825	5.349.481
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864	6.490	5.885
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	39.937	22.497

ČLENITVE SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	OZNAKA ZA AOP	ZNESEK	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	35.203	14.276
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868-869)	867	483	16.797
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	483	o
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	o	16.797
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	5.440.938	5.408.939
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	1.581.590	1.335.780
del 464	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	o	o
	STROŠKI MATERIALA	873	101.985	101.579
	STROŠKI STORITEV	874	1.479.605	1.234.201
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	2.994.722	3.034.818
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	2.375.329	2.380.583
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	414.675	425.034
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	204.718	229.201
462	G) AMORTIZACIJA	879	o	o
463	H) REZERVACIJE	880	o	o
465	J) DRUGI STROŠKI	881	o	o
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	2.631	1.459
468	L) DRUGI ODHODKI	883	180	350
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (886+887)	884	137.131	28.833
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	o	o
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	137.131	28.833
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884+885)	887	4.716.254	4.402.162
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	724.684	1.006.777
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889	o	o
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	o	o
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	724.684	1.006.777

Slika 62: Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka od 01.01.-31.12.2011

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA		FN 2011	JAN-DEC 2011	% REAL. PLANA
KONTO	SKUPAJ PRIHODKI	6.003.102	5.264.249	87,69 %
71	NEDAVČNI PRIHODKI	5.005.187	5.178.267	103,46 %
710	UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA	11.187	24.832	221,97 %
7102	Prihodki od obresti	11.187	24.832	221,97 %
713	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV	4.988.900	5.143.768	103,10 %
7130	Prihodki od plačil na podlagi obvestil	1.180.000	1.235.608	104,71 %
7130	Prihodki od plačil za uporabo radijskih frekvenc	2.646.000	2.602.836	98,37 %
7130	Prihodki od plačil za uporabo števil	652.500	786.889	120,60 %
7130	Prihodki od plačil za izvajanje poštnih storitev	505.000	510.683	101,13 %
7130	Prihodki od prodaje poštnih nalepk	5.400	7.115	131,76 %
7130	Drugi prihodki od prodaje blaga in storitev	0	637	
714	DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	5.100	9.667	189,55 %
	Drugi nedavčni prihodki	5.100	9.667	189,55 %
72	KAPITALSKI PRIHODKI	0	483	
74	TRANSFERNI PRIHODKI	0	37.955	
78	PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE	997.915	47.544	4,76 %
	SKUPAJ ODHODKI	7.142.365	5.526.674	77,38 %
	TEKOČI ODHODKI	6.298.273	4.612.791	73,24 %
400	PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	2.685.950	2.575.638	95,89 %
del 4000	Plače in dodatki	2.488.807	2.357.081	94,71 %
del 4001	Regres za letni dopust	51.900	50.459	97,22 %
del 4002	Povračila in nadomestila	142.500	150.294	105,47 %
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	0	0	
del 4004	Sredstva za nadurno delo	0	0	
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	2.743	17.804	649,07 %
401	PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST	427.398	407.022	95,23 %
4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	220.259	209.889	95,29 %
4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	176.456	168.148	95,29 %

4012	Prispevek za zaposlovanje	1.494	1.423	95,25 %
4013	Prispevek za starševsko varstvo	2.489	2.372	95,30 %
4015	Pokojninsko dodatno zavarovanje za javne	26.700	25.190	95,34 %
402	MATERIAL IN STORITVE	2.333.365	1.624.479	69,62 %
4020	Pisarniški material in storitve	1.271.352	571.444	44,95 %
4021	Posebni material in storitve	43.460	27.020	62,17 %
4022	Energija, komunalne storitve, komunikacije	135.690	129.056	95,11 %
4023	Prevozni stroški	45.100	36.877	81,77 %
4024	Službena potovanja (dnevnice, prevozi, nastanitve)	235.316	210.933	89,64 %
4025	Tekoče vzdrževanje	239.698	313.401	130,75 %
4026	Najemnina	27.750	14.980	53,98 %
4027	Kazni in odškodnine	12.000	0	0,00 %
4028	Davek na plače	0	0	
4029	Prispevek za zaposlovanje invalidov	10.100	4.170	41,29 %
4029	Skupaj drugi operativni odhodki	312.899	316.598	101,18 %
403	PLAČILA DOMAČIH OBRESTI	0	0	
412	TRANSFERI NEPROFITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM	0	5.652	
414	TEKOČI TRANSFERI V TUJINO	851.560	0	0,00 %
42	INVESTICIJSKI ODHODKI	844.092	913.883	108,27 %
42	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	844.092	913.883	108,27 %
4200	Nakup zgradb in prostorov	0	23.828	
4201	Nakup prevoznih sredstev	115.000	117.606	102,27 %
4202	Nakup opreme + DI (računalniki)	504.770	590.721	117,03 %
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	0	0	
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	80.000	68.495	85,62 %
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	6.000	0	0,00 %
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	0	0	
4207	Nakup nematerialnega premoženja	120.822	103.165	85,39 %
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokum.	17.500	10.068	57,53 %
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	0	0	
	PRESEŽEK (PRIMANJ/KLJAJ) PRIHODKOV NAD ODHODKI	-1.139.263	-262.425	23,03 %

12.2 Računovodske usmeritve

12.2.1 Nepremičnine, naprave, oprema

Nepremičnine, naprave in oprema so izkazane po svoji nabavni vrednosti, zmanjšani za popravek vrednosti. Nabavna vrednost zajema stroške, ki se neposredno pripisujejo nabavi sredstev. Stroški zamenjave/nadgradnje nekega dela opredmetenega osnovnega sredstva se pripoznajo v knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo bodoče gospodarske koristi povezane z delom tega sredstva, pritekale v družbo ter če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti.

12.2.2 Amortizacija

Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Ur.l. RS št. 112/2009 in nadaljnji).

12.2.3 Neopredmetena sredstva

Neopredmetena osnovna sredstva, ki jih je pridobila agencija, so izkazana po nabavni vrednosti, ki je zmanjšana za popravek vrednosti. Vsi ostali stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, torej ob nastanku.

12.2.4 Obveznosti

Kratkoročne obveznosti so ovrednotene v znesku iz ustreznih listin o nastanku poslovnega dogodka. Obveze za kratkoročne zasluške zaposlenih se merijo brez diskontiranja in se izkažejo med odhodki, ko je delo zaposlenega v zvezi z določenim kratkoročnim zaslužkom opravljeno.

12.2.5 Terjatve

Terjatve se prevrednotijo zaradi oslabitve in odprave oslabitve. Terjatve se oslabijo, če obstaja utemeljen dvom v njihovo plačilo. Oblikujejo se skupinsko na koncu leta, pri tem pa se izračunajo tako, da se prevrednotijo vse zapadle nezavarovane terjatve, ki so na dan 31.12. starejše od leta dni.

Popravki vrednosti zmanjšujejo knjigovodsko vrednost terjatve in povečujejo prevrednotovalne poslovne odhodke.

12.2.6 Rezervacije

Agencija oblikuje rezervacije za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih velikost je mogoče zanesljivo oceniti. Agencija oblikuje rezervacije, če je verjetnost uspeha tožnika gotova, sicer rezervacij ne oblikuje. Na dan 31.12.2011 agencija nima oblikovanih rezervacij.

12.2.7 Prihodki

Prihodki se pripoznajo na podlagi zneskov navedenih na odločbah za posamezno plačilo (frekvence, obvestila, pošta, številke), ki veljajo za obračunsko obdobje 2011.

12.2.8 Finančni odhodki, finančni prihodki

Obsegajo prihodke in odhodke od obresti vezanih denarnih sredstev in sredstev na podračunu pri MJU. Prihodki se pripoznajo v obračunskem obdobju, na katerega se nanašajo.

12.3 Pomembnejša razkritja računovodskih informacij

12.3.1 Osnovna sredstva – skupina kontov 00 do 05

Vir za vlaganje v neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva predstavlja obveznost za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v obliki presežka prihodkov nad odhodki.

V letu 2011 je bilo evidentiranih za 151.045 € novih nabav premoženjskih pravic. Pravice vključujejo nadgradnjo sistema lani kupljenega programskega paketa za digitalni sistem za zajem, predvajanje in analizo avdiovizualnih medijskih vsebin, pravice za razvoj spletnega mesta [110 | LETNO POROČILO APEK 2011](http://www.komuni-</p></div><div data-bbox=)

ciraj.eu in nakup programske opreme za posodobitev in nadgradnjo merilnega sistema ROMES za nadzor radiofrekvenčnega spektra (skupina kontov 00).

Agencija je v letu 2011 iz neopredmetenih sredstev v izdelavi prenesla v uporabo aktivirane module poslovno informacijskega sistema agencije v skupni vrednosti 172.507 € (skupina kontov 00).

Na podlagi zapisnika o prevzemu del po pogodbi oziroma na podlagi uporabnega dovoljenja je agencija iz pridobivanja v uporabo prenesla antenski stolp in RNP Maribor v skupni vrednosti 125.060 €. Preostale investicije predstavljajo nujne investicije v poslovne stavbe (skupina kontov 02).

Agencija je v skladu z finančnim načrtom v letu 2011 zaradi zastarelega voznega parka investirala sredstva v merilno vozilo, ki ga izkazuje med opremo, ki se pridobiva v vrednosti 67.009 €, ter v merilno terensko vozilo ter osebni avtomobil (skupina kontov 03 in 04).

Med opremo je agencija največ sredstev namenila računalniški opremi (nabave so v skladu s sprejetim finančnim načrtom, podlaga za nabave pa je podpisan okvirni sporazum z dobaviteljem), nabavi telekomunikacijske opreme in napeljav ter nakupu avdio-vizualne opreme za predvajanje in analizo avdiovizualnih medijskih vsebin. Investicije v opremo predstavljajo 629.233 € (skupina kontov 04).

Agencija je na osnovi inventure izvedla odpis sredstev iz uporabe (neuporabna OS zaradi tehnične zastarelosti, uničena osnovna sredstva ter manjkajoča osnovna sredstva) v skupni vrednosti 201.567 €, neodpisana vrednost predstavlja 4.487 €. Redni letni popis je agencija opravila po stanju na dan 31.12.2011, upoštevajoč predpise ter inter-

ni pravilnik. Popisala je sredstva na lokacijah, ki jih ima agencija v upravljanju.

Agencija oziroma Republika Slovenija ima na nepremičnini v stavbi S7 vpisano lastninsko pravico na delu nepremičnin, medtem ko so za drug del nepremičnine postopki v teku.

12.3.2 Kratkoročna sredstva

Agencija ima na Upravi za javna plačila odprt podračun enotnega zakladniškega računa, preko katerega se izvaja plačilni promet na elektronski princip v skladu s predpisi, ki urejajo to področje. Agencija na dan 31.12.2011 izkazuje stanje denarnih sredstev na računu v višini 287.558 €.

Na dan 31.12.2011 ima agencija v bilanci stanja izkazano za 202.678 € kratkoročnih terjatev do zavezancev ter 891.647 € terjatev do uporabnikov EKN (skupina kontov 14).

Terjatve iz naslova vezanih prostih denarnih sredstev - depozitov pri EZR znašajo 800.000 €, terjatev iz naslova obresti od depozitov pa 5.369 € (skupina kontov 14).

Kratkoročne terjatve za uporabo radijskih frekvenc, uporabo števil, terjatev na podlagi obvestila ter iz naslova poštne storitve zavezanci vplačujejo na račun agencije. Tako je agencija v letu 2011 izkazovala terjatve do zavezancev na podlagi odločb o odmeri plačil za obvestila, radijske frekvence, številke in pošto na kotnih skupine 120 in prihodke iz navedenih odločb na kontih skupine 76, ločeno za posamezno vrsto plačila.

Agencija ima za 379.898 € terjatev (skupina kontov 12). Od tega je 48.718 € terjatev v postopku prisilne izterjave in so starejše od leta dni. Popravek vrednosti terjatev je oblikovan v višini 177.220 €, kar predstavlja skupen znesek popravkov terjatev, ki so starejše od enega leta (pred 01.01.2011).

Agencija je popravek vrednosti terjatev prikazala kot prevrednotovalni poslovni odhodek, ki znižuje poslovni izid leta 2011. V letu 2011 je agencija nadaljevala z izterjavo vseh zapadlih terjatev. Na podlagi ZEKom izvršbo denarnih obveznosti opravi davčni organ po postopku predpisanem za izvršbo davčnih obveznosti. Iz tega naslova je agencija odpravila oslabitve že oblikovanih popravkov, kar je evidentirala med prihodke, ter odpisala na podlagi sklepa o izbrisu subjektov iz poslovnega registra za 18.277 € terjatev.

Druge kratkoročne terjatve predstavljajo terjatve do ERDF iz naslova SEE Digi TV projekta ter do ZZSZ za nego in boleznine nad 30 dni, skupaj v višini 125.621 € (skupina kontov 17).

Aktivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno odložene stroške, predvsem iz naslova telefonskih naročin, članarin in zavarovanj in v naprej vračunane prihodke v višini 8.023 € iz naslova SEE Digi TV projekta (skupina kontov 19).

Vse kratkoročne terjatve do zavezancev predstavljajo 379.898 €, od tega še ne zapadlih 98.572 €, zapadlih pa 281.326 €. Od zapadlih terjatev je 177.220 € starejših od enega leta. Izkazane so v zneskih, ki ustrezajo zneskom iz listin ob začetnem pripoznanju. Agencija nima terjatev iz finančnih naložb.

12.3.3 Kratkoročne obveznosti

Kratkoročne obveznosti so obveznosti do zaposlenih v znesku 215.491 €, obveznosti do dobaviteljev v višini 49.777 € in druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja (obveznosti za plače II bruto, DDV december, obveznost do partnerjev na projektu SEE Digi TV) v višini 148.738 €.

Pasivnih časovnih razmejitev je za 10.190 €, kar predstavlja vnaprej vračunane stroške (skupina kontov 29).

Obveznosti agencija poravnava v 30 dnevnem roku, v krajšem plačilnem roku pa samo v primerih poslovnega interesa agencije in ob razpoložljivih finančnih sredstvih.

Vse navedene obveznosti v Bilanci stanja na dan 31.12.2011 zapadejo v plačilo v letu 2012.

12.3.4 Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Agencija izkazuje obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje, ki jih sestavljajo obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva. Stanje obveznosti se na dan 31.12.2011 ujema s stanjem sredstev v upravljanju.

Vlada RS je dala soglasje k porabi presežka leta 2010. V skladu s potrjenim rebalansom finančnega načrta predstavlja vir za investicije in vir za stroške materiala, storitev in dela ter se preknjiži na ustrezen konto.

12.3.5 Izvenbilančna sredstva in obveznosti

Agencija ne izkazuje sredstev /obveznosti v zabilanci.

12.3.6 Prihodki

Pravne podlage za pripoznanje prihodkov v letu 2011 so:

- Zakon o elektronskih komunikacijah (Ur.l. RS št. 43/04 in nadaljnji),
- Pravilnik o načinu izračuna plačil na podlagi obvestila, za uporabo radijskih frekvenc in za uporabo števil (Ur.l. RS št. 118/04 in nadaljnji),
- Zakon o poštnih storitvah (Ur.l. RS št. 51/09 in nadaljnji),
- Pravilnik o načinu izračunavanja in plačevanja pristojbin za izvajanje poštnih storitev (Ur.l. RS št. 109/09 in nadaljnji),
- Tarifa o vrednosti točke za plačilo na podlagi obvestila, za plačilo za uporabo radijskih frekvenc in za plačilo za uporabo števil za leto

- 2011 (Ur.l. RS št. 11/12),
- Tarifa o plačilih za izvajanje poštних storitev za leto 2011 (Ur.l. RS št. 11/12),
- Pogodba o zagotovitvi sredstev proračuna RS v zvezi s prenosom nalog regulatornega organa na področju železniškega prometa z Ministrstva za promet na agencijo.

Agencija ustvarja prihodke iz naslova opravljanja dejavnosti, ki ni pridobitna. Agencija ustvarja transferne prihodke iz drugih javnofinančnih institucij za financiranje regulatornega organa železnice, prihodke od prodaje proizvodov in storitev (frekvence, številke, pošta, obvestila, SEE Digi TV projekt - ERDF), ter prihodke od prodaje blaga in materiala (poštne nalepke).

Apek v okviru Programa za Jugovzhodno Evropo vodi projekt Digi TV. Projekt se je začel v prvi četrtini leta 2011, trajanje pa je omejeno na 28 mesecev. Iz tega naslova agencija realizira prihode, odhodke, obveznosti ter terjatve.

Agencija je realizirala celotne prihodke po načelu nastanka poslovnega dogodka v višini 5.440.938 €. 98,5 % prihodkov predstavljajo prihodki od prodaje proizvodov in storitev; 0,12 % prihodki od poštних nalepk; 0,73 % finančni prihodki ter 0,64 % izredni prihodki.

Prihodki od prodaje poštних nalepk predstavljajo pokritje stroškov agencije za izdajo poštних nalepk v skladu z ZPSto-1. Agencija je realizirala finančne prihodke z nalaganjem presežkov denarnih sredstev v zakladnico RS.

Slika 63: Prihodki od prodaje proizvodov in storitev v %

PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	%
Prihodki iz naslova tekočega transfera	0,71
Prihodki iz naslova izvajanja poštних storitev	9,50
Prihodki iz naslova odmere plačila števil	13,07
Prihodki iz naslova obvestil	23,18
Prihodki iz naslova frekvenc	51,74
Prihodki iz naslova transferja ERDF	1,80

Vir: APEK, 2011

Iz strukture prihodkov po vrstah plačil je razvidno, da znašajo prihodki od plačil za uporabo radijskih frekvenc 52 %, sledijo prihodke od plačil na podlagi obvestila v višini 23 %, prihodki od plačil za uporabo števil 13 % in od plačil za izvajanje poštних storitev v višini 9 %.

Agencija je evidentirala tudi finančne prihodke v višini 39.937 €, kar predstavlja predvsem prihodke od obresti vezanih depozitov in prihodki od povrnitve stroškov za potne stroške ter druge prihodke v višini 35.203 €, ki predstavljajo prihod-

ke iz prejšnjih obračunskih obdobj. Agencija je ustvarila prihodke od prodaje osnovnih sredstev v višini 483 €.

Transfernih prihodkov iz naslova regulatornega organa za železniški promet je bilo v letu 2011 realiziranih za 37.955 € oziroma 0,7 % glede na celotne prihodke. Prihodki časovno zajemajo obdobje od avgusta do decembra 2011.

Celotni prihodki leta 2011 so glede na leto 2010 primerljivi.

Vrednost točke je primerjalno z letom 2010 ostala nespremenjena.

Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki je bil sprejet oktobra 2011 nalaga agenciji dodatne pristojnosti, opredeljuje pa tudi nov dodaten vir financiranja, vendar agencija v letu 2011 še ni realizirala prihodkov iz tega naslova.

12.3.7 Plačila za uporabo radijskih frekvenc

Plačila za uporabo radijskih frekvenc so vezana na odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, ki jih izdaja agencija na zahtevo vlagateljev. Zahteve po uporabi frekvenčnega prostora precej nihajo, ker sta način in izkoriščenost spektra odvisna od tehnološkega razvoja, možnosti investiranja posameznih vlagateljev in tržnega povpraševanja. Na navedene parametre agencija nima vpliva. Vrednost točke je v letu 2011 znašala 1,09 EUR.

12.3.8 Plačila za uporabo števil

Vrednost točke je znašala 1,13 EUR.

12.3.9 Plačila za izvajanje poštnih storitev

Višina plačila posameznega izvajalca poštnih storitev je zmnožek števila točk, ki so določene v skladu s 3. členom pravilnika in vrednosti točke ob izdaji sklepa. Vrednost točke za leto 2011 je bila določena v višini 10,09 €.

12.3.10 Odhodki – skupina kontov 46

Na kontih skupine 46 se izkazujejo stroški in odhodki določenih uporabnikov enotnega kontnega načrta. Na kotnih te skupine se ločeno izkazujejo stroški in odhodki po posameznih vrstah.

Stroški materiala (pisarniški material, časopisi, električna energija, strokovna literatura ipd.) predstavljajo 101.985 € (konti skupine 460).

Stroški storitev (čiščenje, računovodske in revizorske storitve, pravno svetovanje, tekoče vzdrževa-

nje, stroški službenih potovanj, stroški telefonskih storitev, reprezentanca, sejnine svetov, storitve raziskav, študij in analiz ter podobno) predstavljajo 1.479.605 € (konti skupine 461).

Amortizacija ne predstavlja stroška, temveč se knjiži v breme sredstev v upravljanju.

Stroški dela predstavljajo 2.994.722 € (konti skupine 464). Ta vsota vključuje stroške iz naslova izplačila nadomestila plače na podlagi sodne odločbe v skupni višini 7.546 € za bivšega zaposlenca agencije.

Finančni odhodki predstavljajo 2.631 € (konti skupine 467).

Prevrednotovalni odhodki zaradi oslabitev terjatev iz poslovanja predstavljajo 137.161 €. Osnova za oblikovanje popravka vrednosti terjatev je sklep direktorja.

Celotni odhodki agencije predstavljajo 4.716.254 € in so za 7 % višji kot so bili v letu 2010.

Agencija je povzela le posamezne konte podskupine 46, kjer se beležijo stroški, ki pomembneje vplivajo na celotne odhodke. Odhodki so izkazani po načelu nastanka poslovnega dogodka. V izkazu so zajeti vsi stroški, ki so nastali v letu 2011 ne glede na datum plačila.

12.3.11 Presežek prihodkov nad odhodki

Rezultat poslovanja je razlika med, v obračunskem obdobju doseženimi prihodki in odhodki. V pravilniku o razčlenjevanju prihodkov in odhodkov je določeno, da se ugotovljeni presežek določenega uporabnika najprej porabi za kritje morebitnega presežka odhodkov nad prihodki iz preteklih let in šele preostanek se lahko razporedi za namene v skladu s področnimi predpisi. Presežek prihodkov nad odhodki leta 2011 znaša 724.684 €.

Agencija pripravlja finančni načrt na podlagi denarnega toka, na tej podlagi je oblikovana tudi točka, kar vlada vsakokrat potrdil. Oblikovanje finančnega načrta po denarnem toku določa Zakon o Javnih financah, Zakon o računovodstvu in Navodilo o pripravi finančnih načrtov posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov. Zaključni račun agencija pripravlja po denarnem toku in po fakturirani realizaciji, glede na področno zakonodajo. Vlada RS potrjuje presežek oziroma primanjkljaj glede na Izkaz prihodkov in odhodkov (po nastanku poslovnega dogodka), kar se računovodsko preknjiži v dobro sredstev v upravljanju. Glede na dejstvo, da je zakonodaja na področju računovodenja javnih financ določenih uporabnikov enotnega kontnega načrta oblikovana tako, da presežki predstavljajo vir za investicije v naslednjem letu, je oblikovanje presežka za agencijo nujno (vsaj v višini stroškov amortizacije), saj predstavlja vir za nove nabave v naslednjem letu. Stroški amortizacije v letu 2011 predstavljajo 597.908 €.

12.3.12 Prihodki in odhodki po načelu denarnega toka

Celotni planirani odhodki so bili glede na realizirane odhodke nižji za 22,6 %. Vzrok v nižjih celotnih odhodkih so nižji stroški plač in drugih izdatkov zaposlenim - za 4,75 % ter nižji stroški materiala in storitev - za 30,38 %, medtem ko so investicijski odhodki višji od planiranih za 8,27 %.

Vzrok odstopanja plana in realizacije pri plačah in izdatkih je nepolna zaposlenost v letu 2011, pri materialu in storitvah pa nerealizacija vseh projektov, predvsem projekta vzpostavitve in obratovanja testiranja DVB-T-2 omrežij (začel se je izvajati šele konec leta 2011 zaradi dolgotrajnih postopkov JN) ter neizvedba vseh stroškovnih modelov na področju regulacije telekomunikacijskega trga.

Nekateri odhodki pa so tudi narasli npr. tekoče vzdrževanje za 30,75 %. Vzrok je v nakupu licenc na področju za radiokomunikacije.

Nižji plan od realizacije je tudi posledica menjave v vodstvu agencije. Vlada RS je namreč direktorja s polnimi pooblastili imenovala šele 24. oktobra 2011. Pred tem sta agencijo vodila 2 vršilca dolžnosti.

12.4 Dogodki po dnevu Bilance stanja

V letu 2012 ni bilo dogodkov po Bilanci stanja, ki bi vplivali na računovodske izkaze za leto 2011.

Št. Zadeve: 0100-1/2012-1

po pooblastilu št. 0202-1/2012/2 z dne 15.2.2012

Mark Pohar

Namestnik direktorja

Revizorjevo poročilo

Poročilo neodvisnega revizorja

Vladi Republike Slovenije, ustanoviteljici Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije

Revidirali smo priložene računovodske izkaze Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije, Ljubljana, ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2011, izkaz prihodkov in odhodkov za tedaj končano leto ter priloge k računovodskim izkazom in druge pojasnjevalne informacije.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo teh računovodskih izkazov v skladu z Zakonom o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/1999 in 30/2002) in z njim povezanimi podzakonskimi predpisi ter za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi naše revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem računovodskih izkazov organizacije, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства, kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije za leto, končano 31. decembra 2011, v vseh pomembnih pogledih pripravljeni v skladu z Zakonom o računovodstvu in z njim povezanimi podzakonskimi predpisi.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zadevah

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije je izdelala letno poročilo za poslovno leto 2011 v skladu z zahtevami Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02–ZJU, 110/02–ZDT-B, 127/06–ZJZP, 14/07–ZSPDPO, 109/08, 49/09, 38/10–ZUKN in 107/10), Zakona o računovodstvu in Sklepa o ustanovitvi Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 60/01, 52/02, 80/04 in 35/11). Poslovno poročilo je skladno s priloženimi računovodskimi izkazi.

KPMG SLOVENIJA,

podjetje za revidiranje, d.o.o.

Renata Eržen Potisek

Mag. Renata Eržen Potisek

pooblaščenka revizorka

Katarina Sitar Šuštar

Katarina Sitar Šuštar, univ. dipl. ekon.

pooblaščenka revizorka

partner

Ljubljana, 17. februar 2012

KPMG Slovenija, d.o.o.

1

Izdajatelj: APEK, Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije, Stegne 7, 1000 Ljubljana, Slovenija

Naklada: 80 izvodov

Oblikovanje: Leticia Slapnik Yebuah, Petra Dular Muhič

Fotografije: Istockphoto

Tisk: Grafex d.o.o., Izlake

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenij**